לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ג', ז' בשבט תשמ"ח, 26 בינואר 1988 / שנה מ"ה מס' 13557 / המחיר 1.20 ש"ח כולל מע"מ

שמיר אסר והתיר: סניורה ייצא לארה"ב ויוועד עם ג'ורג' שולץ

מאת מנחם ענברי, כתב „על המשמר"

ראש הממשלה, יצחק שמיר, ביטל בתוך יממה צו איסור יציאה נגד חבר המשלחת המשותפת לירדן ולאש"ף, חנא סניורה, בעקבות התערבות אמריקנית נמרצת.

שני חברי המשלחת מן השטחים, סניורה ופאיז אבו רחמה, ייצאו מחר לארה"ב, ומחרתיים יוועדו עם שר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ. זאת הפעם הראשונה שמרשים לאבו־רחמה לצאת לארה"ב.

חנא סניורה אמר אמש לכתבנו, כי הוא מקווה שהשינוי בעמדתו של שמיר מבשרו על שינוי בעמדתו כלפי הוועידה הבינלאומית ויוזמתו של הנשיא מובארק.

התייקרות של עשרות ומאות אחוזים צפויה בראשית אפריל — אם יאושר התקציב בכנסת

מאת כתבינו הכלכליים בירושלים ובתל־אביב

התייקרות של עשרות ואף מאות אחוזים צפויה בראשית אפריל על פי החלטת הממשלה על קיצוץ מאסיבי של הסובסידיות. ההתייקרויות צפויות במחירי הלחם, פטימים, חלב ומוצריו, ביצים, ותחבורה ציבורית.

כזכור, דחה מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, את כוונת האוצר לפזר את ההתייקרויות במספר חודשים, לפיכך אם יגשים שר האוצר, משה נסים, הצעת התקציב שאושרה בממשלה, צפויות ההתייקרויות כבירות בתחילת חודש אפריל.

נסים יניח היום על שולחן הכנסת את תקציב המדינה בסך 52.3 מיליארד שקל, לשנת התקציב 88/89.

אתמול זכה נסים לחושג חשוב לאחר ששתי הסיעות הגדולות, סיעת המערך וסיעת הליכוד, החליטו לאשור על חבריהן לתמוך בהצעות חוק פרטיות אשר יש בהן כדי להביא להגדלת ההוצאה התקציבית. נסים אמר אתמול לחברי סיעת הליכוד, שסך ההוצאה הכרוכה בהוצאות הפרטיות מסתכמת בשבעה מיליארד שקל. בעקבות החלטה זו, ייעצרו הצעות החוק בדבר פיצוי לגימלאים, הטבות לעיירות פיתוח, בניית כבישים וחינוך חינם בגני ילדים. דוד מגן הודיע שהוא יערער על החלטה זו במרכז תנועת החרות.

מובארק משכנע את מנהיגי אירופה ובישראל מתנצחים על דעותיו

פרס מברך ושמיר דוחה, תוקף בחריפות את ממלא מקומו ומייחס את האירועים בשטחים להשפעת ליל הגילשונים ■ נשיא מצרים בלונדון, בדרכו לארה"ב

נשיא מצרים, חוסני מובארק (משמאל), בחברתו של קאנצלר גרמניה המערבית, הלמוט קוהל, בפתיחת שיחתם אתמול, בבון, על הסכסוך במזה"ת (צילום: איי.פי.)

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר",
דורית גפן,
כתבתנו לענייני מפלגות
דפנה ורדי,
כתבתנו בבריטניה
וכתבי סוכנויות הידיעות

מ־מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, קידם אתמול בברכה את יוזמת הנשיא מובארק, כפי שבאה לביטוי בהצעות המדיניות שמסר ל„וושינגטון פוסט" ושאותן הוא מעלה עתה לפני מנהיגי אירופה. פרס אמר, כי אינו מסכים לכל הצעות מובארק, אך יוזמתו היא צעד בכיוון הנכון.

על הצעת מובארק להקפיא את ההתנחלויות בשטחים למשך חצי שנה, אמר פרס, כי הוא מאמין, שמובארק יסכים אתו, שנושא זה אינו מן הבעיות הבוערות זה מספר שנים.

לעומת־זאת, אמר פרס, קריאת מובארק להפסקה מיידית של האלימות באזורנו חיובית ביותר, והוא שותף להצעתו למו"מ ישיר, שיושג באמצעות ועידה בינלאומית. פרס בירך גם על עצם המאמץ המצרי להביא את כל הצדדים לניסיון רציני להגשמת הרעיונות

(סוף בעמוד 4)

רבין — עדיין לא נואש משיטת המכות ● עמוד 2

משפט דמיאניוק: החל שלב הסיכומים ● עמוד 4

צבן לבג"ץ: לעצור „הכספים הייחודיים" ● עמוד 19

אליקים רובינשטיין ינסה לעצור יוזמת מובארק בארה"ב ● עמוד 3

כרוזים — כלי לחימה אפקטיבי בשטחים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

במערכת הביטחון סבורים, כי הכרוזים בהם הרבו להשתמש הארגונים בשטחים, הופכים „כלי לחימה" אפקטיבי מבחינתם של הגורמים האיסלמיים וגורמי אש"ף, ואלה דוחקים במידת מה את מקומה של העיתונות במזרח ירושלים ככלי השפעה והנחייה על התושבים.

מרבית הכרוזים שניתפסו על־ידי כוחות צה"ל בגדה וברצועת עזה, מתאפיינים בנימה אילסמית קיצונית, תוך הדגשת ערך הג'יהד ושלילת כל פתרון מדיני. חלקם אף עוסק בהדרכה מעשית כיצד להכין אמצעי לחימה, תוך שהם מעלים על נס את ההתקוממות בשטחים, קוראים להמשך גילוי האלימות ומסיתים למרי אזרחי.

תוכן הכרוזים הללו, שהופצו בין סוחרים ותושבי ערים ומחנות הפליטים, חמור במיוחד, ולצה"ל ניתנה הוראה לערוך חיפושים בכלי רכב ואצל מסיתים, במטרה ללכוד את הכרוזים בטרם הפצתם.

על השימוש בנשק הכרוזים קרא ביום ו' ב„על המשמר".

שתי ממשלות

יש רק שם אחד להתרחשויות הרבות בתחום המדיני בימים האחרונים – פארסה.

תקופה ארוכה הייתה למדינת ישראל ממשלה אחת הלוקה בשיתוק, כאשר כל צד בה מנטרל את הפעילויות הצפויות של הצד שכנגד. היום התגבש מצב חדש ומיוחד: שתי ממשלות המכהנות זו בצד זו. לכל אגף בממשלה יש ראש משלו, מדיניות משלו, תומכים ומתנגדים בארץ ובעולם, ושליחים חשאיים וגלויים.

התזוזה בתהליך המדיני מצד אגף המערך בממשלת הכפולה הזו מעוררת תקווה וציפייה. הוא נשען על מהלכים מקבילים בעולם הערבי, כולל יוזמת מובארק, על תמיכה רוסית ועל תמיכה אמריקנית חלקית. שולץ יצא אמש במפתיע במהלכים האמורים לטרפד את התהליך, ככל הנראה מטעמים של מאבקי יוקרה מעצמתיים, אך עדיין צפוי למהלך גיבוי אמריקני אם יימשך. הפלג השני של הממשלה, בראשות שמיר, פתח בפעולת תגמול, ושלח את אליקים רובינשטיין לוושינגטון. כלומר: בממשלת ישראל, הגוף האמור לנהל את חיי המדינה, אין תיאום עמדות, אין הגדרת מטרות משותפת, אין גיבוי הדדי, ואין אפילו הסכמה שלא לפעול, כפי שהייתה בעבר. כל צד פועל פעולות מנוגדות לצד שכנגד.

קל לכל מי שמבין, שללא תהליך מדיני צפויה מדינת ישראל לאסון, להתחמם לאורן של יוזמות פרס והישגי שליחיו. אבל התקוות הגואות האלה הן עדיין בחזקת אשליה, ואולי אפילו אשלייה מסוכנת. גם אם יגיעו מובארק, פרס, חוסיין, רייגן וגורבצ'וב להסכמה על מהלכים משותפים, אין למהלכים האלה סיכוי ללא הסכמתו של שותף אחד – יצחק שמיר. שמיר יודע זאת היטב, וככל הנראה אינו מוטרד מיוזמות פרס. מי שצריך להיות מוטרד הם תושבי מדינת ישראל, הנתונים היום לשליטתן של שתי ממשלות.

המשמר

בתיה"ח כורעים תחת עומס השביתות

מושבתים חדרי ניתוח ברמב"ם, צפת, נהריה, רוטשילד, פוריה, קפלן ויוספטל; ומרפאות חוץ בתה"ש ואיכילוב ■ מחר מצטרפים לעיצומים עובדי המינהל והמשק

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

רופאי בתי החולים הממשלתיים מחריפים את המאבק. היום ומחר יהיו סגורים חדרי הניתוח בבתי החולים בצפת, בנהריה, ברמב"ם, ברוטשילד ובפוריה. ימשיכו להיות סגורות מירפאות חוץ של תל השומר, המרכז הרפואי העירוני הממשלתי בתל אביב וכן בתי החולים הפסיכיאטריים אברבנאל ובאר שבע.

המרדימים מחריפים אף הם את השיבושים והיום ישבותו את חדרי הניתוח בשלושה בתי חולים במקום בשניים. המדובר ברמב"ם, קפלן ויוספטל. מחר ישבתו חדרי הניתוח בבתי החולים הכרמל, איכילוב, וביקור חולים.

המרדימים מאשימים את האוצר בהפרת החלטות הממשלה, שכן ב־1976 התקבלה החלטה הממשלה המכירה במקצוע ההרדמה כמקצוע מועדף. על סמך החלטה זו, הוסיפו למשכורתם של המרדימים 40 אחוז. מאז, חלה שחיקה בתוספת ועכשיו אינה עולה על שמונה אחוז.

יו"ר הוועד הארצי של עובדי המינהל והמשק, משה אבגוש, אמר כי אם לא תחול תזוזה במילוי תביעותיהם הם ינקטו בצעדים ארגוניים

(סוף בעמוד 4)

שביתה בחדרי־ניתוח (צילום: י.פ.פ.א.)

רעל / רעיון אשכיסטי

כלבלב הוי, בידי דם רם!

כיוון שחלפו מספר ימים מאז הופעתו המרתקת של רפי איתן בתוכנית „זה הזמן", הייתה לי שהות להרהר בהצעותיו המפתות. השאלה שמעסיקה אותי כרגע בהקשר זה היא, אם, כפי שאיתן טוען, ניתן לאלף כלבי תקיפה לנשוך רק ברגליים, האם ניתן לאלף אותם לנשוך רק בביצים? במידה והתשובה חיובית, ולשם כך יש כמובן צורך להיוועץ בכלבנים מומחים, אני סבור שהרעיון האשכיסטי עדיף. ראשית, ברור שהוא הומני לא פחות מהצעת הרגליים. נערים מיידי אבנים לא ייהרגו כפי שקרה לצערנו עד עתה, אלא רק ייוותרו פגועי ביצים במקרה הפחות מוצלח ונטולי ביצים במקרה הטוב. מכיוון שצריך ביצים כדי לצאת לרחוב להתייצב מול חיילי צה"ל, פעולת נטילה כזו גם תקרקע את המפגין לזמן ממושך לצרכי החלמה וגם תמנע הופעה חוזרת שלו בשדה המערכה. רגל שנשברה ואותתה, חוזרת לעוצמת ואת לתיפקוד תקין לאחר זמן לא רב.

אלמנט ההרתעה במקרה זה, רב לאין שיעור. ילד היודע כי הוא עלול לצאת מעיגמות עם יחידת הכלבנים של צה"ל כשידיו על ראשו וביציו בין יריו, יחשוב היטב לפני שיחליט להפקיר את היקר לו לשיני ידידיו הטובים ביותר של האדם. והחשוב מכל, מרכיב הראייה לטווח ארוך שכל כך חסר, כנראה, להוגה רעיון פולארד, שהרי יש בהצעה זו פתרון חלקי לבעייה הדמוגרפית המאיימת עלינו. באין אשך יתמעט עם.

לזר

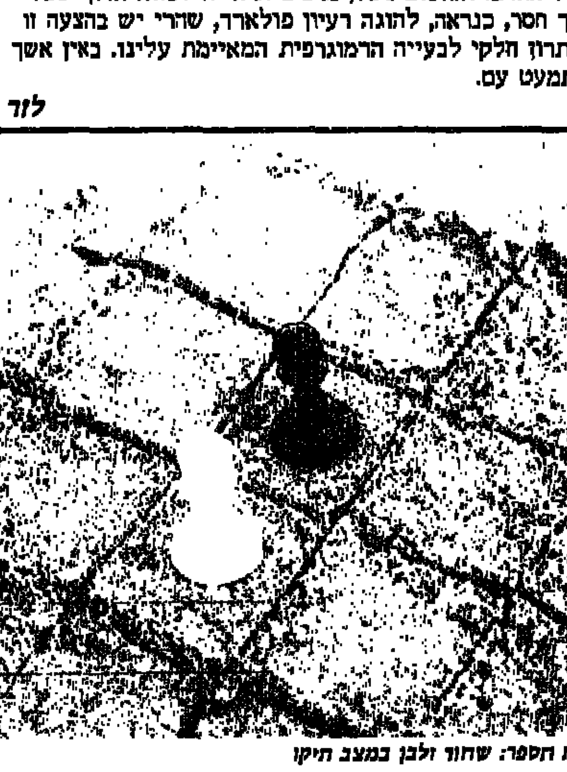
עטיפת הספר: שחור ולבן במצב תיקו

מדף / שנות ה־80

אין אור בקצה המנהרה

שנות התיקו — רשימות על שנות ה־80 בחותם אישי: עורך: אריה פלגין, איור: דני קרמן, עיצוב עטיפה: מיכל לשם; ספרית פועלים / סדרת זמן הווה; 1988; 203 עמודים.

גלריה מרשימה של כותבים — שלושים ותשעה כמספר — נכרכה יחדיו לאוסף רשימות ומאסות, המקיפות תחומים רבים בהווייתנו כאן. הרשימות הינם מבחר מתוך המדור „בחותם אישי" שראה אור ב„חותם", המוסף השבועי של „על המשמר", בשנים האחרונות, רשימות שלדעת העורך עומדות במבחן הזמן ונושאות מסר שמעבר לאקטואליה המיידית. יתרונן בעובדה שהכותבים עוסקים בקרוב לליבם, ללא מסגרת מוכתבת. חלקם ניצלו זאת כדי להפיק איכויות גבוהות וחלקם לעסו היטב, אם גם באורח מיומן, חומר מוכר ושגור.

נעמי בנצור, ברשימה מצוינת, מלינה על התמורה שחלה בישראלי „החיובי", התורם, המתגרב, שנתגלגל והיה ל„פראייר"; עמיה ליבליך מאירה את תופעת הירידה מזווית אישית; יהודה ניני מגלה בתסמונת „הראש הקטן" פוטנציאל מרדני חיובי; מרדכי קרמניצר מוריד את איש האקרמיה ממגדל השן אל שדה הקרב על צלם חברתנו. ראויות לציון ביקורתו של מיכה פרידמן על הקיבוץ וניגונו המוכר אך המרענן של מירון בנבנישתי אודות הקשר הסימביוטי עם הגדה המערבית. רשימותיהם של רעיה הרניק, יעקב גוטרמן, וגבי בשן על מלחמת לבנון, פועלות בעיקר ברובד הרגשי, אך עוצמתן טרייה ממש כבימים שהתרחשו הדברים.

אולם, קשה שלא להתקומם כנגד הז'דאנוביזם של משה שמיר הקורא ל„צנזורה עצמית" באמצעי התקשורת, וכנגד יפיפיות הנפש של משה בר־נר, רתי „נאור", „לבוש כג'ינס", המתהדר עד לזרא באיכויות המוסריות והרוחניות של הזרם הדתי לאומי.

ככלל, פורצת מבין הדפים רוח של יאוש קודר. יאוש מתוחכם ומלומד אמנם, אך ללא שמץ של אור בקצה המנהרה. לספר יומרה לבטא את רוח שנות ה־80 והמסר המתסכל הינו כנראה, הביטוי האוטנטי ביותר שלהם.

לא ניתן לסיים מבלי להתייחס לפגם טכני צורם ביותר: זה מכבר לא נתקלתי בספר עם כמות כה גדולה של שגיאות הגהה.

קובי אדד

עורך „עמוד־אחורי": אפי לנדאו

על המשמר

תפס כותרת / ביבי

ילד טוב נתניהו

לא להאמין שרואליק של דו"ש קם לתחיה. הוא כבר לא בן 10, ולא בן 20, הוא כבר מתקרב לי־40, והוא שובב, והוא חצוף ודי אינטליגנטי, אמא אוהבת אותו, והוא צורק תמיד אבל אינו גס־רוח, ומלחיו נוטף הרבש, והוא שגרירנו באו"ם.

ביבי נתניהו הוא השגריר הטוב ביותר שיכול היה יצחק שמיר להמציא. הוא יושב בעין הסערה, בלב הבורסה הפוליטית הבין־לאומית. הוא רואה את ישראל הולכת ונרמסת ונדחקת ומאבדת עוד ועוד גובה, וזה פשוט לא עושה לו שום דבר. לא, הוא לא מודאג. כלומר, הוא מודאג מ„התדרדרות המוסרית של הארגון המכונה או"ם", והוא מודאג מן „העיוות והסילוף שפשה בכלי־התקשורת בארצות־הברית" — אבל בזה מסתכמת דאגתו. ואם תודח מחר ישראל מן האו"ם — אדרבא ואדרבא. בזה יוכיח ביבי לעולם שהאו"ם הגיע לשיא שפלותו וטוב עשתה ישראל שהקיאה את האו"ם מתוכה.

קיימות שתי אפשרויות: אחת, שביבי נתניהו מסרב להתבגר ונהנה מן המשחק שבו מתחפש גולית לדוד אבל מסיר מידי פעם לרגע את המסיכה וקורץ לצופים באולם ושב לשעשועיו. האפשרות השנייה, המתקבלת יותר על הדעת, שביבי שלנו אינו כאיבי כמו שהוא נראה, אלא הוא פוליטיקאי משופשף המבין שאת אומות העולם כבר

ביבי נתניהו

לא ישכנע בשלושת הטיעונים הקבועים והחבוטים, אבל את מרכז „חירות" ישכנע גם ישכנע, ומי שלא ירצה אותו בשדרה הראשונה בניו־יורק, יקבל אותו בכנסת הבאה במקום טוב באמצע, בין עוזי לנדאו ומיקי איתן.

דוביק רוזנטל

אח"מ / שרה פרגוסון

המכוערת ביותר בעולם

שרה פרגוסון, הידועה גם כרוכסית מיורק, הידועה גם כרעייתו הג'ינג'ית של הנסיך אנדרו, בנה של המלכה אליזבת — מאוד לא מרוצה. לא די בכך שמגאזין האופנה "W", לא כלל אותה בין 50 הנשים

נקודות התורפה שלה, מאשר להבליט את נשיותה אפילו השיער שלה, הדבר היפה ביותר שהיא יכולה להתגאות בו, עשוי בצורה שאינה מחמיאה לה". וכן הלאה וכן הלאה — גמיזה מוחלטת. באמת כל־כך רע?

שרה פרגוסון — הברווזון המכוער — השבוע בניו־יורק

האלגנטיות בבריטניה, בא כתבו של מגאזין אחר ושמו „בליץ", הכותב על אפנה ומוסיקה, ולא התבייש לכנות את הרוכסית מיורק בתואר המאוד לא יפה — „האשה המכוערת ביותר בעולם".

בקיצור, כל מי שהוא משהו בתחום האפנה, יורד בצורה קטלנית על הרוכסית, מידות גופה (היא כבר זכתה לכינוי הרוכסית מפורק. ופורק, כידוע, הוא חזיר. טפו...), סגנון לבושה ואפילו צורת הילוכה. „בגדיה, „כתב אחד המומחים הכסחניים, „נראים כמו נבחרו להדגיש את

השבועון „ניוז אוף דה וורלד" העממי, מעוז השמרנות וההערצה למשפחה המלכותית, ערך משאל טלפוני בין קוראיו בסוגייה: האם היא באמת לא יודעת להתלבש או שסתם יורדים עליה. התוצאה, על אף הנאמנות למשפחה המלכותית ונספחיה, הייתה חד־משמעית: לדוכסית מיורק אין טעם ואין סגנון, ברוב קולות של 8600 קוראים מחמירים מול 7300 סלחניים. קשה להיות דוכסית עם סטייל.

עופר ניר

ציורמצב

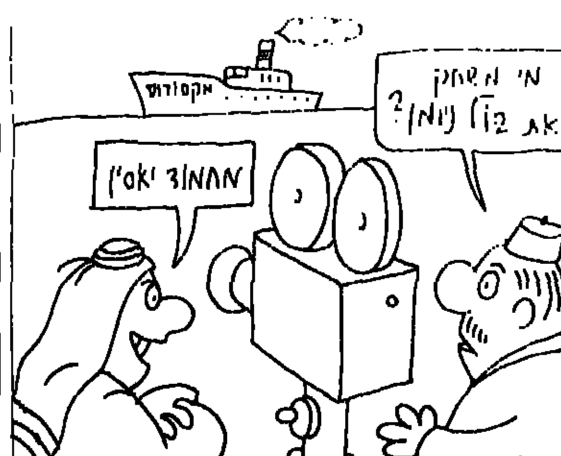

בשטח / אוניברסיטה מורמונית

יעד מבוצר

המקום דומה ליעד מבוצר. חומות גבוהות של אבן חלקה וקשה לטיפוס. סבכת ברזל צבועה ושער כבד, מוסט אט אט. אם הניח לך השומר חבוש הכפייה הארומה להיות מעברו השני, תמצא עצמך פוסע על ריצוף מהודר של אבן ירושלמית ואת פניך יקביל שער נוסף. גם כאן סורגי ברזל מסוגננים. דילגת על משוכה זו, הדפת דלת זכוכית ענקית, ואתה נבוך מעט באולם הכניסה. אל דאגה, אינך לבד. טלוויזיה במעגל סגור צופה הליכותיך. קצין בטחון מלא הכרת ערך עצמו יזנק וישאל. למיז לאן? לא הוזמנת ואיש איננו

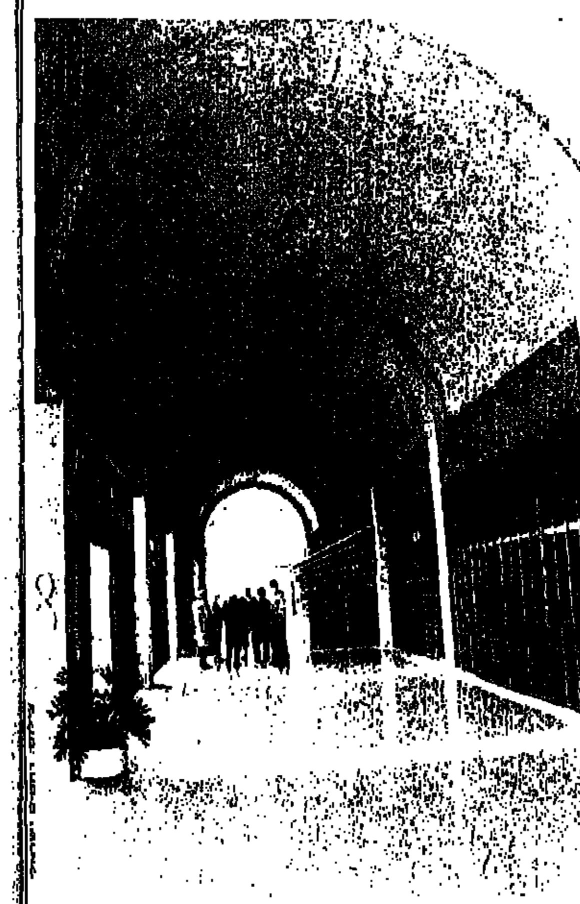
קמרונים, שערים, סורגים

מצפה לך, אנא סוב על עקביך וחזור אל נקודת המוצא. המרכז המורמוני סגור וחתום בפניך.

בעולם הגדול אין המורמונים מהווים מועדון סגור. הכת שייסד ג'וזף סמיט נוהגת בפתיחות רבה ובסבר פנים נאה. המורמונים שהברית הישנה, ארץ הקודש, ירושלים ושיבת ציון, הם חלק מעיקרי אמונתם, קופצים ממש על כל הבא בשערי מרכזיהם.

המאבק נגד המרכז הרוחני והלימודי שלהם בירושלים לימד אותם לנהוג באמצעי מגננה הסותרים את אופיים. לפי 147 שנים הגיע לירושלים אורסון הייד, מראשי המורמונים. הוא נשלח מטעם מייסד הכת ז'וזף סמיט. מייד לאחר בואו טיפס במעלות הר הזיתים, השקיף לעבר ירושלים, כרע ברך ואמר. אלוהים, בשם בנך אוהבך ישו המשיח, עקור את שממת הארץ ויפרצו בה מעיינות מים חיים. השב את יורשיה בצדק לארמתם, יזרום בה שוב השפע, תן בליבם להיקבץ בארץ כאשר דברת.

היום, סמוך מאוד למקום עליו ניצב בשעתו השליח המורמוני הראשון, מתנוסס בניין כליל יופי. אותיות ברזל כחולות מבשרות כי לפניך המרכז הירושלמי ללימודי המזה"ת הבניין האציל סגור ומסוגר. מין מעוז קולוניאלי טובל בנוף נפלא ושרוי בבדידות מזהירה.

בצלאל עמיקם

רבין: שיטת המכות יעילה

"יחקרו מקרים חריגים ■ "מצאתי גם מצוקות בצד כאלה שנלהבים לזה"

מאת כתבנו הצבאי

שר הביטחון, יצחק רבין, הורה לחקור בדבר זהות החיילים שהיכו ביום שישי בצדודיים שני ערבים עוברי־אורח בכיכר ציון בירושלים, לאתרם ולהעמידם לדין. עוד יודיע שר הביטחון, כי נערכת חקירת אמת לאיתור הג'יפ הצבאי והחיילים שבו, אשר הרכיבו על מכסה המנוע הקדמי לפני כחודש ברצועת עזה נער מקומי שישמש להם מגן חי.

בפגישה עם הכתבים הצבאיים אמר אתמול השר רבין, כי הוא מודאג מהאפשרות שההרשאה להכות תיצור נורמה מוטעית להתנהגות החיילים במדים וכאזרחים, ואולם הוא עומד על כך שהשיטה של שימוש בכוח הזרוע לפיזור מהומות היא השיטה הנכונה והיעילה וזו החוסכת פגיעות בנפש. עוד ציין שר הביטחון, כי מרבית החיילים עומדים בכבוד במשימה ואינם מפרשים שלא כהלכה את הפקודות.

שלוש תקופות

"צה"ל התאמן וחונך למשימת הגנת המדינה אל מול צבאות ערב ולמלחמה בטרור מבחוץ, בעיקר מלבנון, ובתוך הארץ. באופן טבעי הוא היה פחות ערוך למלא את התפקידים של עמידה מול הפרות סדר המוניות והמוניות פחות", אמר שר הביטחון. בדבריו הבחין בין שלוש תקופות מאז פרוץ המהומות ב־9 בדצמבר. התקופה הראשונה בה באו לידי ביטוי חוסר המיומנות והניסיון של צה"ל מול מצב חדש שנוצר, התקופה השנייה של רגיעה יחסית שאיפשרה לצבא התארגנות והפקת לקחים והתקופה השלישית של היד הקשה עם פרוץ המהומות מחדש.

לגירסת השר רבין, מדיניות הפעלת הכוח בפורמציות גדולות נקוטה עוד מהימים הראשונים של ינואר. לדברי השר, הפחיתה המדיניות החדשה מאד את הפגיעה באזרחים. "אם מישהו נקלע למצב של צורך בירי, כנראה משהו בשיטה לא עבד נכון, אלא במקרים של תקיפה ישירה של חייל". השר מתייצב מאחורי המדיניות ומציין את יעילותה באומרו: "אין ספק שהצירוף של עוצר וגישה של יוזמה כלפי מפרי סדר תוך שימוש בכוח ורדיפה אחריהם, הביאו לרגיעה".

לדברי שר הביטחון עלתה משיחותיו עם חיילים ומפקדים הסכמה די רחבה בדבר היעילות שבשיטת הפעלת הכוח, על אף שמסר כי "מצאתי גם מצוקות בצד כאלה שנלהבים לזה", בהתייחסו לדבריו הבוטים שנאמרו בשבוע שעבר לגבי עצם השיטה החדשה הבהיר חד־משמעית, כי הוא רואה חובה לעצמו להתייצב בגלוי מאחורי ההנחיות שנתן לצבא. "חשבתי שחיילי צה"ל נמצאים במצוקה והם צריכים לדעת שגם הדרג הצבאי הבכיר וגם הדרג המדיני עומדים מאחוריהם. זו לא שיטה לתת פקודה בצינור הצבאי ולא לעמוד בנשיאה באחריות עליה פומבית".

טירונים ילמדו שיטור

מאת כתבנו הצבאי

מפקדי בסיסי ההדרכה לטירונים של צה"ל קיבלו באחרונה הנחיות להכנת הטירונים שיקלטו בגיוס פברואר לקראת אפשרות של שיטור בשטחים.

לפני מספר ימים קיימו ראשי מפקדת חילות השדה כנס של כל מפקדי בסיסי ההדרכה ובו נסקר המצב בשטחים ומדיניות צה"ל שם. במהלך הכנס עברו מפקדי בסיסי ההדרכה השתלמות ותידרוך מקיף. הכוונה שהחומר יועבר למדריכים כדי שיילמד על־ידי החניכים הטריים שייקלטו במסגרת פעולות הסברה ואימונים.

בשבוע שעבר גם ביקרו חניכי המכללה הבין זרועית לפיקוד ומטה (פו"ם) אצל יחידות צה"ל המשטרות בשטחים. תפקידם היה לערוך ביקורת לבדיקת מצב היחידות והחיילים מבחינת הערכותם הלוגיסטית והמבצעית. ממקורות צבאיים מוסמכים נודע, כי הממצאים היו בסך הכל חיוביים. למעט חריגים היו היחידות מאורגנות למשעי ונוהלים בהן מעודכנים וברורים.

כתב־אישום בעוון ריגול נגד שבתאי קלמנוביץ' יוגש ביום ב'

מאת ניצה רימון, כתבת "על המשמר"

מעצרו של שבתאי קלמנוביץ', החשוד בריגול עבור המודיעין הרוסי, הוארך אתמול בשמונה ימים בבית־משפט השלום בפתח־תקווה. ביום ב' יוגש נגדו כתב־אישום בעוון ריגול.

שבתאי קלמנוביץ', לבוש באפודה אדומה ומוקסינים אדומים, נראה במצב רוח מרומם. חייך לעבר הצלמים והכתבים והובל ללשכתו של השופט שלי טימן על־ידי ניצב משנה אלכס איש־שלום ורב פקד יוסי זמורי, חוקרי היחידה לחקירת פשעים חמורים במשטרה.

כן נתלוו אליו פרקליטיו, עורך הדין אמנון זכרוני ועורך הדין דן אסל. הדיון בבקשת המשטרה היה קצר.

פרטי החקירה של קלמנוביץ' עדיין חסויים לפרסום.

שבתאי קלמנוביץ' (צילום: מאיר פרטוש)

הפיקוח על המחירים צומצם עד למינימום

מאת אורי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א וכתבנו לענייני עבודה

מהלך נוסף של הוצאת מוצרים מפיקוח בוצע אתמול על־ידי משרד התעשייה והמסחר, ובכך הושלם התהליך של שחרור הדרגתי מפיקוח של מרבית המוצרים שהוכנסו לפיקוח עם התוכנית הכלכלית.

לאחר המהלך הזה נותרו בפיקוח 26 אחוז מהמוצרים. מדובר במוצרים המיוצרים על־ידי מונופולים וקרטלים וכן מספר מוצרי־יסוד מסובסדים, שלגביהם קיימים מחירים מירביים.

אתמול הוצאו המוצרים והענפים הבאים: ירקות מיובשים, גומי לעיסה, ופלים, גלידות ושלגונים, תחליפי בשר מסויה, מוצרי אסבסט־צמנט, אריחי קרמיקה, כיורים, אסלות, אמבטיות, כבלי ברזל או פלדה, חיל דוקרני ורשתות, מתקני מיזוג אוויר, מריח כלים (מתוצרת מקומית), מאווררים (מתוצרת מקומית), מקלטי טלוויזיה ונורות, שלא נקבע להן מחיר מירבי.

יו"ר הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות, גוזהת קצב, תקפה אתמול את ההחלטה להסיר את הפיקוח על המחירים, להוציא את המוצרים "המונופוליסטים", באומרה כי צעד זה יקלקל את המאמצים, בעיקר מצד ציבור העובדים, לשמור על יציבות המחירים כחלק מהיציבות הכלכלית הכללית. "מטרת הפיקוח הייתה למנוע העלאה דראסטית של מחירים ועתה כל אחד יעשה הישר בעיניו, דבר שיפגע בעיקר בציבור הצרכנים. אין לנו התנגדות להעלאות צודקות של מוצרים אך לכלל הסרת הפיקוח אנחנו בהסתדרות מתנגדים נמרצות — דברי קצב.

"המשמר" עתון יומי

חמו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטור חדרים 102—121, טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

ביתנו שרוי באבל
חברנו
יואב אטר
איננו
ההלוויה תצא מ"בית הבנים" היום, יום ג' 26.1.88 בשעה 15.00
המשפחה
וקיבוץ גת

עם שולי פאר ומשפחתה
משתתפים באבל על מות
האב
קיבוץ בית זרע

עם צלילה והמשפחה
משתתפים באבלכם במות
ישראל מליניאק
חבריכם
בקיבוץ עמיר

"העבודה" סגרה לשכות דראושה בעכו ונצרת

מאת קאסם זייד, עזרא אבירן ויצחק שור, כתבי "על המשמר"

שתי הלשכות הפרלמנטריות של ח"כ דראושה שהיו עד מוצאי־שבת פתוחות ופעילות בסניפי "העבודה" בנצרת ובעכו – נסגרו.

לכתבנו נודע, כי מזכירי שני הסניפים קיבלו הוראות חד־משמעיות מהנהגת המפלגה לסגור את שתי הלשכות ולהסיר את השלטים מעליהן. המזכירים צייתו להוראות ההנהגה וארזו בקרטונים את הניירת האישית של ח"כ דראושה.

מספר אנשים שכנראה לא שמעו על פרישתו של ח"כ דראושה ובאו כמנהגם ללשכותיו, הופנו על־ידי המזכירים לכתובתו של ח"כ דראושה בביתו בכפר איכסל. מזכירי סניפי "העבודה" בנצרת ובעכו הבהירו למתעניינים הנדהמים, שדראושה מהיום והלאה אין לו כל קשר עם מפלגת העבודה ואינו מייצג אותה יותר.

ח"כ דראושה אמר אתמול בתגובה, שהוא עומד לחדש בקרוב את פעילות הלשכות הפרלמנטריות שלו בנצרת ובעכו. הוא ציין, שמספר רב של ידידים בעלי נכסים הודיעו לו על כוונתם להעמיד לרשותו את משרדיהם בנצרת, בעכו ובמשולש, ואת המזכירות והטלפונים שלהם, כדי שיוכל לנהל את פעילותו הפרלמנטרית.

"פרישתו של ח"כ דראושה היא במידה מסוימת מכה למפלגת־העבודה אך לא לטווח רחוק, ואינה מסמלת נתק של ערביי ישראל ממפלגת העבודה אלא נתק מדראושה" אמר אתמול שר החינוך, יצחק נבון, בפגישתו עם תלמידי בתי־הספר התיכוניים בעיירה שדרות, שם היה אורח הרשות המקומית. השר נבון אמר עוד, כי מוזר שדראושה טוען עתה כי החינוך הערבי נמצא בנסיגה בעוד שכל הזמן נהג לטלפן אל שר החינוך להודות ולשבח על קידום החינוך הערבי במדינה.

סיעת המערך לא החליטה אמש, אם להכיר בח"כ דראושה כסיעת יחיד, כל עוד לא הודיע בכתב על פרישתו. מנחם הכהן אמר שאין צורך לחדד את היחסים עם ח"כ שפרש בגלל בעייה קשה, לפיכך הציע להכיר בו כסיעת יחיד אפילו לא יקבל מימון מפלגות. בדעתה זו תמכו גם הח"כים ארד, נמיר וחראל. דעה הפוכה השמיעו אפרים שלום, מיכה חריש ואהרון נחמיאס.

יו"ר הסיעה והקואליציה רפי אדרי אמר שדראושה אמנם טרק 99 דלתות, אך הותיר דלת אחת פתוחה: הוא לא הודיע סופית על פרישה. אדרי הבטיח כי הנושא יעלה שוב על סדר יומה של הסיעה לאחר שיגיע המכתב. אישית, אמר אדרי, נעלבתי משום שלא זו בלבד שהוא קיבל יחס שווה, אלא שאף קיבל בסיעה יחס מועדף. "המערך עבר לסדר היום על דברים שאמר דראושה במליאה, שלא על דעת הסיעה."

הסתדרות עובדי הבניין תשבית אתרי בנייה לא מאורגנים בכוכב יאיר

מאת אבשלום קווה, כתבנו לענייני עבודה

הסתדרות עובדי הבניין בשיתוף מועצת פועלי הרצליה, תשבית הבוקר חמישה אתרי־בנייה בישוב כוכב יאיר באיזור כפר־סבא, בהם מועסקים עובדים מהשטחים שאינם מאורגנים.

פרטים על המבצע ועל המאבק הממושך בעבודה הבלתי מאורגנת בסקטור זה, נמסרו אתמול במסיבת עיתונאים בתל־אביב, בהשתתפות מזכיר הסתדרות זו, שלמה ההאן, חבר המזכירות, רפי רוזוליו (מפ"ם), ומזכיר מועצת פועלי הרצליה, שלמה תנעמי.

בכוכב יאיר מתבצעות עבודות על־ידי שמונה קבלנים. רק כשלושה מהם העובדים מועסקים באמצעות שירות התעסוקה. חמשת הקבלנים האחרים הם: סולל בונה ההסתדרותית, הדס, מת"ב, מיר סלאת ונועם ישעיהו. מספר העובדים באתרי הקבלנים הללו — כשלושת אלפים. בפעול הבוקר ישתתפו כ־100 עובדים מספר מועצות פועלים במרחב השרון.

ענף הבנייה בתחומי הקו הירוק מעסיק ארבעים אלף עובדים מהשטחים הכבושים. רק עשרת אלפים הינם מאורגנים. לטענת נציגי ההסתדרות, מכת העובדים הבלתי מאורגנים גורמת להורדה מתמדת בשכר העובדים המאורגנים ופגיעה אנושה בקרן הביטוח של עובדי הבניין. הסתדרות עובדי הבניין יזמה בעבר פעולות דומות באתרי בנייה בנתניה ובבאר־שבע.

הסתדרות עובדי הבניין מתכננת צעדי מאבק נוספים כגון שביתת־שבת מול משרד ראש הממשלה. כחמישים אחוז מהעובדים המאורגנים בענף, תושבי השטחים, נעדרו מעבודתם בעקבות התקוממות הפלשתינים.

במלאת שנה למותה של בתנו היקרה
ענת גולני ז"ל
נעלה לקברה ביום חמישי ט' בשבט תשמ"ח 27.1.88
בשעה 15.30
המשפחה
וקיבוץ בית זרע

בצער רב הננו מודיעים
על פטירתה של חברתנו
גרטה אראלי ז"ל
ההלוויה התקיימה אתמול, יום שני 25.1.88, ו' בשבט תשמ"ח
המשפחה
וקיבוץ שריד

שמיר: פר"ס אחראי לקיפאון המדיני

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

אילו היה צה"ל פותח באש עם פרוץ המהומות בשטחים מבלי להתחשב באילוצים מוסריים ומדיניים, היו המהומות נפסקות. אם הן נמשכות עתה, הרי שהדבר קורה בשל הרצון השורר במדינה להימנע משפיכות דמים. לפיכך, מדיניות ישראל בשטחים איננה מדיניות של יד חזקה — כך אמר ראש הממשלה יצחק שמיר לכתבים הפרלמנטריים בצאתו אתמול מישיבתה של ועדת החוץ והבטחון.

במהלך הישיבה גילה שמיר לח"כים מיהו האחראי לקפאון המדיני: ממלא מקומו ושר החוץ שמעון פרס: גם כיום אנו מוכנים לחדש את המו"מ על האוטונומיה בהתאם להסכמי קמפ־דייויד. היתה אפשרות להתקדם. פתאום בא שר החוץ ואומר שישראל מסכימה לעריכתה של ועידה בין־לאומית. זו עמדה לא מקובלת והיא חוסמת את הדרך למו"מ על בסיס הסכמי קמפ־דייויד או על כל בסיס אחר. אם נסכים לעריכתה של ועידה בין לאומית, מי פתי בעולם הערבי שיסכים לפתרון אחר.

הסכמת פרס לוועידה בין־לאומית ביטלה כל סיכוי לאוטונומיה במועד הנוכחי, והחליש את ארצות הברית, אשר תמכה באוטונומיה. ועידה בין־לאומית איננה יוצרת כל סיכוי למו"מ ישיר, אלא לכניעה. הסיפורים שנוכל לעזוב את הוועדות באמצע הם שטויות. זוהי גניבת דעת לומר, שמי שמתנגד לוועידה בין־לאומית מתנגד לשלום. נחזיר את השקט ליהודה, שומרון ועזה. אם נסיר את דחליל הוועידה הבין לאומית נוכל לעשות מאמץ גדול לשלום — סיים ראש הממשלה.

אבן: מדוע שרינו המתלהבים אינם מתנדבים ל"מבצע שבירת העצמות"?

יו"ר ועדת החוץ והבטחון אבא אבן אמר אתמול בישיבת הוועדה: אם היה פעם סיכוי לבצע את האוטונומיה, הרי שסיכוי זה חוסל ברגע שנציגי הליכוד הצהירו, כי כוונתם היא לראות באוטונומיה פרוזדור לשליטה קבע בכל השטחים, תוך שלילת שוויון זכויות לאוכלוסייה. מי שעוקב אחר הודעות שמיר אינו יכול לקבל רושם אחר, אמר. לכן התביעה לפי כתובת מצרים, ירדן והפלשתינאים, כי ישובו לקמפ דייויד היא תכסיס. אם יש שרים או ח"כים המתלהבים משבירה דייקנית של עצם הזרוע מדוע אין הם מתנדבים בעצמם למבצעים אלה? לשם כך לא מתבקשת בקיאות מקצועית או חוסן גופני מיוחד. מי שאינו רוצה לעשות זאת בעצמו, אל יטיל משימות כאלה על חיילינו הצעירים.

אבן שיבח את ראשי הארגונים היהודיים, שכולם הגיבו ברגישות נוכח הרטוריקה והתמונות של מבצע שבירת עצמות.

אלפי פועלים מג'באליה יצאו לעבודה בישראל — הקלות בעוצר

מאת עזרא אבירן, כתב "על המשמר"

אתמול הצטרפו כמה אלפים מתושבי מחנה הפליטים ג'באליה למעגל השבים לעבודה בישראל כשהם יוצרים פקקי תנועה בשעות המוקדמות של הבוקר, במעברי היציאה של רצועת עזה בארז, ונחל־עוז. המימשל הישראלי התיר לפועלים מג'באליה לצאת לעבודתם, לראשונה זה שלושה שבועות, והמחנה נפתח בין השעה 3 לשעה 6 בבוקר בטרם הוטל שוב העוצר עם שובם של העובדים בשעות אחה"צ.

היום קיים סיכוי כי העוצר יוסר ברובו ממחנה ג'באליה. ואזי ישאר בתוקפו רק ברובע אחד במחנה הפליטים רפיח. קרוב ל־90 אחוז מכוח האדם השכיר ברצועת־עזה חזרו לעבוד במפעלי התעשייה הגדולים בדרום הארץ.

ארבעת המיועדים לגירוש מעזה ומח'ן־יונס, שעתרו לפני שבוע לבג"צ נגד הגירוש החליטו אמש לבקש מעורכי־דינם לבטל את העתירה.

עורכת־הדין פליציה לנגר שקיבלה הודעה על כך מהסנגורים בעזה, הגישה במקביל ליועץ המשפטי לממשלה תלונות של מספר תושבים בעזה ומחנות הפליטים על ההשפלות ומכות שספגו מידי החיילים. עורכת־הדין לנגר תובעת לחדול מהשימוש הבלתי חוקי במכות וכן לחקור האחראים למדיניות זו של הכאה והשפלה, ומתן ההוראות בנידון. תושבים בעזה מסרו תצהירים על שהוכו מבלי שהיו מעורבים באירוע כלשהו.

"מתנחלים ירו באוויר וניפצו שמשות בגדה"

מאת מנחם ענברי, כתב "על המשמר"

בגדה היו אתמול, על פי טענת מקורות ערביים, "שתי פעולות" של מתנחלים לעשיית סדר. פעולה אחת היתה בשכם כאשר מתנחלים ירו באויר וניפצו שמשות בחמישה בתים. לא היו נפגעים. מקרה שני היה ליד התנחלות מיכמש: מתנחלים רדפו אחר מידי אבנים, ועל פי טענת המקורות הערביים הפליאו את מכותיהם באחד הנערים. לשלטונות צה"ל לא נמסר שום דיווח על שני הארועים האלו.

לפני כן לכתבנו נמסר ממקורות ערביים, כי מתנחלים ערכו "הפגנת כוח" כאשר נכנסו חמושים לבית הספר בכפר עין יברוד, בסביבות רמאללה. הדבר היה בשבוע שעבר.

אתמול, 25 בינואר

נערך בחטיבה האקדמית של בית הספר לחינוך של התנועה הקיבוצית "אורנים" כנס, בו נטלו חלק מאות סטודנטים, בנושא "אנחנו – והשטחים" **לאור ייחודו של "אורנים" כמוסד המחנך לדו־קיום בין שני העמים בארץ־ישראל, יצא הכנס בקריאה לממשלת ישראל ולגורמים הפלשתינים הנוגעים בדבר, להענות ליוזמתו של הנשיא מובארק, הקוראת להרגעת המצב בשטחים.**

כן קורא הכנס לממשלת ישראל לפתוח בדו־שיח עם אותם גורמים בשטחים שמביעים נכונות להידברות כזאת.

נציגי ישראל וארגונים יהודיים מגבירים מאמצי ההסברה בארה"ב

מאת דליה רפאל, כתבת "על המשמר" בארה"ב

וושינגטון.— מצבה המחמיר של ישראל בדעת־הקהל האמריקנית מגביר את הפעילות הישראלית במיגזרים השונים — בממשל, בקונגרס, בקהילה היהודית ובתקשורת.

מזכיר הממשלה אלי רובינשטיין הגיע אתמול לוושינגטון, לפגישות עם אישים במימשל, בשליחותו של ראש הממשלה, יצחק שמיר. ביום ו' ייפגש ח"כ שמחה דיניץ עם שר החוץ שולץ. הפגישה נקבעה כבר לפני מספר שבועות, אך ברור שתתרכז בהתפתחויות האחרונות ובהמשך המאמץ לקדם את תהליך השלום על־פי "אסכולת פרס".

כן צפויים אישים ישראליים נוספים, ביניהם הפרקליט הצבאי הראשי תת־אלוף אמנון סטרשנוב, כאורח הליגה למניעת השמצה של בני־ברית, ד"ר יוסי אולמרט, ח"כ דן מרידור, ח"כ מוטה גור, ד"ר אפרים סנה ואחרים.

במקביל, נמשכת פעילות השגרירות. השגריר משה ארד, נפגש אתמול עם החברים היהודיים בקונגרס, שביקשו לקיים עימו שיחה על המהומות הנמשכות בשטחים ועל האפשרויות להתקדמות בתהליך השלום. כן הופיע השגריר לפני חבר הנאמנים של ארגון בני־ברית הבינלאומי, שהתכנס למספר ימי דיונים בוושינגטון. הוא מסר לנוכחים דיווח עדכני על המתרחש בארץ ועל מדיניות הממשלה.

ניכרת פעילות רבה גם בקרב הארגונים היהודיים, בהתאם לעמדותיהם השונות ביחס למתרחש והבנתם לגבי מה שיש לעשות בהמשך. הליגה למניעת השמצה פתחה במפעל הסברה מקיף, בניסיון לספק "משקל־נגד" לדיווחים השליליים באמצעי התקשורת ולנזק שנגרם לתדמיתה של ישראל.

כ־500 בני־אדם הפגינו אתמול מול בניין רשת הטלוויזיה איי.בי.סי. בניו־יורק, במחאה על "הסיקור החד־צדדי הפרו־פלשתינאי" של האירועים בשטחים. בכרזות נאמר: "ספרו את הסיפור בשלמותו", "היכן המדיה כאשר קוברות אימהות יהודיות את ילדיהן", "במקלות ואבנים אפשר לשבור עצמות ואפילו להרוג", "הטלוויזיה, עזרי לנו להציל עוד יהודים אתיופיים" (צילום: איי.פי.)

צעירים יהודים מהימין הפגינו נגד הטלוויזיה בפאריס

מאת ארנון יפה, כתב "על המשמר" בצרפת

פאריס. — כאלף יהודים צעירים מארגונים ציוניים — בית"ר, בני־עקיבא — הפגינו אמש מול שגרירות ישראל בפאריס בסיסמות תמיכה בישראל ובמדיניות הממשלה בשטחים ונגד ערוצי הטלוויזיה הצרפתיים.

חרות השתלטה על ההפגנה בסיסמות קיצוניות. כמה נציגי מפלגות צרפתיות, צירי האסיפה הלאומית, הופיעו בשורה הראשונה, כגון עוזרו של שיראק קלוד ז'ראר מרקוס.

אחד מנציגי העבודה פחד לעלות לבמה ולהביע הסתייגות מצורת הדיכוי בשטחים, מחשש שיכו אותו. צעירי בית"ר כינו בקריאות "בוגדים" "יהודים עלובים" את היהודים המפגינים נגד מדיניות ישראל בשטחים. ערוצי הטלוויזיה מואשמים בשיתוף־פעולה עם הטרור.

הרב הראשי של פאריס נאם בעד שלום ופשרה. מיד אחריו עלה נציג חרות, ז'אק קופר, ואמר, כי ההפגנה מביעה תמיכה מלאה בשמיר ובמדיניות המכות של רבין.

כמה מאות מפגינים פרצו את מחסומי המשטרה ורצו אל עבר אולפני ערוץ הטלוויזיה הממלכתית, "אנטן דה", בצד השני של שדרות האליזה. הם נעלבו שהטלוויזיה לא מצא לנכון לשגר צוות מצלמה לדווח על הפגנתם. הם צרו על השערים בתביעה להוציא מצלמה וקראו בוז לדיווחים על ישראל.

משרד הבטחון
היחידה לאותות שרות

הענקת אותות ועיטורים
חברי המחתרות הגנה, אצ"ל, לח"י ואחרים

במלאת 40 שנה למדינה, אנו מבקשים להפנות תשומת לבם של חברי המחתרות לשעבר הגנה, אצ"ל, לח"י, הפעילים בהעפלה וב"בריחה", המתנדבים למשטרת המנדט ולנוטרות ואנשי גח"ל ומח"ל, כי היחידה לאותות שירות במשרד הבטחון ממשיכה להעניק לאלה שטרם קיבלו את האותות והעיטורים הבאים:

אות ההגנה ועיטור לוחמי המדינה – על"ח
לכל מי שהיה חבר בארגון ההגנה תקופה של ששה חודשים לפחות בתקופה שמשנת 1920 עד קום המדינה.

אות האצ"ל – ארגון צבאי לאומי ועיטור לוחמי המדינה – על"ח
לכל מי שהיה חבר באצ"ל תקופה של ששה חודשים לפחות בתקופה שמשנת 1937 עד קום המדינה.

אות הלח"י – לוחמי חרות ישראל ועיטור לוחמי המדינה – על"ח
לכל מי שהיה חבר בלח"י תקופה של ששה חודשים לפחות בתקופה שמשנת 1940 עד קום המדינה.

אות המשמר – ועיטור לוחמי המדינה – על"ח
לאזרח ישראל או תושב קבוע בישראל אשר לפני קום המדינה שירת (שירות מלא) תקופה של ששה חודשים לפחות במשטרת המנדט או בנוטרות.

עיטור לוחמי המדינה – על"ח
לכל מי אשר: – פעל במסגרת "ההעפלה" או "בבריחה" תקופה של ששה חודשים לפחות. גיוסו לצה"ל היה במסגרת גיוס חו"ל (גח"ל) או מתנדב חו"ל (מח"ל) בתקופה שמ־1.2.48 עד 10.3.49.

עיטור אסירי שלטון המנדט
לכל מי שנעצר או נאסר על ידי השלטון הבריטי בשל פעילות או השתייכות לאחת המחתרות או הארגונים הצבאים או בעלי אופי צבאי, שנטלו חלק במאבק נגד השלטון הבריטי בארץ־ישראל בתקופה שקדמה להקמת מדינת ישראל ואשר עקב שירותו זה נכלא לתקופה העולה של ששה חודשים.
אם הזכאי אינו בחיים יכול להגיש הבקשה "שאר בשר", לענין זה: אלמן, אלמנה, בן, בת, אב, אם, אח, אחות, נכד, נכדה, לפי סדר זה.

כל מי שרואה עצמו זכאי לאחד האותות/העיטורים כמפורט לעיל ומעונין לקבלו יכול למלא את הטופס או הטפסים המיועדים לכך ולשלחם לפי הכתובת:

היחידה לאותות שירות, משרד הבטחון הקריה, תל־אביב 61909

את הטפסים אפשר לקבל ביחידה לאותות שירות, רחוב הארבעה 22, תל־אביב. כן יקבל את הטפסים לביתו בדואר כל הפונה במכתב אל היחידה לאותות שירות, משרד הבטחון, הקריה, ת"א 61909, או יטלפן למספר 03-205671.
בפניה יש לציין עבור איזו פעילות מבקשים לקבל את האות, ומספר תעודת זהות של הזכאי.

המשכים

בתיה"ח קורעים תחת

(סוף מעמוד ראשון)

מחר. משה אבגוש מסר לכתבים נתונים המראים פער בין השכר המשולם לעובדי בתי החולים הממשלתיים ובין מקביליהם – עובדי המינהל והמשק בבתי החולים של קופת החולים. הפער נע בין 30 ל־70 אחוז. בהסתמך על החלטות הממשלה מ־1972, תובעים עובדי המינהל והמשק השוואת שכרם והתנאים לאלה הניתנים למקביליהם בבתי החולים של קופת"ח.

בתיה לוי, חברת הוועד הארצי, גוללה את סיפור המו"מ הנמשך כבר שנה ללא תוצאות. היו הצעות לרה־דירוג לפי קריטריונים חדשים, היו הצעות קידום שרירותי של כל העובדים בשתי דרגות. כל פעם, בין פגישה לפגישה, שינו נציגי האוצר את עמדתם והצעתם. כמעט שנה נמשך מו"מ הסתבה במסירת נתונים על משכורתם ותנאי העבודה של עובדי קופת"ח. רק לפני ימים מספר נימסרו נתונים, ואף אלה לא מלאים.

בתיה לוי טענה, כי ישראל קיסר נתן לעובדי המפעלים ההסתדרותיים תוספות בצורות שונות. הוא סתם את הצגת הנתונים לגבי המשכורות. עובדי המינהל והמשק בקופת"ח, משום שלא רצה לחשוף את הפרת ההסכמים.

האוצר, מצד שני, לא היה מעוניין בגילוי נתונים אלה בשל הרצון לחסוך בכסף.

מובארק משכנע את

(סוף מעמוד ראשון)

הללו, שיקרבו את השלום הכולל באיזורנו.

שמיר תוקף את פרס

ראש הממשלה יצחק שמיר ישיב על איגרת מובארק אליו בשבוע הבא. ראש הממשלה סבור, כי אין חידוש באיגרת מובארק וכי שורש המחלוקת ביניהם – תמיכת מובארק בוועידה בינלאומית ותמיכת שמיר במו"מ ישיר ללא ועידה בין־לאומית – עומד בעינו.

שמיר תקף בחריפות במצודת זאב בתל־אביב, את פרס ואת דוברי המערך, המדברים על כך, שתוכנית האוטונומיה אינה טובה. הוא כינה זאת כשטויות ושקרים. "מה שביטל את הסיכוי להמשך המו"מ על הסכמי קמפ־דייוויד, אמר שמיר, היתה ההחלטה הנמהרת, הנחפזת וההרפתקנית של מנהיג מפלגת העבודה, שהודיע יום אחד, על דעת עצמו, שישראל מקבלת את רעיון הוועידה הבין־לאומית.

שמיר האשים את פרס, כי הוא חסם את הדרך לפני כל מו"מ, לפני כל התקדמות לשלום. לדבריו, ברור, שמאז הסכמי קמפ־דייוויד, לא הופיעה שום תוכנית טובה יותר, ריאלית יותר ומעשית יותר. שמיר חזר על התנגדותו לוועידה בין־לאומית, שבסופה יכולות להיות לישראל רק צרות. בלתי־משוערות, לדבריו. הוועידה הבין־לאומית תהיה מיני מועצת הביטחון. מה שאנחנו מסוגלים לקבל ממועצת הביטחון – אנחנו יכולים לקבל מהוועידה הזאת, אמר.

ויכוח עם מובארק

שמיר גם התווכח עם הנשיא מובארק ועם שתי האיגרות ששלח, וטען, בין היתר, כי מובארק אינו מדייק כאשר הוא טוען, כי המו"מ נפסק בגלל סיפוח ירושלים והגולן, אשר לדברי שמיר, קרו לפני כן.

האשם – בליל הגלישונים

על האירועים בשטחים, אמר שמיר, כי הסיבה העיקרית היא "מאורע חריג, שהתרחש לילה אחד, דווקא בצפונה של ארץ־ישראל, כאשר בנסיבות חריגות לחלוטין הצליח ארגון טרור לפגוע בלבו של הביטחון הישראלי, ורוצח טרוריסטי אחד רצח שישה חיילים ישראליים. התקלה הזאת גרמה לרעידת אדמה אצל ערביי ארץ־ישראל וערבים אחרים מחוץ לארץ־ישראל, במדינות ערב מסביב. הם ראו בזה התגלות חדשה של תבוסה ישראלית, התחלה של גלישה ישראלית לתבוסה. פתאום, בלילה אחד, התערער מחסום הפחד, אין פחד יותר מצה"ל.

בון תומכת

אתמול זכה מובארק בתמיכת גרמניה המערבית ביוזמת השלום החדשה שלו, בפתח סיור דיפלומטי באירופה. מובארק שוחח אתמול בבון עם קאנצלר גרמניה, הלמוט קוהל, ועם הנשיא פון וייצקר על תוכנית שלום, שאותה יגיש גם לבריטניה, לארה"ב, לצרפת, לאיטליה ולמארוקו ב־12 הימים הקרובים.

קוהל אמר לעתונאים, לאחר הפגישה עם מובארק, כי השוק המשותף האירופי, בו מכהנת גרמניה כיו"ר תורן, יעודד צעדים למען ועידת שלום בינלאומית למזה"ת, בוועידת הפיסגה שיקיים, ב־11 בפברואר, בבריסל. "הבטחתי שוב למובארק את תמיכתי בוועידת שלום כזו ואכלול זאת בסדר יומה של פיסגת השוק האירופי" – אמר הקנצלר.

חניית־ביניים בלונדון

אמש הגיע מובארק ללונדון, לביקור עבודה של יום אחד, היום ייפגש עם תת שר החוץ דיוויד מלור, עם מנהיגי המפלגות השונות, עם שר האוצר נייג'ל לאוסון ועם ראש הממשלה מרגרט תאצ'ר. מקורות דיפלומטיים בבריטניה סבורים, כי צפויה למובארק משימה קשה בנסיונו לשכנע את תאצ'ר שהצעתו מהווה בסיס ריאלי, שיוביל לקראת כינוסה של ועידה בינלאומית.

אם כל הגורמים באיזור יסכימו לקבל את רעיון הפסקת־האש, והקהילה האירופית תשכנע את הנשיא רייגן להיכנס לשיחות מוקדמות, בהשתתפות מצרים, ירדן, ישראל והפלשתינים, יווצר סיכוי טוב שהוועידה הבינלאומית אכן תתכנס בקרוב – כך אמר גורם מצרי בכיר לכתב העיתון הבריטי "אינדיפנדנט".

היום – לארה"ב

היום יטוס לארה"ב, שם ייפגש עם הנשיא רייגן, ביום ה', במהלך ביקורו בארה"ב, יבקש מובארק לנצל את מעמדה של מצרים כמדינה "עושה שלום", כדי לזכות בגיבוי פיננסי בכלכלת ארצו, הסובלת מחוב של 40 מיליארד דולר. הנשיא יבקש סיוע כלכלי גם ממדינות מערביות אחרות.

בתום שיחותיו בארה"ב, יבקר מובארק בצרפת, במארוקו ובאיטליה, והוא אמור להיפגש גם עם האפיפיור.

נילווים לנשיא מצרים בסיורו שר החוץ איסמט עבד אל־מגיד ושר המדינה עאטף עבייד, האחראי לפיתוח מינהלי.

אישור מצרי לפגישת אל־באז וטמיר

"אל אהראם" הקאהירי אישר אתמול את דבר הפגישה שעליה מסר "קול ישראל", בין עוסאמה אל־באז, מנהל לשכת הנשיא מובארק, לבין אברהם טמיר, מנכ"ל משרד החוץ. בציינו, כי היא נערכה בשבת בפאריס. "קול ישראל" מסר, כי אל־באז וטמיר נועדו בחשאי "באירופה".

לדברי העתון הקאהירי, היתה פגישה זו חלק מהמאמצים לחידוש תהליך השלום במזרח התיכון. "לאור יוזמת השלום החדשה של הנשיא מובארק".

ג'ון או איוואן

"קינה על העם היהודי שנהרג" בפתח סיכומי התביעה במשפט

מאת מרדכי בן־טל, כתב עתי"ם

התובע, מיכאל שקר, פתח אתמול את סיכומי התביעה במשפט דמיאניוק בציטוט משירו של יצחק קצנלסון "קינה על העם היהודי שנהרג". קצנלסון אומר בשיר בין היתר: "אימה גדולה נפלה עלי. הנה הם שוב כאן, הקרונות. הם ניצבים באומשלאג, הם רוצים עוד ועוד. הם עומדים ומחכים ליהודים. הם נראים רעבים כאילו אף יהודי אל פיהם לא בא. ואם בא – רוצים הם עוד ועוד".

שקר אמר לבית המשפט: יש ובמשפט פלילי מבקש אחד הצדדים את בית המשפט לצאת לביקור בזירת הפשע. אני מבקש גם כן להוביל את בית המשפט לביקור בטרבלינקה, באמצעות עדי הראייה שהופיעו כאן, ניצולי השואה ששרדו, או מדברי חבריהם שנמצאים, שהועלו בכתב והוצגו בפני בית המשפט.

מתוך ציטוט מדברי עדים אלה, סיפר התובע שקר, כי חל מה־22 ביולי 1942 יצאה מדי יום ביומו רכבת עם 6000 יהודים מוורשה מזרחה, לטרבלינקה. התובע תיאר בפרוטרוט את מוראות המסע והזוועות במחנה "המספרה", בור הגוויות, תאי הגזים ועוד ועוד. התובע סיים את תיאורו בקביעה, ששני אוקראינים, איוואן וניקולאי, עמדו לבושים מדים שחורים והפעילו את תאי הגאזים.

זיהוי הנאשם והפרכת האליבי

התובע החל לסכם את הראיות ואמר, כי הוא יבסס את סיכומי התביעה על שלושה מישורים. שניים מהמישורים האלה נוגעים לעניין זהויו של הנאשם כ"איוואן האיום" שהפעיל את תאי הגאזים במחנה. בעניין זה התרכז שקר בתעודת טרווניקי, תעודת הזיהוי שהוציאו הגרמנים לדמיאניוק.

מומחים באמת לעומת מתיימרים

התובע עבר כאן לניתוח עדויות המומחים, ואמר, כי קיימות שתי קטגוריות של מומחים שהביאה ההגנה: עדים מומחים באמת, וכאלה שהתימרו להיות מומחים. כך למשל, אמר, אין ספק שדוקטור יוליוס גראנט הוא מומחה בינלאומי, בכל הקשור להרכב סוגי נייר, אבל גראנט אינו מומחה לכתבי יד וחוסר המומחיות שלו ניכר היטב בכל מה שטען.

תעודת טרווניקי – מבגדי הקורבנות

הבד והסחבות מהם נעשה הנייר של "תעודת טרווניקי" הורדו מגופות הקורבנות היהודים שהובאו להשמדה במחנה טרבלינקה, זהו פתרון התעלומה שניצב בפניה עד ההגנה גראנט, שהביע תמיהה מניין היה לגרמנים כל כך הרבה בד וסחבות לייצר נייר בפולין בתקופת מלחמת העולם שנייה – אמר עו"ד שקר. התובע ציטט מעדויות ניצולי השואה שסיפרו במשפט, כי אלפי היהודים שהגיעו למחנה ברכבות נצטוו מיד עם רדתם מן הקרונות להתפשט לאלתר ולהניח בגדיהם ונעליהם בשתי ערימות שהפכו לתלי ענק בתוך המחנה.

על העד, ד"ר איסקאן אמר התובע, שהוא אנתרופולוג אשר התמחה בקביעת גילים של שלדים, אבל אין לו ניסיון כלשהו בזיהוי אנשים חיים.

תעודת טרווניקי – אותנטית

על כל הפרצות והניגודים שנתגלו אצל העדים המומחים של הסניגוריה בכל הקשור לתעודת טרווניקי. אמר שקר, "תעודת טרווניקי היא תעודה אותנטית וכל מי שטוען להיפך, נתקל בקשיים שקשה לו להתגבר עליהם".

בהמשך דברי הסיכום התייחס התובע, לטענות מומחי ההגנה, ד"ר גראנט וד"ר פלין, שהחתימה על תעודת טרווניקי איננה חתימת הנאשם. תוך השוואת הגירסות של גראנט ופלין אמר, כי מה שמטריד את גראנט, כמו למשל באות "אס" אינו מטריד את פלין, ומה שמטריד את פלין, כמו למשל באות "יוד" אינו מטריד את גראנט.

התובע גם אמר, כי אין להעלות על הדעת שמישהו שרוצה לזייף חתימה יכתוב אותה בצורה כה נוגדת לחתימות הידועות של נושא הזיוף. הדברים שאמר פלין, מחזקים את טיעון התביעה כי תעודת טרווניקי היא תעודה אותנטית, טען שקר.

בהמשך דבריו גם כפר התובע בחשד שהעלה גראנט לפיו התמונה על התעודה אינה התמונה האותנטית והיא הוחלפה. הוא אמר, כי העד גראנט לא יכול היה להפריך הנחה של התביעה, שייתכן שהתמונה נפלה מן התעודה, הודבקה ומנית על ידי מהדק למסמך אחר, ואחר כך הוחזרה שוב לתעודה.

איך הגיע לטרווניקי?

את עיקר הסיכומים בישיבת אחה"צ הקדיש התובע שקר לשאלה איך הגיע הנאשם לטרווניקי. לתביעה אין כל ספק שהנאשם אכן גויס ועבר אימונים במחנה זה.

הוא ציין כי אין מחלוקת בין שני הצדדים, שהנאשם לחם בצבא האדום ונפל בשבי הגרמנים בחצי האי קרים ליד העיר קרץ' בסביבות מאי 1942. משם הועבר למחנה שבויים ברובנו. כאן, אמר התובע, נפרדות דרכי התביעה והסניגוריה.

שקר הביא להלן את גירסת התביעה, כי הנאשם אכן גויס לכוחות העזר הגרמניים אם לא ברובנו, אז במחנה האחר חלם, שהוא עצמו דיבר עליו. הוא סיפר על הרקע לגיוס כוחות העזר על ידי הגרמנים, וקרא מדברי מפקד טרווניקי, שטרייבל, המסמר בעדותו במשפט שנערך לו בגרמניה כי קיבל פקודה לגייס שבויים, נסע למחנות השבויים ובחר אנשים מתאימים בעיקר כאלה שעדיין היו בריאים, על אף התנאים הקשים.

התובע ציטט להלן מעדותו של פרדנקו בארה"ב שסיפר כי נפל בשבי והועבר לחלם. הגרמנים בחרו שם כל מי שהיה להם לתועלת, נהגים וטכנאים. ואלה הועברו "לעיר הפולנית טרווניקי".

התובע שקד, אתמול במשפט (צילום: אליהו הראתי)

הנאשם עצמו אינו מסתיר את שנאתו למשטר הסובייטי, הוא אוקראיני. הוא סיפר שהיה נהג והיה טרקטוריסט עוד לפני שגויס לצבא האדום. עוד סיפר כי עבר השתלמויות בטיפול בטרקטורים, אמר התובע, ולכן, היו לו כל הנתונים להיות מגויס לטרווניקי. הוא בוודאי רצה לצאת ממחנה השבויים.

התובע ציטט מן השיחות של חוקר המשטרה קפלן בכלא איילון עם הנאשם בהן אמר, "היו תנאים קשים במחנה השבויים. הייתי מוכן למות תמורת כיכר לחם"!

להלן הוא אמר, לטענת התובע דברים משמעותיים ביותר "באים גרמנים ואומרים תהיה איתנו. אז איזה משפטים. על מה לשפוט" ובשיחה אחרת אמר הנאשם, "מי שנפל בשבי הגרמני צריך היה לבצע מה שמטילים עליו".

השופט לוין העיר אבל תמיד הוא הסתייג ואמר כי הוא מדבר באופן כללי ולא על עצמו.

התובע: אכן כך הוא אמר, אבל ההגיון הפנימי הוא שהוא בכל זאת דיבר על עצמו. נכון הוא הסתייג, אבל מדי פעם נכשל בלשונו ואמר מה שאמר. דבריו מחזקים את טענותינו.

התובע גם ציין כי בחקירה אחרת בישראל סיפר הנאשם כי הגיע במחנה השבויים למצב של "עור ועצמות". "איך יכולתי להיות אז בטרבלינקה?" לדעת התובע, דברים אלה מדגישים שהנאשם ידע היטב את מי הגרמנים לקחו והוא מצא תירוץ למה לא גייסו אותו.

מכל האמור לעיל, אמר שקר, עולה תמונה ברורה: לנאשם היו כל הנתונים לגיוסו לטרווניקי וכאשר זה הוצג לנאשם בחקירתו במשפט, הוא אמר שלא התגייס "מפני שהטרקטור הרוסי איננו דומה לטרקטור הגרמני".

"אנו אומרים כי אי שם ביוני 1942 הנאשם גוייס למחנה האימונים של כוחות העזר הגרמניים בטרווניקי", סיים עו"ד שקר.

יעקבי: גוברים הלחצים באירופה נגד שיתוף פעולה כלכלי עם ישראל

"החזקת השטחים עלתה עד כה יותר מ־12 מיליארד דולר" • גם ארה"ב עלולה לבחון מחדש את היקף הסיוע

מאת קובי מנדל ויואב אביב

"לתהליך הבינלאומי הנובע מהאירועים בשטחים תהיה השלכה לרעה על מצב המשק בישראל" – הזהיר אתמול שר הכלכלה, התכנון והתקשורת, גד יעקבי, ביום עיון שנערך בחיפה.

גוברים כיום הלחצים במדינות אירופה להגביל את רמת שיתוף הפעולה הכלכלי עם ישראל, "והעיכוב בחתימת הפרוטוקול החקלאי לפני שבוע ע"י הפרלמנט האירופי, הוא רק סנונית אחת, המבשרת את החורף". כמו כן הביע השר חשש, כי גם ארה"ב עלולה לאחר הבחירות לנשיאות לבחון מחדש את רמת הסיוע שהיא מעניקה לישראל.

על סיכויי הבראת הכלכלה אמר השר, כי ללא שינוי במצב המדיני ישראל עלולה למנוע מעצמה הבראה כלכלית בטווח הארוך, כי המשך השליטה בשטחים מעיק על רמת הוצאות הביטחון ומונע הקצאה מספקת של משאבים לתחומים חשובים אחרים. "אינני מאמין שניתן להבריא את המשק ללא פתרון מדיני. הגורמים הלא־כלכליים השפיעו על מצב המשק הישראלי בעשרות השנים האחרונות לא פחות מהגורמים הכלכליים, ומלחמות ישראל עלו למדינה למעלה מ־30 מיליארד דולר. מלחמת לבנון לבדה עלתה למשק למעלה מ־5 מיליארד דולר, ואילו ההוצאות הקשורות בהחזקת השטחים ובהקמת יישובים בהם היו עד כה למעלה מ־12 מיליארד דולר בשתים עשרה השנים האחרונות".

נציגי מפ"ם מתנגדים להעלאת הארנונה בחיפה

מאת קובי מנדל

נציגי מפ"ם בעיריית חיפה ומזכירות הסניף, מתנגדים להעלאת שיעור הארנונה ע"י עיריית חיפה ב־16 אחוזים לפי עליית המדד, כפי שמציע ראש העיר אריה גוראל.

נציגי מפ"ם הודיעו על עמדתם זו במהלך ישיבת סיעת המערך שהתקיימה השבוע. יצוין, כי עמדה זו של מפ"ם בחיפה נתמכת על ידי מרבית חברי הסיעה. נציגי מפ"ם הודיעו כי הם תובעים לקיים דיון נוסף על גובה הארנונה שתשולם השנה ע"י תושבי העיר.

● סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, הודיע אתמול, כי עיירות־הפיתוח ברחבי הארץ לא ייפגעו כתוצאה מהקיצוצים שיקציב משרדו. השר הודיע על כך בכנס מורים, שנערך ביום ה' בשדרות, בהשתתפות ראש המועצה המקומית עמיר פרץ.

● תערוכה לעידוד ועדי־עובדים לרכישת מוצרי כחול לבן, לרגל חג המסה, נפתחת ביום ב' אחה"צ בבנין התערוכה בת"א.

בת 15 הותקפה ונשרטה מכשיר חד

מאת אשר שילוני, כתבנו בבת־ים

נערה בת 15 מבת־ים הותקפה אתמול, בשעה 13:30, ע"י אלמוני שהמתין לה בחדר המדרגות של ביתה.

עם כניסתה לחדר המדרגות הגיח האלמוני מאחורי דלת הכניסה, תפס אותה מאחור בצווארה, היכה אותה ושרט אותה בצווארה במכשיר חד. הנערה הצליחה להיחלץ מידיו ונמלטה לביתה.

התוקף האלמוני, שקורבנו נשמט מידיו, נמלט מהמקום. הרקע למעשה לא ברור. משטרת בת־ים פתחה בחקירה.

הבדואים עורכים התרמות פרטיות למחנות הפליטים

מאת שלי יחימוביץ', יהודה צור, כתבי "על המשמר"

הבדואים בנגב החלו לאסוף מוצרי מזון וכסף למען תושבי מחנות הפליטים ברצועה, בשבועיים האחרונים. נוהלו הבדואים את מבצעי ההתרמה בחשאי, ובימים האחרונים יצאו לרצועת עזה לפחות עשר משאיות עמוסות קמח, שמן, אבקת חלב, אורז וסוכר.

משאיות עמוסות מזון יצאו וממשיכות לצאת מיישובי הבדואים תל־שבע, חורה, לגיה ורהט. נראה שאין ארגון אחד שעומד מאחורי מסע ההתרמה האינטנסיבי, ובכל יישוב אחראים לכך אנשים פרטיים.

התארגנות חדשה של אנשי דת נוצרים החלה בשבועיים האחרונים בכפרים בגליל. ההתארגנות נועדה להביע תמיכה בפלשתינים בשטחים ויוזמה הוא הכומר האנגליקני שחארה שחאדה, כומר מכפר יאסיף, הידוע כמקורב לרק"ח. ארבעה אנשי דת נוצריים, כהן דת דרוזי וכהן מוסלמי יצטרפו כנראה ליוזמה.

גנשר קרא לאשרר מהר את ההסכם המסחרי עם ישראל

שר החוץ הגרמני דיווח לשרי השוק האירופי על פגישותיו בישראל

בריסל. – שר החוץ של גרמניה המערבית, האנס־דיטריך גנשר, הביע אתמול את דעתו, כי מן הראוי שהפרלמנט האירופי יאשרר בהקדם את ההסכם המסחרי, שנחתם לא־מכבר בין ישראל לבין הקהילייה הכלכלית האירופית.

הפרלמנט האירופי דחה בשבוע שעבר, למועד מאוחר יותר, את ההצבעה על אישור ההסכם עם ישראל, ואם כי ניתן לכך נימוק טכני, ברור, כי העיכוב נובע ממורת־הרוח של הקהילייה האירופית מהתנהגות ישראל בשטחים.

גנשר אמר את דבריו בעת שדיווח לעמיתיו, שרי החוץ של הקהילייה האירופית, בסעודה לא־רשמית שנערכה אתמול בבריסל, על ביקורו בישראל ופגישותיו עם מנהיגיה ועם מנהיגים פלשתינים בשטחים.

השוק המשותף האירופי החליט אתמול להקציב סיוע־חירום בסך 543,000 דולר לתושבי השטחים. הסיוע נועד לרכישת מזון, ביחוד לילדים, וכן לקניית 500 טונות דגנים ו־55 טונות אבקת חלב. (איי.פי. ועי"צ)

נשיא ניקרגואה לרייגן: אנחנו יכולים להיות ידידים, ואפילו שותפים

ניו־יורק. – נשיא ניקרגואה, דניאל אורטגה, כתב מכתב בן חמישה עמודים לנשיא רייגן, ובו הוא מבטיח לפרוש מן השלטון, אם זה יהיה רצון בני עמו – מדווח "ניו־יורק טיימס".

אורטגה מודיע לרייגן, כי ממשלתו תצמצם את ממדי צבא ניקרגואה, תגרש את היועצים הצבאיים הסובייטיים והקובאניים ותאסור על הקמת בסיסים צבאיים כלשהם על אדמת ניקרגואה, אם יושג הסכם בינה לבין ממשלת ארה"ב.

"אדוני הנשיא, עם כל הכבוד הראוי, הרשה לי להזכיר לך, שהדמוקרטיה הינה והיתה מאז ומתמיד המטרה של המהפכה שלנו" – כתב אורטגה. "דמוקרטיזציה מלאה פירושה גם עריכת בחירות מקומיות וכלל ארציות. מובן מאליו, שדמוקרטיה פירושה גם כיבוד תוצאות הבחירות האלה, כולל העברת רסן השלטון לאופוזיציה, אם זה מה שרוצה העם".

"אדוני הנשיא, יותר מדי אנשים מתו", כותב אורטגה. "אילו היית שם קץ למדיניות האומללה שלך של הפעלת לחץ, היית רואה, שניקרגואה מתקדמת אפילו בקצב מהיר יותר לקראת דמוקרטיזציה".

אורטגה מביע את דעתו, שניקרגואה וארה"ב יכולות לחיות בדו־קיום, ומטעים: "אנו יכולים להיות ידידים ואפילו שותפים. זו השאיפה העמוקה של ממשלתי ושלי באורח אישי".

האפיפיור יוחנן פאולוס יקבל ביום ו' לראיון את אורטגה, ונראה, כי הדבר מצביע על שיפור היחסים בין הוותיקן לבין הממשלה הסאנדיניסטית, אחרי שנים רבות של מתיחות.

חייל סאנדיניסטי מצביע על שרידי מטוס אספקה של הקונטראס שהופל בדרום ניקרגואה. ארבעת אנשי הצוות נהרגו (צילום: אי.פי.)

קוריאה הצפונית הגיבה על הגינוי האמריקני בסאנקציות נגדיות

טוקיו. – קוריאה הצפונית הודיעה על החלטתה לנקוט בסאנקציות דיפלומטיות נגד ארה"ב, בעקבות גינוי קוריאה הצפונית על־ידי ארה"ב כמדינה טרוריסטית.

סוכנות הידיעות הצפון־קוריאנית הרשמית הודיעה, שמעתה לא יורשו אמריקנים להיכנס למדינה. יתר על כן, צפון קוריאה מסרבת להמשיך לנהל מו"מ עם וושינגטון על החזרת גוויות החיילים האמריקניים שנהרגו במלחמת קוריאה.

"כפעולת־תגמול נגד ארה"ב, נימנע מלהיפגש עם דיפלומטים אמריקניים בזירה הבינלאומית" – אמר דובר משרד החוץ.

בשבוע שעבר החמירה ארה"ב את הפיקוח על אשרות הניתנות לאזרחים צפון־קוריאנים ואסרה על קיום מגעים דיפלומטיים עם שלטונות פיונגיאנג, לאחר שהודיעה, כי קוריאה הצפונית אחראית לפיצוץ מטוס נוסעים דרום קוריאני.

ראש ממשלת יפאן, נובורו טאקשיטה, אמר אתמול, כי ארצו מוכנה לקיים שיתוף־פעולה בינלאומי נגד הטרור, בעקבות השמדת המטוס הדרום־קוריאני בנובמבר.

הוא נמנע מלהטיל את האחריות לאסון בצורה מפורשת על קוריאה הצפונית עם זאת נודע, כי ממשלת יפאן עומדת לפרסם היום הודעה על סאנקציות נגד קוריאה הצפונית. (עי"צ)

הסוציאליסטים הספרדים קוראים להזמין את אש"ף לוועידה הבינ"ל

מאת אריאן יפה, כתב "על המשמר" בצרפת

פאריס. – ועידת המפלגה הסוציאליסטית הספרדית קראה במדריד להזמין את אש"ף לוועידה בינלאומית ומאשימה את ממשלת ישראל בניהול מדיניות דיכוי שתוצאותיה הרוגים, פצועים, מאסרים וגירושים רבים.

שליח מפ"ם לאירופה, אריה שפיר, שייצג בוועידה במדריד, מסר כי בשטחים חוללה מהפכה לרעה במעמדה של ישראל בעיני המפלגות הסוציאליסטיות. ישראל הופיעה כמעצמה יהודה. זו פעם ראשונה שמפלגה סוציאליסטית באירופה קוראת לשתף את אש"ף בוועידה בינלאומית, כתוצאה ישירה של הדיכוי הישראלי בשטחים.

עם זאת קוראת המפלגה הספרדית לכל הצדדים "להכיר בעקרונות יסודיים כמו זכויות הקיום לכל עמי האזור בגבולות בטוחים וצודק לכל העמים, לרבות הכרה בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלשתיני".

ראש הממשלה הספרדי, פיליפה גונזאלס, תבע בשלושה נאומים מישראל "לשים קץ לכל פעולות האלימות ולפתוח מייד בתהליך מדיני". הוא הטיף בעקיפין מוסר למפלגת העבודה, כשאמר, "בלא התמסרות להשכנת שלום אין כל ערך לדיבורים על הדמוקרטיה והסוציאליזם".

אריה שפיר מסר, כי משלחת אש"ף נהנתה הפעם מפופולאריות. היא הופיעה כקורבן המבקש סיוע מידידי ישראל, וטיעוניה נתקבלו בהבנה.

שפיר נועד עם מנהיגים, שקוננו במבוכה ואי הבנה על התנהגות ממשלת ישראל והצהרות רבין על היד הקשה והמכות, הישראלים חשו בושה, ואי נוחות, והיו חסרי הגנה.

נציגי העבודה אימצו לו כי גינוי ישראל חזק את הימין הישראלי. מפ"ם, קיבלה תמיכה בעמדתה, דורשים, סוציאליסטים מאירופה, ודרום אמריקה, ביקשו מסמכים על עמדת מפ"ם כדי להציגם כטיעון שבישראל עצמה נשמעת מחלוקת, גם הפגנת "שלום עכשיו" בשבת עזרה להציג "ישראל אחרת".

הריונה של הנסיכה בראש החדשות בבריטניה

מאת דפנה ורדי, כתבת "על המשמר" בבריטניה

משפחת המלוכה הבריטית חזרה ותפסה את המקום המרכזי במהדורות החדשות. הדוכסית מיורק, הידועה בכינויה "פרגי" אישרה סוף סוף את השמועה על הריונה אשר הופצה כבר בשבוע שעבר, וכדי לאזן את התמונה הנסיך והנסיכה מויילס מבקרים בימים אלו באוסטרליה כשהם מלווים, כמובן, במספר רב של צלמי טלוויזיה.

שני אירועים אלו עולים בחשיבותם אצל הבריטים על צמצום פעילות הצי הבריטי במפרץ הפרסי, ואפילו על ממצאי ועדת החקירה הבודקת את נסיבות הדליקה בתחנת הרכבת "קינגס קרוס". אלו מגיעים רק למחציתו השנייה של מהדורת החדשות המרכזית. ולאחר שהציבור קיבל פירוט מלא על הריונה של הדוכסית מיורק, כולל שם הגניקולוג, השפעת ההריון על לוח הטיסות של הדוכסית שהיא טייסת מסוקים חובבת, ואפילו דעתה של אמה החורגת של "פרגי".

את מהדורות החדשות שתחלה בכתבה על ההריון ותמה כתבה על ההימורים שהחלו ברחבי בריטניה באשר למינו ושמו של הוולד.

5,000 במצעד למען חולי איידס

מאת דפנה ורדי, כתבת "על המשמר" בבריטניה

חמשת אלפים איש השתתפו בבריטניה בסוף השבוע במצעד מחאה שמטרתו למשוך את תשומת ליבם של השרים מ־150 מדינות המתאספים היום בלונדון לכינוס של שלושה ימים על האיידס. הם ניסו להפנות את תשומת ליבם של הנציגים לבעיות העומדות בפני עשרה מיליון החולים במחלה ברחבי העולם.

בין הדרישות העיקריות שהעלו המפגינים: חוקים שימנעו אפליה נגד חולי איידס, תרופות ללא תשלום, תקציבים גבוהים יותר למחקר, מרכזי טיפול, הגברת המודעות בציבור, וסיוע למדינות עניות הנאבקות במגיפה.

● "הממשלה הגיעה לנקודת קיפאון המחייבת את הקדמת הבחירות" – אמר אתמול סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, בתשובה לשאלות עתונאים בעת שביקר בעיירה שדרות שבדרום.

חוק התכנון והבניה 1965 מרחב תכנון מקומי עירון –

ואדי עארה

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה 1965 כי הוגשה לועדה בקשה להיתר מס' א/87/148 [illegible]

מוזיאון לחגי ישראל נפתח בדירה פרטית במוסקווה

מוסקווה. – מוזיאון יהודי נפתח בסוף השבוע בדירה פרטית במוסקווה, ביוזמתם של כמה אינטלקטואלים יהודיים. הם פנו בבקשה לשלטונות שיסייעו להם במשימת שימור המורשת התרבותית היהודית. עד כה לא קיבלו תשובה לבקשתם מעיריית מוסקווה.

המוזיאון, המציג את החגים היהודיים העיקריים, יהיה פתוח מדי יום א'. על־אף העובדה שממדיו צנועים, זה המוזיאון היהודי הראשון בבריה"מ למן 1951. באותה שנה נסגר המוזיאון היהודי האחרון במדינה, בטבליסי בגרוזיה.

המארגנים מסרו, כי בעבר היו קיימים מוזיאונים יהודיים באודסה שבאוקראינה, בסמרקנד שבאוזבקיסטאן ותצוגה יהודית בבאקו שבאזרביג'אן. מוזיאון להיסטוריה ולאתנוגרפיה יהודית, בעל אוצרות חשובים במיוחד, היה בשעתו בלנינגראד. (עי"צ)

מנהל "קרן הילד" בבלגיה חשוד בהדחת ילדים לזנות

בריסל. – 14 איש, כולל המנהל לשעבר של הסניף הבלגי של יוניצ"ף, הועמדו אתמול למשפט על השתתפות בהדחת ילדים לזנות – מסרו שלטונות המשפט.

יוזף ורבק, בן 63, היה מנהל קרן הילד של האו"ם בבלגיה, עד שנעצר ביוני אשתקד, באשמת מעשים מגונים וניצול ילדים למטרות פורנוגרפיות.

בין הנאשמים גם מישל פלו, בן 46, מתנדב לשעבר של קרן הילד, המואשם, כי ניצל את משרדי הארגון בבריסל כדי לפתח ולמכור צילומים פורנוגרפיים של ילדים.

בין הנאשמים גם הורים, המואשמים כי העמידו את ילדיהם לרשות אחרים, למטרות מין. קבוצה, הקרויה "המרכז למחקר ולאינפורמציה על ילדים ומיניות", מואשמת, כי שימשה כסות לרשת. (עי"ר)

הנשיא החדש בהאיטי מבטיח "דמוקרטיה נקיית־כפיים"

מאניגאט, דקות ספורות לאחר בחירתו (צילום: אי.פי)

פורט־או־פרינס. – הנשיא הנבחר של האיטי, לסלי מאניגאט, הכריז ביום א', כי מנוי וגמור עימו להתייצב בראש ממשלה דמוקרטית נקיית־כפיים. הוא קרא לאחדות לאומית, כדי לאפשר למדינה להשתחרר מהתוצאות ההמורות של 30 שנות רודנות.

כמה שעות לאחר שנמסר לו כי ניצח בבחירות, הבטיח מאניגאט לאזרחי ארצו "ממשלה דמוקרטית, בעלת טוהר־מידות, שתפעל ביעילות ובמסירות למען ההמונים בערים ובכפרים".

בנאום שנמשך עשר דקות, הודיע מאניגאט על כוונתו להקים ממשלת אחדות לאומית, בעלת בסיס נרחב. הכת הצבאית אמורה להעביר את השלטון לידי מאניגאט ב־7 בפברואר, יום השנה השני לבריחתו של הרודן ז'אן־קלוד דיוואלייה לצרפת. (עי"ר, עי"צ)

גרמניה המזרחית מוכנה לפצות יהודים נפגעי הנאצים

ניו־יורק. – גרמניה המזרחית רמזה על נכונותה לשלם פיצויים ליהודים קורבנות הנאצים, ודוברים יהודיים הגדירו זאת כהתפנית חשובה, המבשרת שיפור ביחסים בין מזרח למערב.

דובר של הקונגרס היהודי העולמי אמר, כי מתנהל עתה מו"מ עם גרמניה המזרחית על שאלת הפיצויים. הדובר הוסיף כי "גרמניה המזרחית הודיעה לקונגרס היהודי העולמי, שאין היא מתנגדת עוד עקרונית לתשלום פיצויים לקורבנות יהודים של הנאציזם".

למן תום מלחמת־העולם השנייה, התנגדה גרמניה המזרחית לתשלום־פיצויים ליהודים ניצולי השואה, בנימוק, כי אין היא נושאת באחריות מוסרית או היסטורית לפשעי הנאצים.

מקורות בקונגרס היהודי העולמי אמרו, כי גרמניה המזרחית לא החליטה עדיין איזה סוג של פיצויים תהיה מוכנה לשלם ואם תשלם שילומים לישראל, שעימה אין היא מקיימת קשרים.

מקורות בקונגרס היהודי אמרו, כי נשיא הקונגרס, אדגר ברונפמן, מתכונן לבקר בחודשים הקרובים בגרמניה המזרחית.

"העובדה, ששתי מדינות גרמניה הודו באחריותן המוסרית, עומדת בסתירה חדה להמשך סירובה של אוסטריה לפצות בצורה נאותה קורבנות יהודיים ולא־יהודיים של המשטר הנאצי" – אמר אלן שטיינברג, המנהל האקסקוטיבי של הקונגרס היהודי. (עי"ר)

שר ההגנה הסורי ביקר אצל כוחותיו בלבנון

מאת אורי הורוביץ, כתב "על המשמר" לענייני המזה"ת

שר ההגנה הסורי, מצטפא טלאס, ביקר אתמול אצל הכוחות הסוריים בבקעת הלבנון, בהרי השוף ובמערב־ביירות וקיים התייעצויות עם מפקדי הכוחות ועם אישים לבנוניים.

כבר כבר, הגבירו הסורים בימים האחרונים את נוכחותם במחנות הפליטים הפלשתיניים, שתנועת "אמל" הסירה מהם את המצור.

בינתיים נודע, שבנושא הסרת המצור השיעי ממחנות הפליטים בצידון נוצר קיפאון מת, נוכח סירוב אנשי עראפאת לפנות את מאחזיו סביב המחנות ולהתרכז במקומות מסוימים בתוכם, בלי שתהיה להם הוראה בנידון מעראפאת.

עראפאת עצמו הגיע אתמול לאלג'יר, שם דן עם נשיא אלג'יריה בנושא הוועידה הבינלאומית.

על היום

26.1.88

מאת ורד לוי

קארול פולארד, אחותו של ג'ונתן, הגיעה לישראל בשמטרה אחת ויחידה לנגד עיניה — שיחרורו של האח, המרצה מאסר עולם בעוון בגידה באמריקה. קארול, נגנית בינור מקצועית, גרושה בת 38, אינטליגנטית, עירנית, נאה, משכנעת, באה לעשות קמפיין למען אחיה הצעיר. היא עושה את זה כמו שצריך ובגדול: ראיונות מתואמים מראש עם כל העיתונים היומיים, מפגש עם מזכיר הממשלה, מפגשים עתידיים עם חברי־כנסת רבים, שיחות בכל רחבי הארץ לצורך יצירת דעת קהל וחשיפה טלוויזיונית בעיתוי הנכון ובתוכנית הנכונה — „זה הזמן".

לאחותו של מי שראה להעברת מידע אמריקני סודי לישראל אין צל של ספק — ממשלת ישראל צריכה להודות בטעותה וקרי, התנערות מג'ונתן ואן פולארד), ולעשות כל מאמץ למען שיחרורם. דוד טרנר, מזכיר העמותה האמריקנית „צדק לפולארדים", מתלווה אל קארול במסעה הנוכחי. כרובים של בני הזוג פולארד וכמייצגם של כל הגופים והפרטים התומכים בהם — ויש, לדבריו, בארה"ב הרבה מאוד כאלה — גם הוא משוכנע בצדקת התביעה המוסרית מממשלת ישראל וכמיוחד לנוכח שתי העובדות החשובות נכון לעכשיו: מניעיו הטהורים והאידיאליסטיים של ג'ונתן ומצבה הבריאותי המעורער של אשתו, אן.

בטון שקט, אבל תקיף והחלטי, מדברת קארול על מצבו של אחיה ועל העוול הנורא שנעשה לו, לדעתה, על־ידי גורמים מסויימים במימשל האמריקני ועל־ידי ממשלת ישראל.

קארול: „יונתן נמצא בכלא בתא בידוד, 24 שעות ביממה. כל 23 שעות מוציאים אותו לשעה אחת של הליכה. הוא לא רואה נפש חיה. מותר לו להתקשר 3 שיחות טלפוניות בשבוע למשפחה. מכתבים שמיועדים אליו לא מגיעים כבר מיוני '87. כל מכתב שהוא כותב החוצה מצונזר ומעוכב לפחות חודשיים ימים. הוא ירד הרבה במשקל, אבל יחסית לאן, מצבו הבריאותי שפיר.

„אן הועברה לבית החולים של הכלא כשהיא מרוממת, בכאבים קשים ומחוסרת הכרה לנתאה. מחלתה מתבטאת בכך, שהמזון אינו מתעכל בקיבתה ללא תרופות וטיפולים מתאימים. בכלא ציפצפו על זה וגרמו לה נזק שהוא בלתי הפיך, לדברי הרופאים. אני חושבת שהעונשים הכבדים והמוגזמים שיונתן ואן קיבלו, והיחס המחפיר והעוין כלפיהם בכלא, אינם מקרה. זה המשך ישיר של אותה קונצפציה. של אותו רעיון".

האחות פולארד מבקשת צדק

„אני רוצה שראש הממשלה שלכם, שמיר, ירים טלפון לנשיא רייגן. שיאמר לו בכנות – עשינו טעות. אנחנו רוצים אותו בחזרה. הוא משלנו... הוא עזר לכם כשהייתם זקוקים לו – עכשיו תעזרו לו"... ■ קארול פולארד, ראיון

— על מה בדיוק את מדברת?

„על כך שמרגע שאחי נתפס, כל השתלשלות העניינים היתה יזומה ומכוונת על־ידי גורמים מסויימים במימשל האמריקני. הם ראו ביונתן, קלף מצויין, שיוכלו לנפנף בו ולהפיק ממנו יתרון יחסי בכל נושא השנוי במחלוקת עם ממשלת ישראל. לכן, אחי הפך לסמל, היחס אליו חרג מכל פרופורציה. לכן, חייו נידונו לכליון. לא משום סיבה אחרת."

— יש לך הוכחות לתיזה הזו?

„יש לי ועוד איך. כרגע, איני יכולה לפרסם אותן. אבל מספיק לעבור על כמה נתונים כלליים בשביל להבין שיש דברים בגו. לדוגמה: ביום המעצר היו כל עיתוני ארה"ב מלאים בסיפורים על יונתן, שריגל כביכול לטובת פאקיסטן. על סכומי עתק שנמצאו בביתו. כל אלה היו הדלפות ממשרד המשפטים האמריקני. בשום מקרה של שום מרגל אחר שנתפס, ובמיוחד אלה שריגלו לטובת רוסיה, לא התאפשרה הילולה כזאת של רכילות ושקרים. שנית, במקרים של מרגלים מסוכנים יותר היו עונשים הרבה פחות כבדים. שלא לדבר על הנשים שלהם — שלא פעם אפילו לא הוגש נגדן כתב־אישום. אח שלי הוא פשוט קלף טוב בידי אמריקה. היא תמיד תוכל להזכיר לישראל את מה שעוללה וללחוץ אותה לפינה בכל מיני נושאים רגישים."

— אם זה נכון, זה אומר שהמאבק שלך יהיה הרבה יותר קשה ואולי בלתי אפשרי.

„לא אם נפוצץ את העניין, אם כולם יבינו שהפכו אותו לסמל ושהוא משלם מחיר פוליטי עצום וחסר פרופורציות. בדיוק בשביל זה אני כאן. להסביר. לספר להפיץ מידע, לבקש עזרה."

— מה בעצם את מבקשת או תובעת מממשלת ישראל?

אני רוצה שראש הממשלה שלכם, שמיר, ירים טלפון לנשיא רייגן. שיאמר לו בכנות ובאומץ־לב — עשינו טעות. אנחנו רוצים אותו בחזרה, הוא משלנו.

— ואת באמת סבורה שזה אפשרי? שיחת טלפון אחת והמשפט נמחק, וגזר הדין נמחק והכל מסתדר?

„לא, זה בוודאי יהיה תהליך. ואני בהחלט סבורה שיהיה פתרון פוליטי ולא פתרון משפטי־חוקי. אבל זה אפשרי. אם יש רצון — הכל אפשרי. אני מנסה לעורר, לטפח, את הרצון הזה."

—למה בעצם שממשלת ישראל תיענה לבקשה הזו? מתוך בסיס המחוייבות שיש לישראל אל אחיך, לדעתך?

„איזו שאלה. הוא עזר לכם בזמן שהייתם זקוקים לו. עכשיו תעזרו לו בזמן שהוא זקוק לכם. הרי זה הדבר הברור והטבעי והנכון ביותר שיכול להיות ביחסים בכלל. לא? אתם שלחתם אותו למשימות, הוא עבר בשירותכם, איך אתם לא דואגים לו? 5,000 שנים אנחנו עוזרים לעצמנו, ואחד לשני, כי אנחנו יודעים שאף אחד אחר לא יעזור לנו".

קארול פולארד ● כולם יהודים (צילום: מאיר פרטוש)

— הוא גם קיבל סכום נאה למדי של כסף.

„שטויות. זה סכום נאה? יש לך מושג איזה סכומים קיבלו אנשים שריגלו למען רוסיה? 9 חודשים ראשונים הוא לא נגע בכסף. הוא הגיע לאוברדראפט של 5000 דולר לפני שישראל נתנה לו גרוש. והכוונה — שהוציא כסף לצורך השירותים שנתן לישראל. רוב הכסף שיונתן קיבל בוזבז במהלך המבצעים והדברים שעשה. לא להוצאות פרטיות שלו. כסף לא מעניין אותו. אף פעם לא עניין אותו. את יודעת שהוא היה ישן במכוניות בתקופת ה„מבצעים"? הוא ציוני. מאז שהיה ילד הוא אוהב את ישראל. הוא אידיאליסט. הוא רומנטיקן, אתם לא מכירים את האח שלי. הכסף? איזה קשקוש!"

—מי הם הגורמים האמריקניים שעוזרים לך במאבק?

„יש לנו שלושה אנשי קונגרס שפועלים כל הזמן ותומכים ביונתן ואן — צ'ארלס שומר מניו־יורק, ינז מניו־ג'רסי וברוס מוריסון מקונטיקט, אזור מגוריי. הם עוזרים מאוד ואני תולה בהם תקוות."

— האם אין איש בדרג בכיר יותר שפניתם אליו?

„ישנם עוד כמה אנשים — אני לא רוצה להגיד דרג הרבה יותר בכיר, כי זה אולי יסגיר אותם — אבל פנינו. והם הבטיחו. ובשלב זה עדיף לי לא לחשוף את שמם."

— אז איך את מסתדרת ב„אחותו של יונתן פולארד"?

„בהתחלה הייתי בשוק. כמובן שלא היה לי מושג על פעילויותיו. ביום בהיר אחד אח שלך ממלא את כל העיתונים. בהקשר כזה. אנחנו מאוד קשורים. מכל המשפחה אני ויונתן הקרובים ביותר. זה היה קשה, זה עדיין קשה לי. לגבי אנשים — הייתי אומרת ש־90 אחוז מהחברים והמכרים נשארו לצדי. שניים שלושה היפנו עורף. והיה עוד איזה זוג אחד, לא יהודי, שלא הבין את העניין מתחילתו. היו קטעים לא נעימים בעבודה — בשעות היום אני עובדת בבית־חולים — אבל עובדה היא שלא פיטרו אותי. אני עדיין עובדת שם. והיו גם הרבה הבעות של תמיכה. לאחרונה אני מקבלת הרבה מכתבים מעיתונאים שכתבו נגד אחי והן) עכשיו מתנצלים ואומרים שלא ידעו את כל הנתונים... גם זה קורה. אבל הכי הרבה הבנה וחום אני מוצאת פה, בישראל."

—את רק כמה ימים פה...

„נכון. אבל כל כל מה שאמרו לי שיקרה ברגע שאנחת פה — וצחקתי ולא האמנתי — אכן קרה. אני חייתי חלקים מחיי בנורווגיה, באנגליה. בכל ובכה זרה נקלטתי והסתדרתי, אבל מעולם לא הרגשתי כמו שהרגשתי בשעות הראשונות בישראל — כל כך שמאלצי — אמרתי לעצמי, אלוהים, זה כן זה המקום, זה העם שלי. קשה לי להאמין כמה ככלל קיים. רק יהודים, כולם יהודים, כל פעם שאני מדברת או רואה יהודי, זה נפלא!"

— לא כולם, את יודעת.

„כל מי שאני ראיתי, בכל אופן, לא ראיתי מקום כזה בכל ימי חיי. אני חושבת שישראל היא מדינה הרבה יותר דמוקרטית מאמריקה. אני חשה פה חופש אמיתי. אתם כל כך פתוחים, כל כך חופשיים, קשה לי להאמין."

— האם את מודעת קצת למה שמתרחש בישראל לאחרונה?

„כן, מודעת. אז מה. לישראל יש את הבעיות שלה, לאמריקה הבעיות שלה, לכל איזו עדיין אתם מדינה נפלאה, מופלאה."

—אין לך שום בעט על ישראל?

לא. וגם לא ליונתן, החלום היחיד שלו זה להתעורר בבוקר ולמצוא את עצמו עם אור בישראל. הוא מפריד הפרדה גמורה בין הפוליטיקאים לבין העם. אנחנו יודעים שהוא מרגיש שנעשה לו עוול. הוא יהודי, ועשה למען מדינת היהודים. הייתי אומרת אפילו שהוא ישראלי. משום שכך הוא רואה את עצמו. לפני שיצאתי לטיסה, הייתי אצלו בכלא. תיאמנו עמדות, תיכננו מה עלי לומר ולמי. יונתן אמר לי — שלא תעזי לומר אף מלה רעה על הארץ הזאת. בישראל שלו תגעי. לא משנה מה יקרה ומה יגידו אחרי — אף מילה רעה, שם אני חולם לחזור..."

א־טור. הבוקר שאחרי

הלהבה שהוצתה בגדה פשטה כאש בשדה קוצים ועד בתי הכפר א־טור הגיעה. החיים שחזרו למסלולם אינם מעידים בהכרח על רגיעה

מאת בצלאל עמיקם

במעלה הר הזיתים ובמדרונות המשתפלים מזרחה משתרע הכפר א־טור. המסורת הנוצרית מצביעה עליו כמקום עלייתו של ישו למרומים. מול נופים מרהיבים אלה ניבא ישו את קיצה הקרוב של ירושלים ובכה על מר גורלה.

הכפר הערבי א־טור הוא מוסלמי ברובו. הוא נוסד במאה ה־15 ותושביו קוראים להר כולו על שם כפרם. ערבי ישיש, מבני המקום, הראה לי ברצון את המסגד הסוכך על סלע ובו שקע. „מכאן עלה ישו לשמים" — היה מוכן להסביר תמורת תשלום צנוע. העוצר וההתפרעויות פגעו קשה בפרנסתו. „התיירים לא באים", הוא מתלונן, „וזה רע לבני משפחתי ולי".

בעל הגמל שבמרומי הר הזיתים נעצב אל ליבו. הפרנסה השופעת שהפיק מהבהמה המגושמת שלו, דללה פלאים. „לאן הלכו התיירים?", הוא נאנח בשברון לב, אימת המרוחים הערבים נפלה גם עליו וכברם יבריק את גמלו הישיש והמצועצע, יבחון במבט זהיר את סביבתו הקרובה. האין עין עוינת צופיה בו?

הכפר השקט א־טור חולש על צומת דרכים חשובה. הכביש המטפס להר הזיתים מתפצל כאן לכיוון הר הצופים והאוניברסיטה שבראשו, ולכיוון מלון אינטרקונטיננטל ובית־החולים המוסלמי מצד שני. שלוחה אחרת גולשת לעבר מדבר יהודה וים המלח. תושבי הכפר זקוקים לעורקי תחבורה אלה כאל אוויר לנשימה. יום יום הם עושים דרכם בכבישים אל מקומות עבודתם הקרובים, בתי החולים והמלון, ואל המרוחקים יותר. הלהבה שהוצתה בגדה פשטה כאש בשדה קוצים ולחכה את בתי הכפר. תחילה היה הביטוי בידוי אבנים. כאשר באלה לא היה די, הובערו צמיגים ונחסמו כבישים. המשטרה גילתה מיצבור של בקבוקי תבערה מוכנים להטלה. ההחלטה היתה חד־משמעית: יש להטיל עוצר על הכפר, כדי להרתיע את תושביו ולהבהיר להם כי ידה הארוכה של המשטרה לא תפסה עליהם.

העוצר הראשון

המכה היתה קשה. מאז מלחמת־ששת הימים שקדו, עיריית ירושלים ושלטונות הביטחון, להימנע מעוצר, במגמה להבליט את השוני שבין ירושלים הערבית לבין הגדה. משהוחלט על עוצר, לאחר התייעצות בין מפקד משטרת ירושלים ואלוף פיקוד המרכז, היה הביצוע שאלה של דקות ספורות. א־טור ננעלה תחת סורג ובריח, אין יוצא ואין בא. האורח היחידי שהגיע למקום במהלך העוצר והתקבל בסבר פנים יפות היה ראש העירייה, טדי קולק, ובני פמלייתו. טדי בא במגמה ברורה להשפיע על התושבים לרסן את בני הנוער שלהם ולהפציר במשטרה שתבטל את העוצר. המלאכה צלחה בידיו. תחילה דיברו עימו הנכבדים בלהט והסבירו בהתלהבות, כי לאחר 20 שנות כיבוש ישראלי והזנחה עד כדי שיכוחה של העולם הערבי — מוכרח היה לבוא הפורקן. הם חשים הזדהות עם אחיהם נושאי הדגל הלאומי וביטאו זאת בדרך דומה.

חלונות מנופצים בא־טור (צילום: אליהו הראתי)

„האם אתם רוצים להקים מדינה פלשתינית בכמה שעות?" — הקשה אמיר חשין, יועץ ראש העיר לענייני ערבים. „אם אתם רוצים להפגין", הבטיח, „תדאג העירייה שתוכלו להגיע עד רחבת הכנסת ולהביע את התביעות הלאומיות שלכם. בדרך של הבערת צמיגים וחסימת כבישים, לא תשיגו מדינה".

העוצר הכבד הכביד. עובדי מלון אינטרקונטיננטל התקשו להגיע למקום עבודתם לחילופי משמרות. חולים ומבקרים ערבים מצאו את הדרך לבתי החולים שבהר סגורה בפניהם. אין תמה שראשי הכפר שוכנעו לעשות כל מאמץ, כדי שהחיים במרומי הר הזיתים ישובו למסלולם ולא יהיו דוממים כמצבות האבן שלמרגלותיו. ההסכמה היתה הדדית. התושבים יקראו לסדר, והעוצר יבוטל. השבוע נשכח כבר העוצר. מוכתר הכפר אמין אבו־הואה הסב ניגוה בבית הקפה שעל שפת הכביש, התבונן בתנועה השוטפת לנגד עיניו והפטיר: „הכל רגוע אצלנו בכפר. הכביש פתוח ואפשר להגיע לעבודה".

במזרח היה בהיר. חלקת הכסף של ים המלח התנוצצה במרחקים והרי מדבר יהודה ניבטו קרוב קרוב. אולם במערב היה האופק עוטה קודר. קרעי עננים בישרו כי הסערה טרם שככה.

על הפרץ

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

גשר ההלכה — למעשה

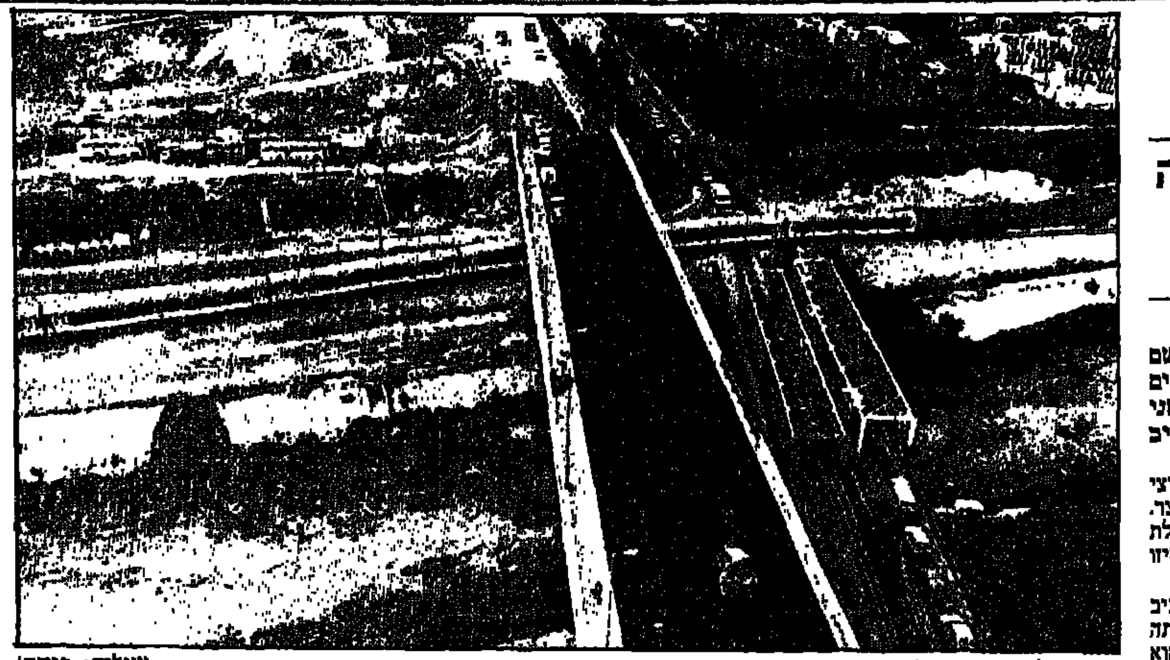

גשר ההלכה – חדש ליד ישן (צילום: מוקס)

לתת לתנועה לזרום

פתיחת גשר ההלכה תפתור חלק מבעיות התחבורה של המטרופולין ■ רק בסוף התקנת הפרויקט נוכל ליהנות מכבישים מרווחים יותר. בינתיים, כרגיל, מדובר בבעיות תקציב ■ ראיון עם איתן בן־יהושע, לשעבר ראש מינהל הבטיחות בדרכים

מאת יוסף שמי

ביום ג' ייפתח לתנועה גשר ההלכה, עוד צעד בבניית תשתית התחבורה במטרופולין, בחלק מתכנית נתיבי איילון. פנינו לאיתן בן־יהושע, לשעבר ראש מינהל הבטיחות בדרכים שליד משרד התחבורה, במספר שאלות.

מה ערכו של הפרוייקט, האם יש בפתיחת הגשר כדי לשפר את המצב?

„אין בפתיחה חלקית של הגשר כדי לשפר את המצב במטרופולין אלא במידה מסויימת. זה חלק מפתרון לבעיה כללית: לתת לתנועה לזרום, אך הבעיה העיקרית היא בכניסה לעיר. כיום אין אפשרות לעבור בנסיעה שוטפת ורצופה את העיר בדרך נתיבי איילון. יציאה מהנתיב בכיוון צפון, ושעות הערב בתום יום העבודה בכיוון הפוך הן בעייתיות. בעוד שנתיים יסתיים שלב א' בהקמת נתיבי איילון. כשיפתח הגשר הוא יהיה בגדר פתרון חלקי. התהליך נמשך כבר 20 שנה".

האם אין סכנה שעם פתרון הבעיה בנקודה זו ייווצר פלונטר בהמשך, בדרך חיפה?

„כן, ייתכן שכך יקרה. נוכל ליהנות מהפרוייקט עם סיום הסלילה בסוף המתוכנן".

בראיון ל„גלובס" טען השר חיים קורפו כי השנה קיבל יותר כספים — 160 מיליון ש"ח, אך בנשימה אחת הוסיף כי הוא זקוק ל־400 מיליון ש"ח ועוד 70 מיליון ש"ח לאחזקת הקיים. מה דעתך על הנתונים הללו? הם עומדים בסתירה לטענות שמשמיעים בכירי משרד התחבורה והאוצר כי הכול תלוי בהתנהגות „צרכני הכבישים". האם נהגים טובים יפתרו את בעיית הקטל בדרכים ולא התשתית?

„אין לי נתונים מלאים, ברור שתקציבים גדולים יותר ייתכן וישחררו אותנו מפקקי תנועה. שר התחבורה טוען כי הוא זקוק לכמעט 500 מיליון ש"ח. היה צריך לדרוש סכומים אלה לפני ארבע־חמש שנים. שר התחבורה הגיש תכנית חומש אשר לא אושרה על־ידי הממשלה. קשה לומר אם הסכום של 160 מיליון ש"ח, שמשרד התחבורה קיבל הם מספקים, אך אם אינם מספקים, אזי מישהו צריך היה לעמוד על שלו. לא מספיק לדרוש, צריך גם לקיים.

„הוויכוח בין הגורמים מה יותר חשוב, התשתית או הגורם האנושי מתנהל בעולם כולו. אצלנו זה לא ויכוח, אלא מלחמת יוקרה, כולם נגד כולם. יש הטוענים כי גם אחרי שיפור התשתית ינועו בדרכים אותם נהגים שהם לא מהטובים שבעולם, כלשון המעטה. צריך למצוא דרך לשלב את שניהם: שיפור התשתית והעלאת רמתם של הנהגים.

„יש תכניות שיפור המצב בנוגע לרמתו של נהג ומשרד התחבורה אמור ליישם את הרעיונות שבכתובים. בין השאר רוצים להעביר את נושא הרישוי לגוף חיצוני, כשמשרד התחבורה יעסוק בפיקוח. יש תכניות הסברה וחינוך, אך כרגע אין יישום. חייבים לחנך מהגן ועד לתיכון. יש תכניות לימוד, אין תקציבים. בעבר נתן משרד התחבורה שקל כנגד שקל של משרד החינוך. כיום נותן משרד התחבורה שקל אחד כנגד ארבעה שקלים של משרד החינוך וזה כמובן מוריד את רמת יישום התכניות, כי למשרד החינוך אין כסף למטרה זו. שר החינוך הודיע על כך בעיתונות. יש תכנית של חינוך נהגים לעבור קורסים להשתלמות מדי ארבע־חמש שנים. אפשר להגדיל את החינוך וההסברה ברדיו ובטלוויזיה, אך זה יקר מאוד. בטלוויזיה תכנית של דקה אחת עולה כ־4,000 דולר. ההפקה עולה בין 4,000־5,000 דולר. אין כסף. הטלוויזיה וגם קול ישראל אינם מוכנים לעסוק בנושא — בחינם. והאוצר טוען כי אין ערך לחינוך, חשוב לבנות תשתית, אך גם לתשתית אין הרבה כסף.

„שר התחבורה הציע בזמנו בוועדת השרים לענייני בטיחות בדרכים הקמת תחנת רדיו לנהגים בהוצאה של 1.5 מיליון ש"ח. הוועדה לא אישרה את ההצעה בלחץ נציג האוצר. תחנה כזו יכלה לתרום הרבה לבטיחות בדרכים. אני סומך על גדעון לב־ארי כאיש מקצוע אשר הכין תכנית פעולה והבטיח כי מלבד הוצאת ההקמה לא יעלה הדבר בהמשך אף לא אגורה לקופת האוצר".

האם יש קשר בין שיטות הענישה ובין התופעה של קבלת שוחד בקרב אנשי בתי־המשפט?

„ראשית־כול יש להעריך פעולת הרתעה, כלומר הגדלת נוכחות המשטרה. כוונתי גם למשטרת תנועה כלל־ארצית. בין המכשולים ניתן למנות חוסר תקציב, אך גם תפיסה משטרתית ודפוסי עבודה המקובלים במשטרת ישראל. מנהל הבטיחות בדרכים הציע להעביר מקרן הבטיחות 1.2 מיליון ש"ח למשטרה לשם רכישת רכבים, מצלמות וציוד המאפשר אכיפת תמרורי העצור. בעת הדיון בהנהלת הקרן שוב טרפד נציג האוצר את הרעיון. המשטרה קיבלה סך־הכול 360 אלף ש"ח מהמיליון ומאתיים אלף שבהצעה המקורית.

„צריך לומר כי גם כאשר משקיעים כספים לתשתית, אין גישה מתאימה מבחינת מניעת תאונות או העדפת הגורם הבטיחותי. כך למשל, כאשר סוללים דרך צריך לשים לב לנקודות ספציפיות, כגון צומת בו יש הרבה תאונות, עקומת דרך בה התרחש אחוז גבוה של תאונות ועוד. גם בעת ביצוע העבודות נכנסים לתמונה גורמים ושיקולים שאינם קשורים לצורכי בטיחות כמו: זרימה שוטפת של התנועה, חיסכון בזמן ועוד והם לפעמים דומיננטיים יותר. מע"צ חייב לשפץ 300־400 ק"מ כבישים בשנה. התקציב מכסה אולי 120 ק"מ לשנה. כאמור בכל נושא התשתית אין אוריינטציה לבטיחות. ברשויות המקומיות יש 72 מיליון ש"ח שאף בחלקם בכלל אינם מופנים לבניית דרכים ולפתרון בעיות הבטיחות.

„וביחס לשאלתך אודות המצב בבתי המשפט. כיום אין בתי־המשפט מקום המעורר הרגשת כבוד לצדק ולעוסקים בעשיית צדק. זה בזכות האוצר ומשרד המשפטים גם יחד. בתי־המשפט עמוסים במספר רב של תיקים. גם העונשים אינם די מרתיעים. רק לעתים נדירות גוזר השופט את העונש המירבי הקבוע בחוק. בכלל זה לא מרתיע. ייתכן שיש צורך בתיקון שיגרום לכך שיותר אשמים יוכלו לבחור בברירת קנס במקום משפט. ייתכן שיש צורך בתיקון המאפשר לשופט שיקול דעת ולא פעילות לפי תעריפון מוקצב מראש. יש גם בעיה של זחילה בפעילות שיטת הניקוד. עד שהנאשם מקבל את ההודעה על הניקוד שהוא קיבל, הוא צובר עוד ועוד שכן ההרתעה איחרה לבוא.

„תופעת השוחד אינה ייחודית בשטח זה, היא נובעת אולי גם מ„פחד מוות" מפני שלילת הרשיון".

לקחו אותנו ברצינות

גשר ההלכה היה בדיחה קבועה בתוכניתם של גבי גזית ושלום קיטל „יש עניין".

„ומה קורה בגשר ההלכה?" שאלו באינטונציה סרקסטית, בכל בוקר את האיש המרווה מן המטוס הקל של אל־על, ובדיחות ועקיצות על חשבון הגשר והפקקים בו מילאו פינה קבועה בתכנית.

— גבי גזית, נוצר לכם חלל ריק בתוכנית. מה יהיה?

גזית: אין ברירה, צריכים למצוא אובייקט חדש כדי להיטפל אליו. עובדים על זה.

— הדבקות במטרה יצרה את הרושם, שיש לך חשבון אישי עם הגשר...

גזית: לא. כל העניין הוא סתם גימיק. אני לא גר בסביבה ולא כלום. אני בכלל ממערב העיר תל־אביב. רק בפעמים הספורות שהייתי נוסע לרמת־גן בשעות אחר־הצהריים מכל מיני סיבות טפשיות, זה היה מאוד משעשע אותי לעבור בגשר הזה. אחד ממכלול המשחק בתוכנית שלנו, זה להיטפל לכל מיני נושאים. אנחנו הרי טפילים... אז בנושא הזה של המטוס הקל, אימצנו לנו את גשר ההלכה כאובייקט. תוך זמן קצר נוצרה מעין מסורת, כמו שיש את פינת האינפלציה והמזג שאנו מספרים כמה ימים נותרו עד לגירושו של נקש, או עד שריביץ יתפטר מהכנסת. ככה גם נטפלנו לגשר ההלכה. זה היה גשר מאוד מגוחך, הכי מגוחך בארץ, והוא נמצא בציר כל כך מרכזי. אוי, בדיוק אני מחזיק בידי הזמנה לחנוכת הגשר החדש, ששלחה לי מחברת „נתיבי איילון", איזו מקריות. כנראה, שהם לקחו אותנו באמת ברצינות...

ר.מ.

נתיב לחופש

לדן הולצמן, מנכ"ל „נתיבי איילון", כמה פתרונות לחילוץ תל־אביב מצוואר הבקבוק התחבורתי שלה

מאת רונית מורגנשטרן

עד היום, כשהיו אומרים לנהגים „גשר ההלכה", הם היו מניעים ראשם בצער או פורצים בצחוק אדיר. גשר ההלכה הפך למיתוס. עד היום היו הבאים והיוצאים בכיוון תל־אביב — רמת־גן ולהיפך עושים דרך זו באמצעות שני גישרונים במתכונת גשר ביילי, שניבנו לפני 30 שנה. כל גשר שימש נתיב לכיוון אחד.

הגשר הצר והלא רציף חייב האטת מהירות עד 15 קמ"ש, תוך פגיעה רצינית בקפיצי המכונית. נוצר מעין צוואר משפך, כאשר שלושת הנתיבים מרמת־גן התנקזו לגשר הצר. בשעות הלחץ נוצר שם, כדרך כלל, פקק גדול משני הכיוונים. הגבלת גובה והגבלת משקל היו אמורים למנוע מעבר בגשר מרכב כבד, אבל לפחות פעם בחודש היתה איזו מכולה מנסה את מזלה בכל זאת, ניתקעת כמובן, ועד שהיו מחלצים אותה...

במשרדי חברת „נתיבי איילון" חוגגים. עוד מכשול בדרך להתרת תל־אביב מהפלונטר התחבורתי שלה, הוסר. דן הולצמן, מנכ"ל „נתיבי איילון", מבטיח שמעתה ואילך תזרום התנועה בגשר ההלכה באופן חופשי. הגשר החדש, שאורכו 80 מטר, הוא בן שלושה נתיבים: שניים לכיוון תל־אביב ואחר לכיוון רמת־גן. בשלב הבא, בעוד כחודשיים, יורחב הגשר לארבעה נתיבים. רחוב ההלכה יורחב לשישה נתיבים ותתאפשר פנייה משני נתיבים — אבא הילל וז'בוטינסקי — לפרוייקט איילון.

באמתחתו של דן הולצמן כמה פתרונות, שיוכלו לחלץ את תל־אביב מהלחץ התנועתי אליה ובתוכה. „כדי לפתור את הבעיות, צריך להבין ממה הן נובעות", הוא מסביר. „יש לפעול בכמה מישורים במקביל ולא במכה אחת. אנחנו כבר בפיגור של 20 שנה מבחינת תשתית התחבורה בגוש־דן. הבעיה נובעת בעיקר מגידול מספר כלי הרכב, בעיקר בפרברי תל־אביב — 80 אחוז מכלי־הרכב הנעים במשך היום בתוך תל־אביב מגיעים מחוץ לעיר".

הפתרונות לפי הולצמן:

● צריך להשקיע תקציבים גדולים יותר בתשתית. עד היום השקיעו כ־20 מיליון דולר לשנה וזו טיפה בים. יש צורך בפי־4 מהסכום הזה, כדי לא לפגר יותר. יש לבנות כבישים ברמות שונות, עם גשרים עיליים. להרחיב כבישים קיימים ולסלול חדשים, חלופיים. תוכניות — יש. כסף — אין. צריך להקים רשות על־עירונית, שתגבה מהציבור דמי־שימוש, דוגמת רשות־שרות־התעופה או רשות־הנמלים.

● יש לעודד השימוש בתחבורה הציבורית. כיום משתמשים כ־40 אחוז מהאוכלוסיה בתחבורה הציבורית, לעומת כ־70 אחוז לפני 20 שנה. יש מקום לטכנולוגיה חדשה, כמו מערכת הסעה המונית — למשל רכבת חשמלית, לאו דווקא תחתית — שיש לה תוואי דרך חופשי. כמו כן, כדאי לשפר את מערך התחבורה הציבורית — נתיבים בלעדיים, כרטיסי מנוי חודשיים, כרטיסי מעבר, אוטובוסים ממוזגים — ולעשות את התחבורה הציבורית לאטרקטיבית.

● צריך להתאים את שימושי הקרקע לתנאים התחבורתיים: אם כיום ובעתיד הקרוב אין סיכוי לשפר את הגישה למרכז תל־אביב — אלנבי, בן־יהודה — צריך לכוון לכך שהריכוזים הגדולים של בתי המסחר והמשרדים המושכים תנועה, ימוקמו לאורך צירי־תנועה מחוץ לעיר. והציר האטרקטיבי הוא פרוייקט איילון.

הולצמן רוצה לראות מגדלי־משרדים לאורך נתיבי־איילון. הוא מחייב מאוד, למשל, את קניון רמת־גן, שהוא מחוץ לעיר.

● בנושא החניה לא ניתן לעשות הרבה במרכז העיר, ולעיריית תל־אביב אין רזרבות לחניה. לכן, יש לדעתי לייעד את כל הגנים והשדרות לפתרון בעיית החניה. כלומר, לבנות חניונים מתחתם ולא במקומם. פתרון זה קיים בכל העולם ולהתנגדויות התושבים, כמו שנשמעו עד־כה, אין הצדקה. בנוסף לכך, יש להקים חניונים מחוץ לעיר של „חנה וסע", כמו באיזור הקנטרי־קלאב למשל, ולהוליך את הנוסעים לתחבורה ציבורית נוחה ואטרקטיבית בתוך העיר.

● „אפשר לנצל את התשתית הקיימת לתנועה רבה יותר, בעיקר על־ידי עידוד השימוש ברכב פרטי ליותר מאדם אחד. היום הממוצע הוא 1.4 נוסעים ברכב פרטי. הכוונה להתיר לרכב של ארבעה נוסעים ומעלה להשתמש בנתיבים של התחבורה הציבורית.

● יש להגביל כניסת רכב כבד בשעות הלחץ (ההגבלה נכנסת לתוקף בימים אלה).

● ניתן לפזר את שעות השיא על־ידי פיזור שעות התחלת העבודה וסיומה.

גם בעיריית תל־אביב מברכים על פתיחת הגשר החדש. למצוקת החנייה האדירה עדיין לא נמצא פתרון.

געגועים לפקק

מאת אלישבע איילון

בכל־זאת התרגלנו כבר ללחץ הזה. למנת־המתח היומית שעשתה לנו את חיינו. למתיקותו של ייצר ההרס, לבלאי האיטי, להתמכרות.

כל יום, לפעמים פעמיים ביום נתקלנו זה בזה, באותה צומת ורנדבו, באותו קטע חוסם, רוחש, מבעבע כמרקחת פיה מהבילה. גודשים את אותו צוואר בקבוק. תקועים במכונית סטייל, מקפידים על צימצום רווחים מקסימלי. כמו שעון עלה לכולנו לחץ הדם. וכמו צ'יק הבנו, שרמת־גן הופכת ליקרה מתל־אביב, כל־כך בלתי מושגת. לכולנו כמעט היה אותו התירוץ: „מה את רוצה נתקעתי בגשר־ההלכה".

כמו כל מתמכר מקצועי הסנפנו קיטור עד זוב דם וחזרנו שוב למקום האירוע. פולטים קללה, שיעול, מושכים אף. כמתמכר מצוי עשינו זאת מחוסר ברירה, כי הבחירה שהיתה אולי נחלתנו, כשהרכבת עברה מעלינו, נלקחה מאיתנו עוד בזמן שהיתה עוברת מעלינו, כשכל הכבישים באיזור הפכו פקוקים.

משועבדים לאותו ערוץ תקשורת סלול הבטנו יום יום האחד בתא החיים של חברו. מקלקולציה מהירה של מספר דגם המכונית, שנת ייצור ומעיל העור ידענו, בלי נבירה רכילאית מוגזמת, כל אחד את מחצית מלכותו של האחר. היתה תחושת שיתוף, כבר זיהינו פה ושם פנים מוכרות והיה הרבה אקשן: ברקס, גאז, ברקס, גאז. תמיד יכולת תוך כדי ההיסטריה המשתרכת הזאת להתאפר, לפמפם מקטרת, למלא טוטו, לחייג פלפונית, לרוקן את האף סופית ואפילו לעשות רגע חושבים. ... ואז מישהו הציב את השלט (באיחור של עשר שנים) „עובדים בכביש", התכוון לכך, ומאז הכל השתנה. היה ברור לכולנו, כי יש בפריצת־הדרך הזו, פריצת־דרך ממש. ותוך זמן מטאורי לא יהיו חיינו כתמול שילשום.

ואכן מה שהיה „להלכה" שנים רבות הפך אט־אט למעשה, ורק השם „גשר ההלכה" ישמר. כי המעשה, הפעם בצעד חסר תקדים, ניצח את ההלכה וכל בני־ישראל התל־אביבים יזכרו זאת לדורות.

משבר הסתגלות

מאז השבוע שעבר, יחד עם דמעת כאב אפשר לסחוט את הגאז עד הסוף, כאשר פונים ימינה (אם באים מכיוון תל־אביב) ולרדת בחופשיות אל נתיבי המודרניזציה על־שם „איילון", ואורט־טור לא יהיה לחץ יותר ולא מתח ולא ברקס. יהיו רק עצבים של משבר הסתגלות, כי איך אפשר להיות רגועים בלי הלחץ הזה, בלי מראה פנים נוירוטיות, מוכרות משהו, בדרך אל...

וזו רק ההתחלה, כי את הגשר הצר ביותר בעולם (שאני מכירה) יחליף מיד גשר בעל שישה מסלולים. את ההמוניות האינטימית תחליף תוך דקה המוניות אנונימית. צ'יק „מצוץ עוד קצת מיסים, ולנו לא יהיה יותר זמן להביט במראה. ממהרים על ערוצי קומוניקציה סלולים, יישויות ניבחרות ובוחרות. בוחרות בשישה מסלולים מהירים, נוסעות כאילו מתוך ידיעה ברורה לאן הן עתידות להגיע. ועוד ממהרות לשם.

הוראה חלופית

לאור המחסור הכבד במורים והמצב החמור עוד יותר המסתמן בעתיד הקרוב, החלה רשת „אורט" להכשיר מורים. מחדל נוסף של משרד החינוך

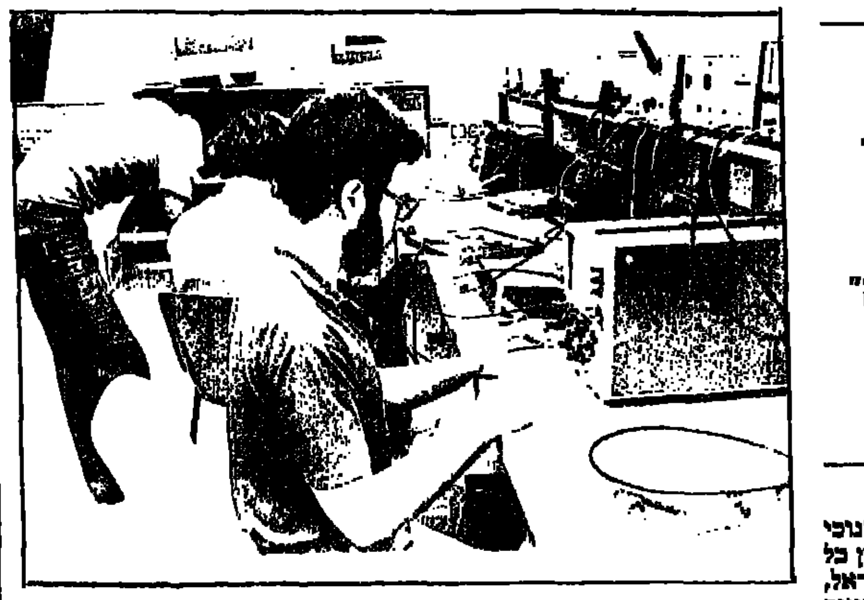

אורט: מורים מוכשרים (צילום: קרול גוטר)

מכללת „אורט" היא המוסד החינוכי הגדול ביותר בירושלים והמוביל בין כל בתי־הספר הטכנולוגיים בישראל, מבחינת רמתו ואיכותו של הציוד המודרני, המצוי במעבדות לפיסיקה, אלקטרוניקה, מחשבים ורובוטיקה.

אבל במכללת „אורט" שורר מחסור כבד במהנדסים־מורים, שיוכלו להנחות עבודות גמר של תלמידי י"ב, וכן של הנדסאים וטכנאים. מנהל המכללה, המהנדס שרגא שורק, מצא פתרון חלקי למחסור: הוא הצליח לשכנע מהנדס חיפני לרובוטיקה, הנחשב גם למורה מעולה, כי יבוא ללמד בירושלים יום אחד מדי שבוע.

אין זו בעיה ירושלמית בלבד. אשתקד פתחה רשת „אורט" מסלול אקדמי להכשרת מורים בתחומי האלקטרוניקה והמחשבים, במסגרת מכללת „אורט" בגבעת רם. השנה לומדים במסלול זה כ־70 תלמידים. הם נהנים מדיור במעונות, פטור משכר לימוד ומלגת קיום. שליש מהם ירושלמים.

הוראה כחלופה לתעשייה האווירית

בימים אלה פנה ראש המסלול להכשרת מורים במכללה, מנחם ארגוב, למועצה להשכלה גבוהה וביקש כי תכיר בזכות המסלול להעניק תואר אקדמי של „בוגר בחינוך טכנולוגי". ארגוב איננו משוכנע שהכשרת מורים היא בדיוק התחום שבו צריכה לעסוק הרשת. זהו תפקיד המכללות של משרד החינוך ותפקיד האוניברסיטאות. ואולם, הללו אינם עוסקים בהכשרת מורים למקצועות טכנולוגיים, אף כי בבתי־הספר העל־יסודיים המקצועיים בישראל לומדים כמחצית מבני הנוער בישראל.

מי מלמד מקצועות אלה היום? משיב מנחם ארגוב: יוצא צבא בעל תעודת בגרות, המבקש לקבל תואר אקדמי, נרשם לאוניברסיטה. ייתכן שהוא יגיע ל„אורט" כמורה במקצועות העיוניים, אך לא כמורה למקצועות הטכנולו־גיים. עתה עוסקים בהוראה ברשת „אורט" הנדסאים, בעלי השכלה של שנתיים על־תיכוניות, שקיבלו הכשרה מסוימת להוראה. קורה שהשכלת מורה כזה בראשית דרכו, וזהו, פחות או יותר, להשכלת אחד מתלמידיו המוכשרים בכיתות י"ב. המאגר השני של מורים מצוי בקרב מהנדסים, אשר עובדים בתעשיות מתוחכמות חמישה ימים בשבוע. את שעות הערב או את היום השישי הם מקדישים לחלטורה בהוראה. מנכ"ל „אורט", ישראל גורלניק, פנה ל־3000 מפוטרי התעשייה האווירית והציע להם לעשות הסבה להוראה בבתי־ספר על־יסודיים ובמכללות של „אורט", אך איש מהם לא פנה למשרדי הרשת.

„נוכח נתונים אלה לא יכלה „אורט" להמתין והחליטה להיכנס להרפתקאה ושמה „הכשרת מורים". אמנם במשרד החינוך מרבים לדבר על העלאת רמתם של הלימודים המדעיים והטכנולוגיים, ואולם בידי האגף לתכניות לימודים של המשרד אין תכניות לימודים ואין ספרים שאפשר להציעם למורים במקצועות טכנולוגיים. מדי שנה נזקקת רשת „אורט", עם 110 בתי־הספר הטכנולוגיים שלה, ל־50 מורים באלקטרוניקה ובמחשבים, אם לשם החלפת פורשים ואם לשם הבטחת הגידול.

„הלימודים במסלול להכשרת מורים במכללת „אורט" בירושלים מתנהלים בידי מורים בעלי רמה גבוהה ובקבוצות קטנות. התלמידים נהנים מתוכנית ההכנת עבודות במקצועות הקשים כמו פיסיקה ומתמטיקה, חשמל ומחשבים. בשנה הבאה, שתהיה שנת הלימודים השלישית במסלול זה, יתחילו הסטודנטים לעבוד בהוראה ממש, בתורת חלקי, עם הנחיה צמודה. בעוד שנתיים וחצי ייצאו הבוגרים הראשונים לעבודה מלאה. הם התחייבו לתת ל„אורט" לפחות שנת הוראה תמורת כל שנת לימודים".

„עמל" ופרי

ראשי רשת החינוך המקצועית העל־יסודית של ההסתדרות „עמל", עושים לעצמם חיים קשים. אין הם נלחמים על העשירון העליון של התלמידים. אין הם מנסים להיבנות מיוקרת החוקים. הם הולכים ליישובים ולאוכלוסיות, שבהן מצויים נערים על סף הנשירה, ומחזירים להם את הכבוד העצמי האבוד. מדיניות זאת איננה מפריעה להם, כמובן, לפעול גם בקרב אוכלוסיות מבוססות יותר.

אורי אגמי, יו"ר רשת „עמל" ציין את המגמה לעתיד: להפוך את בתי־הספר של הרשת למקיפים, קהילתיים, כך שכל תלמיד יוכל למצוא בהם את מקומו, החל מכיתה ז' וגמור בי"ב. למען הדיוק, ישנם גם תשעה בתי־ספר של „עמל," שבהם מתקיימים לימודים על־תיכוניים, באלה מכשירים טכנאים והנדסאים בכיתות י"ג־י"ד. בבתי־הספר המקיפים שמפתחת עתה רשת „עמל" יוכל כל תלמיד למצוא את מקומו, במגמה העיונית כמו בטכנולוגית, במכונאות ורכב כמו באלקטרוניקה מיכון חקלאי ופקידות.

„ברשת „עמל" מצויים עתה 100 מוסדות, ובהם עובדים 3,000 איש אשר עוסקים בהכשרתם המקצועית של 45,000 בני נוער. „אנחנו אומר אגמי," מחנכים לכיבוד האדם העובד, לסובלנות הדדית, לשיתוף הורים בחינוך ילדיהם ולשוויון בין בני העדות והעמים החיים בארץ".

אגמי גאה בפעילות הרשת בקרב בני נוער שנשרו מן החינוך הפורמלי. יחד עם משרד העבודה, צה"ל ומפעלי עשייה הקימה „עמל" מערכת חינוך אלטרנטיבית, שבה משתלבים נערים ונערות בעבודה. לאחר מכן הם מתגייסים לצה"ל וחוזרים למרכז החברה הישראלית.

5,000 תלמידים הם ערבים. וכאן שורר אבסורד: שעה שהערבים בישראל הם אנשי המעמד העובד, הרי שבחינוך המקצועי במגזר זה הם מהווים 20 אחוזים בלבד מן המערכת העל־יסודית, ואילו במגזר היהודי מהווה החינוך המקצועי כ־60 אחוזים. אגמי מסביר את האבסורד בכך, שמנהיגי הרשויות הערביות אינם מחשיבים את החינוך המקצועי. ביישובים שבהם המנהיגות המקומית תומכת בחינוך המקצועי, נעשתה פריצה גדולה קדימה, כמו בבקה־אל־גרביה, טייבה, ותל־שבע שבנגב.

מהו הצידוק לקיומה של רשת מקצועית הסתדרותית, לא ממלכתית? משיב אורי אגמי: הרשת היא הסתדרותית. משרדי החינוך והרווחה מכסים 75־85 אחוזים החזקה של התלמיד. אלא שמשרדי הממשלה מקציבים מעט מאוד להצטיידות. להשתלמות מורים, ולפעילות חברתית בבתי־ספר של „עמל" פועלות עשרות להקות זמר, מחול, ותזמורות. מתנהלת פעילות ספורטיבית וחברתית.

פיו של אגמי שופע שבחים לפי כתובת משרדי הממשלה המטפלים בחינוך המקצועי — העבודה והחינוך, אך יש בפיו ביקורת כנגד מדיניות הממשלה כולה: מרבים לדבר על קידום החינוך ואילו בפועל מקצצים. בעוד כמה שנים תהיינה לכך תוצאות נוראות. הציוד החינוכי להכשרת הנוער לעבודה נרכש במעט כולו מכספי תרומות בחו"ל. לאחרונה הוקמה גם בישראל אגודת ידידי „עמל", שמטרתה היא ליצור עורף ציבורי לעבודת הרשת ההסתדרותית, ולגייס כספים לקידום החינוך לחיי עבודה.

כל תלמיד מוצא את מקומו

למי נחוץ השינון?

חובת שינונם של עשרות פסוקים תנ"כיים אשר תוטל על תלמידי בתי־הספר על־פי יוזמתו של שר החינוך והתרבות מר יצחק נבון, היא חובה תמוהה ומיותרת.

פעם בפעם סבורים מי מן האמונים על החינוך והמופקדים עליו שהשינון יחבב את התנ"ך על לומדיו, יעמיק את הבנתם בו ויוכיח — כמה תמימה האמונה — שהחומר נלמד, נטמע ומבחינת המורים — הועבר כהלכה. היכולת לשנן חומר על־פה אינה מוכיחה דבר לבד מכושר זיכרון ויכולת לדקלמו.

יש, שבין השינון לבין ההבנה אין ולא כלום. כשלמדתי תנ"ך בבית־הספר כיוונה אותי מורתי למצוא בין פרקיו עניין וטעם אישיים. בכיתה י"א עשיתי בהדרכתה, עבודה על איוב אשר כותרתה היתה „איוב — האם סבלו של יחיד או נציגו של סבל", בעבודה עיונית זו נדרשתי לשאלות קיומיות, ולמעמדו של היחיד בעולם ולהיותו פרט בחברה, שאלת השכר והעונש, שאלות מוסר ועוד. העבודה העשירה אותי וחידדה כי את כושר הזיהוי, ההבחנה וניפוי של השולי מן העיקר, הפגישה אותי עם עולם חדש מנקודות ראות שונות. היא תרמה לי הרבה יותר משינונם המוטורי, הסתמי, של כל פרקי איוב. בלימוד על־פה מופעלת יכולת שולית ומצומצמת. לא מופעלים בו חוש הביקורת, העיון המשווה, ההיסק הלוגי, כושר התיאור והנמקה, תובנת ההזכוה, שיפוט הטעם ועוד כשרים ויכולות רבים ומגוונים.

אני מאמין כי השינון, והוא עסקנות הדעת ואילו ההבנה היא מנהיגותה, כיוון שאם מטרת הלימוד היא העמדה דור של עסקנים — אכן, אין כשינון המונוטוני, המכאני, הלאיכלומי מתאים להשגתה. בשיטה זו אפשר גם להעמיד דור צייתן, מוסת שכולו אומר הן.

אם מטרת הלימוד היא הוצאה מבין כותלי בית־הספר דור של אנשים המסוגלים לחשוב את עשייתם ולהעמידה במבחן הביקורת לנתח תהליכים ולהבינם, לכלכל את דעתם במקוריות — לא השינון היא הדרך.

אברהם שרון

דמוקרטיה בחינוך:

מפגשים מן הסוג השלישי

לאחרונה העניקה קרן פורד למוסד ון־ליר בירושלים מענק לשם עריכת מפגשי יהודים וערבים שבמסגרתם יידונו יחסי הגומלין בין שני העמים, החיים בישראל בתנאים של קונפ־ליקט מתמשך. המענק יאפשר למוסד ון־ליר להזמין בשלוש השנים הבאות למפגשים אלה 2,000 מורים בני שני העמים. כל מפגש יהיה בן שלושה ימים וישתתפו בו 15 מורים ערבים ו־15 יהודים.

אלוף הראבן, חבר הנהלת ון־ליר, מסר דברים אלה בוועדת החינוך של הכנסת. במהלך המפגשים יכירו המורים איש את רעהו ויבררו מהן הבעיות המקצועיות העולות בעת הוראת מקצועות כמו אזר־חות וגיאוגרפיה. ביסוד המפגשים יעמוד ספר לימוד, שכתבו וערכו אסיה רמברג ועדה משקוביץ, מן האגף לתכניות לימודים של משרד החינוך. הספר נלמד זו השנה הרביעית בחטיבות העליונות של בתי־הספר העבריים, במסגרת ההכנה לבחינות הבגרות באזרחות.

השנה הותאם הספר לצורכי התלמידים הערביים בחטיבה העליונה, כדי שיוכל לשמש לבחינות הבגרות באזרחות. הספר נלמד, במסגרת ניסויית, בעשר כיתות על־יסודיות ערביות. את הניסוי המעקב והשינויים במהדורה הערבית מרכז ד"ר מאג'ד אל־חאג', מבית־הספר לחינוך של אוניברסיטת חיפה. הספר עוסק בשאלות הבאות: התמודדות עם דעות קדומות, החברה הערבית בישראל בתהליכי תמורה בתחום הכלכלי והחברתי, מערכת החינוך במגזר הערבי, רציפות ושינוי בתחום החברתי והפוליטי, הערבים כמיעוט בישראל, לחיות יחד — כיצד?

זריקת אבנים כמיתוס

„מותר למורה בבית־ספר ערבי בישראל ללמד שיר על זריקת אבנים, אבל תפקידו הוא גם להציג את כל המשמעויות של המעשה, ולנקוט עמדה למען שמירת החוק."

כך אמר מנכ"ל משרד החינוך והתרבות ד"ר שמעון שושני בהשיבו בשבוע שעבר לשאלות מורים ערביים, בכנס מורי אזור ואדי ערה, שנערך בגבעת חביבה. המנכ"ל הבהיר למורים, כי אם יהיה צורך בכך, הוא יגן בפני שלטונות הביטחון על כל מורה שיציג נושא אקטואלי, בתנאי שמילא את תפקידו ללא הסתה ומתוך כיבוד החוק ורעיון הדו־קיום. שושני קבע, כי קיצוניות מולידה קיצוניות, ומכך איש לא ייצא נשכר. „הערבים והיהודים יחיו בארץ יחד, לתמיד. אם, חס־וחלילה, יגורשו הערבים לארץ ערבית, הרי שאיש לא יקבל אותם שם, גם לי אין לאן ללכת. אם נגזר עלינו לחיות יחד, הבה נעשה זאת בתבונה", אמר שושני.

רשות הקורא

הזכות לדעת, הזכות לחשוב

ידוע לכולנו, מפי דברי שר הביטחון בכנסת, כי מסתמנת רגיעה בשטחי יהודה, שומרון וחבל עזה וכי הסדר והשקט יחזרו לשם במהרה.

כן ידוע לנו, מפי איש בר־סמכא כאבי פזנר, יועץ ראש הממשלה לענייני תקשורת ב„מבט" 9.1.88, כי אנשי תקשורת מרושעים מביימים תקריות, כדי להציג לקהל „ידיעות מעניינות". מכאן מבין כל בר־בי־רב בישראל, כי התקשורת אשמה באירועים המצערים בשטחים המשוחררים, הכל לשביעות רצונו של אש"ף, ר"ל.

ברצוני, איפוא, להציע לכל כלי התקשורת הצעה שלא יוכלו לסרב לה: אנא מכם, הפסיקו עד סוף ינואר כל דיווח מיהודה, שומרון וחבל עזה, להוציא פרסום הודעות רשמיות של דובר צה"ל על תקריות, הרוגים, פצועים ועצורים, וזאת ללא כל דברי פרשנות נוספים מצידכם. שכנעו את עמיתיכם, עיתונאי חו"ל, לנהוג כמותכם לאותה תקופה מוגבלת. אין ספק בליבי, בתום התקופה נדע כולנו, התקשורת, קהל היעד שלה ואולי אפילו שר הביטחון ומר אבי פזנר, מי באמת אשם בתקריות: רחליל „אשמת התקשורת" או העובדות בשטח!

ואז יתקיימו הלכה למעשה דברי בג"ץ בסוגיית „זכות הציבור לדעת", לאמור: „שלטון, הקובע מה מותר לאורח לדעת, חופף עליו לקבוע, בסופו של דבר, מה מותר לאורח לחשוב!"

שלמה שלמון, גשר

דרך הכסילות

אין ספק כי יש להעניש בחומרה כל מחבל המארגן או מבצע פיגוע באזרחים פשוטים. אך על מה מבוססת ההנחה כי להורים או לקרובי המשפחה של מחבלים יש כוח השפעה כה גדול שבעזרתו הם יכולים למנוע אותם ממעשיהם, ומה איכפת למחבלים סבלם של בני המשפחה, אם ערך החיים בכלל הוא כה פעוט בעיניהם?

ענישתם הקולקטיבית של בני משפחות המחבלים פוגעת בתמימים ובחפים ובעצם מספקת את דור המחבלים הבא. זוהי דרך גרועה מבחינה מוסרית וגם אכזרית, אבל לא פחות מכך — דרך של כסילות, המביאה לתוצאות הפוכות. ענישה קולקטיבית היא השמן על מדורת השנאה המאיימת עלינו מחוץ, והופכת אותנו עצמנו לחברה ברוטאלית, רחוקה מהחלום הציוני.

יש לעצור לפני שיהיה מאוחר מדי. למעננו ולמען עתידנו, יש להתחיל במשא־ומתן לשלום ולצאת בהקדם מן השטחים.

גיליאו הירש, מבשרת ציון

התביעה נדחתה

ב„על המשמר" 23.12.87 פורסמה ידיעה של שירות „עתים" תחת הכותרת „נבו יחזיר לעיריית הרצליה 3,000 ש"ח שהוצאו בבחירות". מגוף הידיעה ניתן להסיק, כי בית המשפט קבע שעברתי עבירה על חוק תעמולת הבחירות ותביעת העירייה נגדי להחזר כספים נתקבלה בבית המשפט.

ידיעה זאת בטעות יסודה. על־פי פנייתי להנהלת „עתים" נשלחה לכל מערכות העיתונים ביום 27.12.87 הבהרה מצידם, האומרת שבידיעה נפלה טעות מצערת ומבקשים את העיתונים שפרסמוה לפרסם את ההבהרה, הכוללת את פסק הדין בו נאמר בפירוש כי „התביעה (של העירייה נגד יוסף נבו) נדחית ללא צו הוצאות". ברור שתביעת העירייה נגדי נדחתה.

עלי לציין, כי בהסדר בין בעלי הדין, בהתאם לפרוטוקול בית המשפט, אין הודאה מצידי או מצד עורכת הדין שלי כי נעשתה עבירה על חוק תעמולת הבחירות. אני הסכמתי להסדר התשלום, למנוע טרדת התדיינות נוספת, בתנאי שייאמר בפסק הדין כי תביעת העירייה נגדי נדחית. ואומנם כך נאמר בפסק הדין.

בהקשר זה של פרסומים במקומונים אני סבור שיש עניין לציבור לדעת, כי בתביעה אחרת, של המקומון „ידיעון התוף", נגד עיריית הרצליה ונגדי, פסק השופט גלין ב־8.11.87, בפסק־דין מנומק על 17 עמודים, כי „החשדת נבו (ע"י העירייה) בעבירה על סעיף 2 א' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) תשי"ט — נטולת בסיס." ולהלן: „אחייב את העירייה לשלם הוצאות אלה בסך 3,000 ש"ח בצירוף מע"מ, הפרשי הצמדה, וריבית כחוק מהיום ועד התשלום בפועל — ישירות לנבו".

חוש הבושה

הנני מציע שתימצא עירייה שתעתור לבג"ץ נגד משרד האוצר, שקבע כי הוא „בעל הבית" בנושא מיסי הרשויות המקומיות. ב„קוזק תתבייש" עמדת האוצר לא תשונה, כי כידוע לקוזק חסר חוש הבושה.

י. שוין, גבעתיים

שביתה משונה

פעם, בעידן החלוצי, חלמנו להיות „אור לגויים", מעין „אתה בחרתנו" חיובי, אך חלום זה לא יכול היה להתגשם. לאחר מכן שאפנו להיות, אם לא עם נבחר, לכל הפחות עם נורמלי. אך גם את זה איננו משיגים, כי האנומליה רודפת אחרינו בכל עזה.

למשל, ביחסי העבודה. באיזו מדינה יכולה לקום אגודת פועלים ולתבוע ייקור מחיר או מצרך, שמאות אלפים אזרחים נזקקים לו, ואף להכריז שביתה בשל כך? אצלנו מכירים שביתות פועלים, בכל העולם נגד התייקרויות, נגד העלאת מחירים — כי מי נהנה מייקור, אם לא המעבידים המנהלים, שלא די להם ב־12 אלף הולך לחודש, שהרי כל התייקרות היא לרעת המוני העובדים. האין זו תופעה אי־נורמלית ויוצאת־דופן, אם לא אבסורדית? איפה האגף לאיגוד מקצועי בה־הסתדרות, כשם שיש לומר כן לשביתה צודקת, כך יש להעז ולומר לא לשביתה משונה: דווקא במקרה כזה נמדד כוחה ו־תוקפה של ההסתדרות. ואגב, כדי שלא להיחשד ב„בעל־עניין", הריני מודיע ש־מעולם לא באה סיגריה לפי.

שלום סמיר, נגבה

קורבן הפוליטיקה

חיילי צה"ל בשטחים ממשיכים, שלא באשמתם, לעמוד במצבים בלתי נסבלים אל מול המון זועם ומתגרה. זהו משחק עצבים בו חיילינו נאלצים לגלות רמת איפוק גבוהה ושכלנות רבה. אי־ציות להוראות פתיחה באש הוא דבר מסוכן, העלול להתדרדר לטבח המוני.

ברור שמצב זה לא יביא לרגיעה, מה גם שהוא מרע את מצבנו הקשה בלאו הכי בעולם. צה"ל הינו קורבן בידי פוליטיקאים ציניים, שנמנעים ליישם, תאכלעס, את אותם פתרונות מדיניים עליהם הם מדברים, מעדיפים עשרים שנה לברוח מאחריות ולהישאר ברמה ההצהרתית בלבד.

חוסר אומץ ליבם של קברניטי המדינה להתמודד עם הבעיה יוצר מצב בלתי נסבל, בו חיילינו מוצאים את עצמם מול המון מיואש הגאה, ובצדק, על זכויותיו.

דורון ססקטור, מרחביה

הִמְנוֹן חָדָשׁ

עם הגיעה יובל הארבעים למדינת ישראל, מן הראוי לחדש את המנון המדינה, שלדעת הכול הוא אנכרוניזם והיה יפה בעידן חיבת ציון, ליהודי התפוצות, בטרם קמה המדינה. ברור גם שיש בשירת „התקווה" מוטיבים המרתיעים ובצדק את אזרחי המדינה שאינם נצרים.

את ההמנון החדש יש לחבר בסגנון שיתאים לרוחם של כל סוגי אזרחי המדינה, חילוניים, דתיים, בני־ברית ושאינם בני־ברית, והעיקר — שתהיה לו ראייה עולמית ושיתן ביטוי הולם להשראת נביאי ישראל, שהיא היא הצפייה האוניברסאלית.

להלן נוסח ההמנון המוצע על ידי.

יָמֵינוּ בִּשְׁטוּחָה מוּרְמַת אֶל עָל,
לְנֵגֶד, נִמְשֹׁט לָעָם;
לְנֵצֶר אַרְצֵנוּ, כָּל מְרַדֵּף שֶׁעָל
זָר, בְּעֵמֶק וּבְיָם;
כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד, כָּל עַם יִשְׂרָאֵל,
אֵיתָנִים נַעֲמֹד וְנִשְׁמֹר,
נִנְצֹר, נָגֵן בְּעֶזְרַת הָאֵל,
עַל חַיִּים שֶׁל חֵרוּת וּדְרוֹר;
עַל אֱמֶת וָצֶדֶק, עַל אַחֲוַת אֱנוֹשׁ,
יָד נִקְרָא וְנָשִׁיר;
בְּכָבוֹד וּבְגָאוֹן נִשָּׂא בְּרֹאשׁ,
אֶת נֵר אֱלֹהִים פִּי יָאִיר;

לְהָבִיא הַשָּׁלוֹם בְּמַלְכוּת הָאֵל,
לְמַמֵּשׁ חֲזוֹן הַשָּׁלוֹם,
בֵּין כָּל הָעַמִּים עִם בֵּית יִשְׂרָאֵל,
בֵּין כֻּלָּם יִכּוֹן הַשָּׁלוֹם.

ישראל מלכיאלי, פתח־תקוה

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים. בשל חוסר מקום, קוראים חפונים למזור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד ובריווחים כפולים בין השורות.

המערכת

מאת אבי בניהו

משען חלול

השטחים בכרומו

לפני מיספר חודשים, במלאת 20 שנה לכיבוש, הפיק משרד הביטחון אלבום מהודר המתאר את פעולות המינהל האזרחי ביהודה, שומרון וחבל עזה.

על־פי 112 עמודי כרומו צבעוניים, עם הקדמה של מתאם פעולות הממשלה בשטחים, שמואל גורן, מתאר האלבום בשלל תמונות את הפרוייקטים לקידום אוכלוסיית השטחים בתחומי: השיכון, הרווחה, הבריאות, התעסוקה והחינוך.

הפרוייקטים המתוארים באלבום אכן בוצעו על־ידי המינהל האזרחי ממשאביה המצומצמים של מדינת ישראל. אולם כיום כשקוראים את דו"ח שריד וצוקר על מדיניות „היד המרביצה" של שר הביטחון וכשנעשים עדים למתרחש מזה חודש וחצי בשטחים, מתבטלים כמעט כליל הישגי המינהל האזרחי. הם מתבטלים עד כדי כך, שעלעול חטוף בדפי האלבום, בימים אלה, מעלה גיחוך מסויים וסימני שאלה נוקבים, בסוגיית „הכיבוש הנאור", אבל יתכן ואני טועה.

במשרד הביטחון סבורים אחרת ומספרים, כי האלבום יוצא כבר במהדורה שלישית (כרטא, ירושלים) ואפילו ישנן חנויות בבירה שם נימכר אלבום המינהל האזרחי ב־24 שקלים חדשים.

את האלבום, כך מסתבר, גייסו גם לצורכי ההסברה של מדינת ישראל מול גלי הביקורת בארצות־הברית. לפני כשבוע צלצל הטלפון בלשכת שר הביטחון. על הקו היה נספח צה"ל בוושינגטון, האלוף עמוס ירון: „נגמרו לי כל האלבומים. יש דרישה גדולה. נא לשלוח עוד 100", הוא ביקש ומישלוח כבר בדרך.

בתמונה לעיל — תמונת השער של האלבום. דו"ח שריד־צוקר „מחוויר" לעומתו.

זכויות

„צו קריאה" תפוצת־צב

מי יקלע טוב יותר אל ליבו של הנוער העומד להתגייס לצה"ל?

סביב שאלה זו מתנהל כיום ויכוח בין מיספר גורמים במערכת הביטחון, המתחרים על הוצאת עתון נוער חדש המופנה לקהל המתגייסים הצעירים.

לפני מיספר חודשים הוחלט במשרד הביטחון להפסיק את הופעתו של הירחון הוותיק "במחנה גדנ"ע". צימצומו של חיל הגדנ"ע ומיספר העותקים המועט בו הופץ העתון הם שהביאו לסגירתו.

באגף הנוער והנח"ל של משרד הביטחון שהוא גם הגוף הממונה על הגדנ"ע ועל "במחנה גדנ"ע" ז"ל, הוחלט להוציא את העתון החדש תחת השם "צו קריאה", והחלו לעבוד עליו לאחר שקיבלו אישורים ראשוניים.

אולם כאן נכנס צה"ל לתמונה ושאל, מדוע לא יהיה זה הוא המופקד על הפקת החוברת לנוער והפצתה. הנושא טופל על־ידי ראש אכ"א, סגנו וגורמים נוספים. בשלב מסויים הוחלט גם לצרף את צוות העורכים והכתבים של "צו קריאה" אל מערכת "במחנה", אולם מודעות בסכום של 12 אלף דולר, שנתקבלו כבר עבור הגליון הראשון, שהיה אמור לראות אור בסוף 1987, הביאו את ראש אגף הנוער והנח"ל במשרד הביטחון להתעקש על זכותו להיות "בעל העתון", למרות הסתייגות הצבא.

כך לא הדפיסו את גליון נובמבר, שהיה למעשה מוכן, וגם הפצת הגליון של חודש פברואר, הנמצא בהכנה, לא מובטחת.

גורם צבאי, המקורב לעניין, הבטיח, שצה"ל ינצח במאבק הזה, האמור להיות מוכרע בקרוב בלשכת שר הביטחון ולו בשל הסיבה הפשוטה, שצה"ל הוא השולט על מקורות המידע שלו וזקוק עתון צבאי המופץ לבני־נוער בטרם גיוס. "הם יצטרכו בוודאי ראיון עם ראש אכ"א או נתונים ואינפורמציה ממינהל גיוס ואז יבינו". בינתיים ההתנדבות לצנחנים ולגולני משביעת רצון גם ללא "צו הקריאה" המתמהמה.

לקחים

ומי אחראי להפתעה?

קצב האירועים בשטחים, המתמשך מזה 50 יום, לא איפשר עדיין למערכת הביטחון ולצה"ל להתכנס ולהסיק לקחים בצורה מסודרת.

יש להניח, כי הגורמים השונים במערכת הביטחון עוד ידרשו לנושא זה, בשל הערכת המצב הקובעת, כי לא צפויה תקופה קלה בשטחים גם לאחר רגיעה שתושג בקרוב.

לכל אחד מהגורמים יש מיספר נושאים בהם הוא ידרש ללמוד את שארע, לתחקר אירועים ולהפיק לקחים. אולם מנושא אחד ודאי שלא יוכלו להתחמק. מי הגורם במערכת שאשם בהפתעה? כפי שהגדיר זאת שר הביטחון. מיהו האחראי לחקר השטחים להערכת המצב ולהצגת המודיעין מהשטח?

מסתבר, כי תחום זה נופל בין הכסאות ובמערכת הביטחון יש הקוראים לבחון אותו מחדש, כדי למנוע הפתעות גם בעתיד.

אגף המודיעין של צה"ל, אף על פי שהוא המופקד העיקרי על הערכת המצב כלפי הדרג המדיני, אינו אחראי על השטחים באופן ספציפי. על תחום זה מופקדים שניים: שירות הביטחון הכללי (שב"כ) ולשכת מתאם פעולות הממשלה בשטחים, שבמשרד הביטחון, באמצעות יחידה קטנה ובראשה היועץ לענייני ערבים.

כשנבדק העניין השבוע התברר, כי במנגנון שנותנת מערכת הביטחון למתאם פעולות הממשלה בשטחים אין כל סעיף הקובע, כי הוא באופן ברור האחראי לחקר השטחים ולהערכת המצב. אנשי לשכת המתאם אכן עוקבים אחר תהליכים בשטח, אולם בהגדרת תפקידם אין הם מופקדים בבירור על תחום זה.

גורם שני, השב"כ, מקדיש את מרבית זמנו ומירצו למעקב ולחשיפת תאי חבלה ותליות חבלה בשטחים ולעוד משימות, אולם הוא לא סיפק כל התראה על ההתקוממות העממית הצפויה, שפרצה בחודש דצמבר.

נושא זה הינו לקח מרכזי מארועי השטחים. כשתיווצר רגיעה, חייבים שר הביטחון והרמטכ"ל להידרש לנושא ולקבוע באופן ברור על מי מוטל תפקיד זה, ומי צריך לספק לנו את המידע המוקדם, כדי שלא נופתע ונפעל בשטח כמי שכבר הופתע.

הכל משמיים, גם הגילשונים...

עכשיו כבר הכל ברור. את מה שלא גילו התחקירים והאלוף הבודק, מתן וילנאי, מגלה לנו בטאון כפר חב"ד.

בראיון, שהעניק לביטאון סמל גדעון בשארי, חייל הנח"ל שהרג את המחבל מליל הגילשונים, הוא מגלה שבירכתו של הרבי מלובביץ' והביטחון בשם הם שליוו אותו בפעולתו והגשימו את „הנס הגלוי", כדבריו.

בשארי, נציין, הינו חבר גרעין רמב"ם של כפר חב"ד, המחזיק בנח"ל ארבעה גרעינים באחריותו של הרב ארדעי, שעוד נכונו לו גדולות ונצורות במרחבי הנח"ל.

ציטוט הראיון הזה, מכפר חב"ד, מופיע בגליון האחרון של „במחנה נח"ל", המנסה להתמודד באומץ לב ראוי לציון עם המחדל, במחנה הנח"ל בצפון. לפיכך תמוה העניין מההיבט החינוכי, המדגיש את „הנס הגלוי" במקום את ערך ההסתערות והלחימה נוכח פני אויב, כפי שמדגיש צה"ל.

פעלתי מתוך ביטחון בה' ובברכת הרבי שליט"א שאצליח

רס"ם באשרי גדעון
בוגר בי"ס למלאכה — נח"ל חב"ד
גרעין הרמב"ם (פ"ד)

• המחבל חדר לבסיס, כיצד הבחנת בו?
— ומצאתי בבסיס הצפתי כשליח נח"ל חב"ד במפקדת החטיבה, בעקר חברי ומצאים עתה בשליח בקרוץ בזדום. שמעתי ידיות ויצאתי מהאוהל לראות את המתרחש ופעלתי כמהיוות, מתוך בטחון בה' שאצליח. עלי להדגיש שבשניה הראשונה השעתי שמא הוא אחד מחברינו, אולם כשקיבלתי מטח־אש החוצתי לו בתורה, ובדרך נס הצלחתי להפעיל כיד אחת את הגליון.

קטע מן הראיון עם סמל גדעון בשארי, שהתפרסם ב„מחנה נח"ל" ● ההסתערות היא של הרבי?

פו"ם

קצין וג'נטלמן

אופיה של המכללה לפיקוד ומטה של צה"ל (פו"ם) עומד להיות מוכרע בתום סידרת דיונים, הנערכים בימים אלה במטה הכללי.

בדיונים נשקלת אפשרות להביא לאקד־מיזציה מוחלטת של הלימודים בפו"ם, במגמה לגרום לכך שלימודי פו"ם יהיו בפיקוח אקדמאי מלא של האוניברסי־טאות. המסתייגים מתוכנית זו טוענים, כי צעד כזה יגרע בהכרח מן התכנים הצבאיים של מכללה צבאית וקוראים למצוא פתרון הולם.

על־פי התוכנית, אם תתקבל, יקבל קצין בפו"ם לאחר שנת לימודים, שנה אקדמאית נוספת ובה ילמדו נושאים צבאיים במסגרת היסטוריה כללית. אולם כתנאי דורשות האוניברסיטאות, שלמס־גרת זו יגיעו קצינים בעלי תעודות בגרות, תנאי העלול לטרפד את התוכניות.

החשש הנוסף, המלווה את הדיונים בטרם הכרעה, הוא שקציני צה"ל יעדיפו את הלימוד האקדמאי, שמספק וממומן צה"ל על־פני הלימודים בפו"ם ואף יתנו בכך את המשך חתימתם לשירות בצבא הקבע.

במכללה לפיקוד ומטה פועלים כיום שני מסלולים: פו"ם ארוך ופו"ם קצר, והדרישה אליהם גבוהה מאוד. הדיונים על אופיה של המכללה נמשכים והוויכוח בעיצומו.

בינתיים החליט צה"ל להוציא ללימודים בפו"ם גם קצינים בכירים בדרגות סגן־אלוף, כדי להקרין למוטרים יותר את מקומו וחשיבותו של פו"ם בתהליך הכשרת הקצין. כמו כן נקבע, כי מסלול פו"ם קצר הינו תנאי הכרחי לקידום לדרגת סגן־אלוף.

איגרת של גיבוי

לפני מיספר ימים שיגר מפקד אוגדת [illegible] איגרת לכל החיילים בגזרתו, המשרתים בשטחים.

„חשוב מאוד לתת לחיילים גיבוי, הפועלים בסיטואציה קשה, ולהרגיש שאנחנו איתם ושהם זוכים לגיבוי [illegible] את שלילת נושא הסרבנות מתוך גישה ואת התביעה להיות על חיילים מאידך גיסא", אומר [illegible]. להלן תוכן האיגרת:

„האירועים האחרונים בשטחים מעמידים סימני שאלה [illegible] וקשים בפני כל חייל הנאלץ להתמודד בפעילות [illegible] זה בימים אלו. נקודת המפגש בין [illegible] תקופה ארוכה לבין המציאות אליה [illegible] מבחן לא פשוט.

לאור זאת חשבתי, שיש צורך [illegible] תקשורתית מוקדשת לחיילים [illegible] בכלל.

צה"ל היה והינו צבא העם הממלא משימות בהתאם להחלטות ולמדיניות ממשלת ישראל, שהינה ממשלה אשר נבחרה באורח דמוקרטי — במשטר דמוקרטי. כחלק [illegible] מדיניות הדרג המדיני בכל מקום [illegible] בכל משימה אחרת המוטלת עליו, כולל השירות בשטחים, על כל המשתמע מכך.

פקודות הצבא ברורות וחד־משמעיות בכל מה שקשור למגע עם האוכלוסיה. פיזור הפגנות, הוראות פתיחה באש ועוד, כל זאת תוך שמירה קפדנית על טוהר הנשק וכיבוד חיי התושבים. יחד עם זאת לא פעם אנחנו נקלעים למצבים, שבהם ישנן חריגות מגהלים אלו בעיקר עקב מצבים קיצוניים שבהם תגובות חיילים ומפקדים בחריגות מסוימות אינן מבוקרות, וכן אין זה סוד, שדעות פוליטיות קיצוניות בעיקר בצד הימני של הקשת הפוליטית משפיעות לא במעט על התנהגות חיילים.

חובה עלינו בשעת מבחן זו לעמוד על המשמר, מצד אחד עלינו למלא את הפקודות והמשימות כפי שהוגדרו על־ידי הצבא ומאידך לדחות באופן מוחלט כל מעשים חריגים. חובה עלינו להתריע באומץ כאשר נעשים מעשים אשר פוגעים ללא צורך בכבוד האדם, ובכוחותינו לא לתת יד למעשים כאלה.

צה"ל חינך דורות רבים של לוחמים, שידעו לבצע את המשימות שהוטלו עליהם עד תום, תוך שמירה קפדנית על טוהר הנשק. חובה על כולנו להיאבק על דמותו של צה"ל, כי בנפשנו הדבר."

בנק של אמונות טפלות

מאת ד"ק. ג'ושי, הודו

בקרב הפוליטיקאים ההודים יש בימים אלה ביקוש רב לאסטרולוגים, לקדושים ולידועי טאנטרה (חוכמת הנסתר ההינדית) — עובדה המשקפת את אי-הוודאות הפוליטית הגוברת בארץ זו.

שרים וחברי פרלמנט, ביורוקרטים ואנשי עסקים, פוקדים אסטרולוגים לצורך קריאת ההורוסקופ שלהם — מה טומן להם העתיד. הם מעסיקים חכמי טאנטרה ו„קדושים", כדי להרחיק מעליהם את הצללים הרעים, העלולים לכסות את האופק הפוליטי שלהם.

למרות טענתו של גאנדי, כי הוא מוליך את הודו למאה ה-21, ממשיכים התושבים והפוליטיקאים לבקר אצל „קדושים" ואסטרולוגים

למרבה האירוניה, אפילו ראש-הממשלה, ראג'יב גאנדי, המבטיח להוליך את הודו אל המאה ה-21, אינו מחוסן מפני בורות ואמונות טפלות. בליווי רעייתו הנוצרית סוניה הוא מבקר קדושים, וכן מסכים לעריכת טקסים דתיים, שמארגנים דורשי טובתו והמקורבים הפוליטיים שלו, כדי להתגונן מביש-מזל.

מנהיגי מפלגות פוליטיות - להוציא את הקומוניסטים — אשמים אף הם בעידוד האמונות הטפלות והדוגמות הדתיות חלק מהם שוכרים אנשי טאנטרה וכוהנים הינדיים, כדי להבטיח את תבוסתו של גאנדי בבחירות הקרובות.

איש הטאנטרה הידוע מאוד, צ'אנדרה סוואמי, ידידם האישי של מאורות בינלאומיים רבים — כגון, הסולטן של ברוניי, האיש העשיר ביותר בעולם: סוחר הנשק הידוע לשמצה, עדנן חאשוגי, והשחקנית אליזבת טיילור — ערך באחרונה טקס-השבעה בקורוקשאטרה, במדינת האריאנה, כדי להעלות שם את האופוזיציה לשלטון...

המוזר ביותר מבין טקסי ההשבעה — שאורגנו על-ידי תעשיינים בגיבוי שריו של גאנדי, למען ריצוי האלים והאלות בפאנתיאון ההינדי והשגת ברכותיהם לגאנדי — היה ה„מאהאיאגנה" וקורבן האש הגדול, שנערך במעונו של חבר פרלמנט מטעם מפלגת הקונגרס. הטקסים נמשכו שמונה ימים, ובוצעו על-ידי 500 בראהמינים ודיים. הם כללו, בין היתר העלאת 2,250 ק"ג חמאת ו-100,000 סופגניות באש, ו-24 שעות של שירת הימנונים ודיים על-ידי הבראהמינים. בהוצאות, אשר הגיעו ל-300,000 דולארים, נשא סוחר דרומי ידוע של משקאות חריפים.

דוי על העצים

האמונה, כי בכוחם האוקולטיים של הקדושים והבקיאים בטאנטרה להביא ברכה אך גם להמיט אסון — היא כה גדולה, שטקסים מסוג זה נערכים גם נגד גאנדי.

יו"ר הלוק סאבהא (הבית התחתון של הפרלמנט), באלראם ג'אכאר, צולם באחרונה, בשעה שהניח את ראשו מתחת לרגלו של „חכם" בשם ריאוראהא באבא, כדי שהלה יבעט בו. הבאבא, שאינו מציב את רגלו לעולם על הקרקע אלא על עצים. תלמידיו טוענים, שהוא בן 300 שנה. אומרים, כי בעיטותיו על ראשים חוללו ניסים לרבים מחסידיו — שרים, ראשי ממשלה, מנהיגים פוליטיים, תעשיינים ואנשים פשוטים. כאשר מעשה יו"ר הלוק סאבהא הפך נושא לביקורת עיתונאית, חש תלמידו בן ה-80 של אינדירה גאנדי, קאמלאפאטי טריפאתי, לעזרתו: הוא הכריז שגם אינדירה ביקשה את ברכותיו של דיאוראהא באבא.

תחייתם של מנהיגים מימי הביניים בקרב הפוליטיקאים זוכה לתשומת-לב רבה באמצעי התקשורת. אך, העובדה המייאשת היא, שהבריות ממשיכות במנהגים של תקופות חשוכות, חרף טענתו של גאנדי, כי הוא מוליך את הודו אל המאה ה-21. סאטי (שריפת אלמנות), שריפת כלות והקרבת ילדים לצורך ריצוי האלה וקבלת ברכותיה, זוכים להסכמה חברתית. רק מקרי פשע מעטים, המבוצעים בשם הדת, מפורסמים בעיתונים. אולם הרוב המכריע של האוכלוסייה תומך בהם בהתלהבות, או לפחות משלים איתם.

נקודה סגולה

פשעים אחדים, אשר בוצעו בזמן האחרון, עשויים להדגים את עומק השורשים של האמונה הטפלה גם לאחרי 40 שנות העצמאות של הודו: ב-8 באוקטובר „הוקרבה" בניודלהי תינוקת בת 15 חודשים, קאוויטה, לאחר שנחטפה, בטקס מזוויע, כדי להקל על חבלי הלידה של אשה. ב-29 באוקטובר הקריבה אשה, תושבת לודהיאנה ילד בן שלוש, באמונה כי הדבר יביא להבראת בעלה החולה. במדינה אחת בלבד — אוריסה — מתו 150 בני-אדם תוך 8 שנים, כתוצאה מטקסים וקורבנות טאנטריים — כפי שהתברר בחקירה.

ראג'יב גאנדי מקבל קמיע, שהוכן על-ידי ה„מולה" של מיסגד בניודלהי, כדי שישמור עליו במסעותיו לחו"ל. כשהוא חוזר בשלום מארץ זרה מוטבעת על מצחו, כמנהג ההינדים, נקודה סגולה...

פרשת רופ קאנוואר בת ה-18, שבאחרונה נעשתה „סאטי", כבר זכתה לתשומת-לב בעולם. היא מוכיחה עד כמה עמוקה האמונה בפולחן ה„סאטי" — תהיה אשר תהיה דעתם של החוגים הנאורים בהודו.

איש לא הניע עפעף כאשר המוני (קדוש) פג'איני באררי פראסאד מאהאראג', בן ה-82, הרעיב עצמו למוות בראשית אוקטובר, במסגרתו של טקס דתי. כאשר אשה ג'אינית בת 86, מאנוהארי דווי סוראנה, התאבדה ב-12 באוקטובר, לאחר צום של 51 ימים, הריעה לה הקהילה על שהצליחה להגיע ל„נירוואנה". במחוז גאנג'אם במדינת אוריסה מתו חמישה בני-אדם בראשית נובמבר, לפי הסברה — כתוצאה מכישוף.

בדומה ל„סאטי", נהוג בראג'אסטן, בעת בצורת, להכריח ילדות, שטרם הגיעו לגיל ההתבגרות, לצום זמן בלתי-מוגבל, כדי לרצות את האל אינדרה (אל הגשם) ולהביא גשמים. ידעו, כי בתקופות בצורת מתות שם ילדות.

הסתירות בחברה ההודית הן מדהימות. נראה, כי המאה ה-21 מושיטה בה יד לימי הביניים. פוליטיקאים מכל גוני הקשת משלמים מס לימי הביניים, משום שהללו מהווים בנין של קולות. כמובן, שבפרסומים שונים הם מצטרפים לקולות המוקיעים טקסים ומעשי אכזריות, שאבד עליהם כלח.

אין ספק, שבהודו זמנים קדומים משמשים בערבוביה עם ראש ממשלה האוהב מוזיקת רוק ומחשבים-על.

פסטיבל הנחשים בהודו. דת עיוורת (צילום: אי"פ)

אפיפיור מימי הביניים

כרך מסות, שהוציאו לאחרונה תיאולוגים והיסטוריונים באיטליה ובגרמניה, מכתיר את תפיסת הכנסייה של האפיפיור כטיפוסית לימי הביניים

מאת אהרון ניר, איטליה

עשרים וחמישה תיאולוגים והיסטוריונים של הכנסייה הקתולית — ביניהם האנס קינג, וליאונארד בוף — מסכמים באומץ ביקורתי, במעט הראשונה, תשע שנות אפיפיורות של קארול ווייטילה, הלא הוא יוחנן-פאולוס ה-2. מדובר בתיאולוגים וב„אתיקנים" המפורסמים ביותר באירופה ובאמריקה, שמסותיהם פורסמו זה-עתה בכרך אחד בן 400 עמודים. כרך זה ראה אור בו-זמנית באיטליה ובגרמניה: באיטליה — אצל המו"ל קלאודיאנה, ובגרמניה — בהוצ' סיפר שבמינכן.

שם הספר הוא: „נגד הבגידה בקונסיליום; לאן מועדות פני הכנסייה הקתולית?" זוהי מעין נקיטת עמדה משותפת, חריפה ביותר, נגד הוותיקן כמדינה טוטאליטרית-דכאונית, המתנגדת לכל ניסיון של התחדשות. מחברי המסות, רובם-ככולם, מאשימים את האפיפיור ברדיפת התיאולוגים, ומותחים ביקורת על הקו הריאקציוני הנוכחי של הכנסייה: בהתעלמות מן התנועה נגד החימוש האטומי; בנקיטת עמדה דו-משמעית במדיניות הסוציאלית; באישור מדיניות כלכלית מצד הוותיקן הגובלת בפשע. כמו כן, הם מאשימים את האפיפיור בסלחנות כלפי הפרת זכויות האדם בתוך הכנסייה עצמה ולמשל — זכויות הנזירות הקתוליות, בתשלום מס-שפתיים גרידא לאקומניזם — ובהתנגדות כלפיו הלכה-למעשה; בהתעלמות הולכת וגוברת של התיאולוגיה המוסרית של הכנסייה שבהנהגתו מן הבעיות הקונקרטיות של האדם בן זמננו.

מבנה ריכוזי

התיאולוגים הגרמנים האנס-אנטון אדרר ותומאס וייטריך קובעים במסותיהם, שהעולם הרוחני של יוחנן-פאולוס ה-2 „אינו מבוסס על המסורת הדמוקרטית ועל הפתיחות הסוציאלית של הקתוליות באיטליה הצפונית, זו של האפיפיורים יוחנן ה-23 ופאולוס ה-6. מוצאו של יוחנן-פאולוס ה-2 מקתוליות, שהפלוראליזם הדמוקרטי והפתיחות הפוליטית והחברתית בהחלט זרים לה".

התנגדותו של ווייטילה למארקסיזם — קובעים עוד שני התיאולוגים הגרמנים ללא כל אבחנה בין התופעות והתרבותיות והתנועות החברתיות-הפוליטיות השונות, אשר נבעו במשך הזמן מן המחשבה המארקסיסטית — מקורה בעברו הפולני. מכאן, תפיסתו את הכנסייה כמבנה ריכוזי. תפיסה זו, שהיא טיפוסית לימי הביניים, מונעת מיוחנן פאולוס ה-2 להבין במלוא עומקן את תנועות השיחרור של העולם השלישי, וגורמת לסלירתו מן ההתחדשות — ברוח המועצה האקומנית — שעברה על הכנסייה ההולנדית; כמו כן, מן ההתחדשות, שאנו עדים לה באחרונה, בתוך הכנסייה האמריקנית.

המסמכים, אשר אושרו על-ידי האפיסקופאט (מועצת הבישופים) הקאתולי של ארה"ב — נגד „כוח ההרתעה הגרעיני", נגד התיאולוגיה המסורתית בדבר „מלחמת צודקת", וכן על חוסר האיזון בכלכלה האמריקנית — הם הרבה יותר מתקדמים מן העמדות המוסריות, ביחס לשלום ולחוסר האיזון במשק העולמי, של יוחנן-פאולוס ה-2 — קבע התיאולוג פראנק קליבר.

גם תפיסתו של ווייטילה את המאבק בין טוב לרע — עם חזרתו של השטן כצורת אדם במקום כסמל — מעמידה בפנינו נצרות של ימי הביניים — מציין במסתו התיאולוג הגרמני הרברט האג.

„הפריזות בפתיחות"

ההתקפות החריפות ביותר בקובץ של התיאולוגים המרדניים מופנות נגד החשמן יוזף ראצינגר, על מעשיו בתור „פרפקט" של „הקונגרגאציה לענייני אמונה" — המוסד שבעבר נושא את השם „סאנקטום אופיציום", ואשר היה מופקד על האינקוויזיציה. ראצינגר פירסם לא-מכבר ספר בשם „דו"ח על האמונה", שבו הוא מדבר בבירור על הצורך ב„רסטורציה", כשכוונתו ל„חתירה לאיזון חדש, אחרי הפריזות בפתיחות בלתי-מבוקרת לעולם". החשמן השמרן „קורא לסדר" [...] התיאולוגים הקתוליים המתקדמים, את בעירוור ה„קונסיציליום" והמועצה האקומנית העזו להתוות דרכים חדשות בחקר מצבים [...] אייצרק חברתי (מכאן התיאולוגיה של שחרור), ובהתמודדות עם בעיות האשה [...] הזוג.

ההבנה הידידותית, שהאפיפיור [...] ראצינגר נקטו בפרשת החשמן הימני-קיצוני מארסל לפבר, אשר הוקיע את ה„קונסיליום" והגדיר את יוחנן ה-23 ואת פאולוס ה-6 כ„אפיקורסים" לעומת החומרה שבה [...] ווייטילה כלפי הבישופים והתיאולוגים המתקדמים — מעידה, לדברי כותבי המסות, על הגישה הכללית של האפיפיורות הנוכחית [...] הסינוד (מועצת הבישופים העולמית) [...] מעמד ההיריוטות בכנסייה, אשר התחמק [...] הכרה ממשית למעמד האשה בהיררכיה הקאתולית — מעיד אף הוא על היעלמות מניעי ההתחדשות בתוך הכנסייה.

כאמור, ספר החיבורים (שמשתתפות בו [...] ארבע נשים), הינו כתב-אישום כבר [...] האפיפיור ווטילה ומליית [...] ה„מונסיניורים" „כל-עוד המצב יישאר [...] שהוא כיום" — כותב, למשל, גיאורג [...] (פרופסור לתולדות הכנסייה באונ' באמסט[...] — „לא תהיה לבישוף, העומד תחת [...] כאלה, ברירה אלא להתפטר, כדי [...] שאינו יכול ואינו רוצה להיכנע [...] הוותיקן". התיאולוג המרדן קניג, [...] טיבינגן, כותב גם הוא ברוח זו, כי [...] משום שבכל יום שעובר, אני מוסר [...] דו"ח על מספר הגברים והנשים, [...] אחים לכהונה הרוחנית, הסובלים [...] הנוכחי של הכנסייה — איני יכול [...] עוד".

המסות מבקשות להוכיח, שהכנסייה הקתולית והנצרות עומדות בניגוד [...] התיאולוגים הגדולים מאונ' טיבינגן — [...] וגריינאכר — מרחיקים-לכת. הם [...] שהאפיפיור, יחד עם ה„קוריה" הוותיקנית, יועמדו לדין בפני „קונסיליום של יורשלים" אשר יוקיעם קבל הנצרות כולה.

ראש בקיר

מירוט, 30 בנובמבר... הם היו בביקתה עלובה, אך חלמו על ארמונות. הם חלמו גם על סעודות רשנות, שפע של קרקע, שפע של ממון ועל „באדי גאדי" (מכונית גדולה). החלומות הללו הוליכו אותם לפגע מעורר חלחלה: ילד בן 7 נרצח על-ידי הוריו, והועלה קורבן לאלה קאלי. חכם טאנטרה אמר להם, כי רצוני האלה ופיוסה יעניקו להם עושר עצום.

באלי ואשתו הצעירה, יאגרשני — תושבי הכפר מאנצ'י — לא שמעו בחלקם, והזקיקו לטקסים ולעצות של חכמי טאנטרה. כנראה שבעקבות עצתו של חכם כזה ערף באלי, בלילה בין ה-28 וה-29 בנובמבר, את ראש בנו הצעיר, פוניש בן ה-7, בשעה שאמו הצמידה את גופו של הילד אל הרצפה, לאחר שאמרה לו לגעת ברגליה. האב שם לאחר-מכן את הראש הערוף לפני תמונה של האלה קאלי, טבל את אצבעו בדם וצייר נקודה בתמונה, וכן במצחו ובמצח אשתו.

אחיו של הקורבן, דינש בן ה-10, היה עד-ראייה למעשה. הוא הסתתר מאחורי מיטה מפני זעם אביו. 24 שעות לאחר המעשה ניכרו בפניו היטב עקבות האימה שעברה עליו, כשמסר את הסיפור, במשפטים מקוטעים, למשטרה — התייפח.

גם סבו של הילד מצד האב מסר גירסה למשטרה. הוא הצביע על דו"ח, שבו חתמו שמותיהם של ארבעה אנשים, כשותפים לרצח נכדו.

חשדות המשטרה התעוררו, כאשר ראו את הראש בבריכה לפני תמונת האלה קאלי, שלידה בוערת מדורה. חשדותיה אושרו על-ידי דבריו של דינש.

הורי הקורבן נעלמו, וצוותים של המשטרה מחפשים אותם במקומות שונים.

(מן העיתונות ההודית)

עמירם סיוון:

הארגון ההיסטורי של מערכת הבריאות אינו עונה עוד על הצרכים

„הממשלה אינה יכולה לעמוד מן הצד בנושא קופות הפנסיה, כיוון שהיא קובעת את תנאי תוכניות ההשקעות ואלה. היא גם אחראית לכך שהתחייבויותיה תכובדנה" אומר יו"ר הנהלת בנק הפועלים, עמירם סיוון, בראיון מיוחד המתפרסם — בגיליון החדש של הירחון „ועדים", מגזין ועדי העובדים בישראל.

סיוון טוען, כי בנושא הקרנות חייבים לקבוע, כבר היום, כללים ברורים ולדאוג להגדלת ההכנסות של קרנות הפנסיה.

לדבריו אם ההפרשות לקרנות אינן מספיקות, על ממשלת ישראל לדאוג להגדלתן ועניין זה הוא באחריותה הכוללת של הממשלה.

בהתייחסו למצב שירותי הבריאות והרפואה אומר יו"ר הנהלת בנק הפועלים, כי דרוש כיום ארגון-מחדש כל המערכת — הארגון ההיסטורי של המערכת הבריאותית אינו עונה עוד על הצרכים. התורים הארוכים וההמתנה לקבלת טיפול בנושא הבריאות בישראל. לדבריו, יש להפעיל ציוד רפואי יקר ומתוחכם 24 שעות ביממה, שאם לא כן עלולה להתפתח מערכת חליפית של שירותי בריאות בישראל.

אשר לשכר המשולם לעובדי בנק הפועלים אומר סיוון כי הבנק אינו משלם משכורות גבוהות מאלה המשולמות ע"י הנהלות גופים אחרים במשק העובדים, אך לא כן הדבר לגבי השכר המשולם בבל"ל ודיסקונט לשכבת המנהלים.

בנושא חלוקת בונוסים לעובדים על שיפור ברווחיות, כאשר משק העובדים ברובו משלם ריביות גבוהות על חובות ואשראי, אומר סיוון כי בחברת העובדים מקובל לתת בונוסים במפעלים רווחיים. עם זאת הוא מודה, כי רוב הפעילות העסקית של הבנק איננה מתבצעת עם משק העובדים, וכך גם רוב ההכנסות של הבנק אינן מגיעות ממערכת זו.

השבוע בשוקי הסחורות

קרטל הקקאו פועל

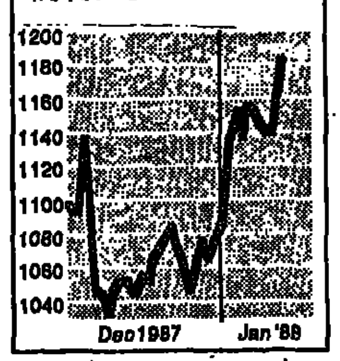

קקאו — מחיר טונה קקאו עלה ב-59 דולר מ-1,981 דולר ל-1,942 דולר בשבוע השלישי של ינואר. העלייה באה בעקבות הסכם שהושג במועצת הקקאו, בין המדינות יצרניות הקקאו לבין המדינות הצרכניות — לתמוך בשוק על-ידי קניית עודפים. הוחלט על יצירת מלאי בלימה. מנהל המלאי יוכל לקנות עד 5,000 טונות קקאו ליום ועד 20,000 טונות לשבוע. סך הקניות הצפויות של מנהל המלאי הן 75,000 טונות ובכך יגיע המלאי לגבול העליון שלו, 250,000 טונות.

נפט — בראשית השבוע עלו מחירי הנפט הגולמי מסיבות טכניות ובעקבות הידיעות כי מדינות אופ"ק מקצצות את האספקה ב-1.5 מיליון חביות ליום. העליות נבלמו בשל מימוש רווחים ולאחר הנחות שהציעו חברות אופ"ק ללקוחות אמריקניים. מחירי דלק להסקה ירדו בעקבות הגעת משלוח של דלק מאירופה, בעקבות מזג אוויר נוח יחסית וסוף עונת החימום.

בשר בקר — המחירים עלו בעקבות שמועות על נזקי סופות שלגים במערב התיכון של ארה"ב. המאמץ של הליכה בבוץ והשלג הכבד מנעו מהבקר לעלות במשקל, וקטנה כמות בעלי החיים המיועדים לשחיטה.

סוכר — מחירי הסוכר הגיעו ליותר מ-10 סנטים לפאונד, לראשונה זה ארבע שנים, בעקבות ידיעות כי בראזיל ביטלה או דחתה מכירות של סוכר בכמויות גדולות שהתחייבה לבצע, וגם מאחר שקובה לא עמדה בהתחייבויותיה למכור סוכר לבריה"מ, לאחר שיבולי הסוכר שלה נפגעו ממזג אוויר גרוע. קובה וגם בריה"מ מבקשות להסיט לבריה"מ משלוחים שהיו מיועדים למדינות אחרות. ביקושים לסוכר צפויים גם ממדינות אחרות, כמו סין, שצריכת הסוכר שלה גבוהה מכושר הייצור.

תירס — המחירים עלו בעקבות שמועות כי בריה"מ עומדת להזמין בארה"ב כמות גדולה של תירס.

חיטה — היתה עלייה קטנה במחירים בגלל ספקולציה שהודו תתחיל לרכוש חיטה, וכן בשל הענות קטנה מהצפוי למיכרז החיטה השבועי של משרד החקלאות האמריקני.

פולי סויה — המחירים היו מעורבים, בשל ניחושים שלא התאמתו, כי הקונגרס האמריקני יתיר זריעת סויה על שטחים, שלפי הוראת הממשלה היו בלתי מעובדים עד כה.

מיץ תפוזים — ירדו מחירי תרכיזים קפואים של מיץ תפוזים, למרות ההערכות כי אספקת המיץ מבראזיל תקטן.

נחושת — לאחר הירידה בשבוע הקודם נמשכה הירידה במחירי הנחושת ב-9 סנטים נוספים, ל-1.04 דולר הפאונד. היתה זו הירידה השנייה בגודלה בתהליך העלייה הנמשכת של מחיר הנחושת, שהחל באמצע 1987, ושבמהלכו המחיר כמעט הוכפל והגיע לשיא של 1.46 דולאר. הירידה הגדולה התרחשה לאחר התמוטטות הבורסה ב-19 באוקטובר אשתקד.

צרכני הנחושת מצויידים במלאים הדרושים להם לרבעון הראשון של השנה. ווהי העונה שבה הצריכה נמצאת בשיאה, והיא הולכת ויורדת לקראת הקיץ. הצרכנים שצברו מלאים בסוף השנה שעברה, אינם זקוקים כרגע לאספקה נוספת.

חנה איש-הורביץ

פלפל

תחזית ליום אחד

מאת שלמה פרנקל

הנה, לגמרי במפתיע התאוששה ביום ראשון הבורסה של תל-אביב רק ליום אחד. מיטב הפרשנים כבר ידעו בדיוק נמרץ מדוע חלה ההתאוששות הזאת — בגלל ההכהרות מצד שר האוצר ושלטונות המס כי לא יוטל מס על רווחי הבורסה.

מתברר, אם כן, שזו היתה הסיבה העיקרית לירידות השערים בחודשים האחרונים, החשש שיהיה צורך לשלם מס על רווחי המסחר. ואיך יודעים שזו היתה הסיבה המרכזית לירידות? משום שלא היתה שום תפנית אחרת בתחום הכלכלי, שבעזרתה אפשר היה להסביר את העליות. אילו היו אנשי האוצר יודעים שזו הסיבה, היו יוצאים עם ההכרזה שלהם קצת יותר מוקדם. שהרי אין ספק כי לאוצר יש עניין בבורסה.

היו גם מומחים שטענו כי בעקבות הירידות נוצרה באחרונה רמת שערים הקרויה „אטרקטיבית", ולכן כדאי לקנות. אבל אין לקחת את המומחים האלה ברצינות יתרה. אינני זוכר שלפני גל הירידות טענו המומחים האלה שרמת השערים גבוהה מדי.

אז אם לא יהיה מס, וכדאי לקנות, הבה נבדוק מה הכי כדאי לקנות. נראה לי שהבסיס הנכון להשוואה איננו ה-1 בינואר 88; זהו תאריך מקרי לגמרי בהקשר של הבורסה. הייתי משווה את רמת המניות ל-30 בספטמבר 1987, לפני המפולת הגדולה של אוקטובר השחור.

מדד המניות הכללי עמד אז על 131 נקודות, לעומת 95 נקודות בתום המסחר ביום ראשון;

המדד הכללי ללא בנקים עמד בסוף ספטמבר על 143 נקודות, לעומת 87 נקודות ביום ראשון;

כלומר, לכאורה לא כדאי כלל להסתכל על הבנקים, שהרי המדד ללא הבנקים ירד הרבה יותר מאשר המדד עם הבנקים. מה שאומר כי לעונת הרמה באוקטובר אשתקד, כדאי להתעסק במניות החופשיות.

טעות, טעות.

ראשית, משום שבין הבנקים יש קבוצה מעניינת במיוחד, הנקראת „בנקים מסחריים שאינם בהסדר". המדד של הקבוצה הזאת עמד בסוף ספטמבר על 198 נקודות, והיה הגבוה שבין מדדי הבורסה. עכשיו מסתובב המדד הזה סביב 85 נקודות. אז מה יכול להיות יותר אטרקטיבי מזה?

ושנית, כדאי להעיף מבט על כל הבנקים, אפילו אלה שבהסדר. הרווחים שיראו הבנקים האלה לגבי אשתקד, היא 1987, יהיו כנראה הגבוהים בהיסטוריה, אולי להוציא שנה אחת — 1986. מתברר שמעבר לבום-טרחים שעל דפי העיתונות, בין נגיד בנק ישראל מיכאל ברונו לבין מנהלי הבנקים, שוררת אידיליה אמיתית. מעולם לא היה נגיד נוח יותר לבנקים ממיכאל ברונו. מכיוון שהקדנציה שלו נמשכת חמש שנים ואינה עומדת להסתיים ב-1988, ראויים הבנקים למבט אוהד.

מה גם שקשה מאוד להניח שאיזה שהוא ענף אחר של מסחר בבורסה יראה רווחים גבוהים כל-כך.

רק מה, בקשר למניות הבנקים, וגם למניות אחרות, כדאי מאוד לזכור שאם המפתח העיקרי לתנודות בבורסה הן הצהרות כאלה או אחרות מצד משרד האוצר, ואם לאיש מבין המשקיעים אין שליטה מוחלטת על לשונם של הפוליטיקאים והפקידים באוצר, כי אז כל השקעה בבורסה נושאת סיכון גדול והיא ספקולטיבית ביסודה. שהרי האוצר יכול להצהיר מחר אחרת — מה זה אחרת, אפילו אחרת לגמרי.

חבל שאין לנו בורסה שהתנודות בה מושפעות ממה שקורה באמת בחיי הכלכלה. ואולי מזל שאין לנו בורסה כזאת? לך תדע בימים טרופים אלה.

בסוף 87

מיתון בפעילות המשקית

הפעילות התעשייתית התמתנה בחודשים האחרונים בשיעורים ניכרים. בתשעת החודשים הראשונים של 87 גדלה אומנם התפוקה התעשייתית ללא יהלומים בשיעור ריאלי של 5.5 אחוזים, אך ניתוח ההתפתחויות לפי רבעונים מצביע על התמתנות ניכרת בשיעור גידול התפוקה. ברבעון הראשון היה שיעור הגידול (יחסית לרבעון האחרון של 86) 8 אחוזים, ברבעון השני 6 אחוזים ובשלישי הוא ירד ל-3 אחוזים — כך עולה מניתוח שערכו כלכלני המרכז לתכנון תעשייתי במשרד התעשייה והמסחר, בראשות תמר בן-יוסף.

שעות העבודה בתעשייה מהווה אינדיקציה נוספת להיקף הפעילות. היקף שעות העבודה בתעשייה גדל בשיא הגאות, ברבעון השלישי של 86, ב-6.6 אחוזים. בשלושת הרבעונים הבאים היה גידול מצומצם (1.7%, 1.7%, 0.6%) וברבעון השלישי של 87 ירד ב-1.2 אחוזים לעומת הרבעון המקביל ב-86.

הגורם המוביל בגידול התפוקה הוא הצריכה הפרטית, שלפי אומדן ראשון גדלה אשתקד ב-7.5 אחוזים. שאר מרכיבי הביקוש המקומי גדלו אף הם, אם כי בקצב איטי יותר. הצריכה הציבורית האזרחית גדלה ב-3 אחוזים, לאחר מספר שנים של קיפאון, והקניות הבטחוניות המקומיות גדלו ב-3 אחוזים, לאחר ירידה מצטברת של כ-13 אחוז בשלוש השנים האחרונות.

אודי נחשון

בשטחים מעדיפים להשקיע בהשכלה במקום בנכסים

36% מכוח העבודה בשטחים, כ-95,000 עובדים, מועסקים בישראל מדי יום, בעיקר בענפי הבנייה התעשייה, החקלאות ובשירותים אחרים — כך עולה מתחקיר מיוחד בנושא כלכלת השטחים המתפרסם בגליון החדש של הירחון „ועדים". ערביי השטחים מהווים בסה"כ 6.5% מכלל המועסקים.

עפ"י התחקיר, לאחר הכנה מתאימה והסבה מקצועית של עובדים, תוכל ישראל להתמודד עם הפסקת עבודתם של ערביי השטחים.

מהתחקיר ש„ועדים" מקדיש לו את שער הירחון, עולה כי אין כיום בידי רשויות מוסמכות בישראל נתונים מדוייקים אשר להיקף העסקות המתבצעות בין תושבי השטחים לבין סוחרים וגורמים בישראל. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומחלקת המחקר של בנק ישראל מודים שקיימות מיגבלות קשות במרידת הסחר עם ישראל.

מדיניות בנק ישראל תימשך גם בפברואר

בנק ישראל יקיים בפברואר ארבעה מיכרזים מוניטריים שבועיים עבור מערכת הבנקאות, כל אחד בסכום של 750 מיליון ש"ח. כל מכרז יינתן ל-7 ימים, כך שהסכום שיועמד למערכת הבנקאות במסגרת המיכרזים האלה מסתכם ב-750 מיליון ש"ח בממוצע חודשי, בדומה לחודש הקודם.

דובר בנק ישראל מסר, כי תוכנית העבודה המוניטרית לפברואר נקבעה על-פי תחזית מצב הנזילות במערכת, ובהתחשב בהלוואות המוניטריות הנוספות העומדות לרשות הבנקים. הלוואות אלה מסתכמות ב-630 מיליון ש"ח — 360 מיליון מתוכם בריבית של 20 אחוז לשנה ו-270 מיליון בריבית של 35 אחוז לשנה.

מסיכום הפעילות בינואר שערכה המחלקה המוניטרית בבנק ישראל עולה, כי הריבית הממוצעת המשוקללת בארבעת המכרזים היתה 19.2 אחוז לשנה. ריבית זו היא שוות-ערך לכ-16 אחוז במונחי גיוס פקדונות של הבנקים מהציבור.

כן נמסר, שמצב הנזילות של הבנקים במהלך ינואר איפשר להם להסתפק בניצול ההלוואה הרגילה, במסגרת 360 מיליון ש"ח, ולא נוצר צורך להיזדקק למסגרת ההלוואה המוניטרית הנוספת. עוד נמצא, שהקצאת הסכומים בין הבנקים בארבעת המיכרזים המוניטריים השתנתה על פני החודש.

א.נ.

העורך הכלכלי: צבי טימור

מבזקים כלכליים

הכנסות יבמ

■ הכנסות חברת יבמ בשנת 1987 הגיעו ל-54.2 מיליארד דולר, עליה של 5.8 אחוזים לעומת השנה הקודמת — נמסר בנתונים הראשוניים של המאזן שפורסמו בסוף השבוע שעבר. הרווח לפני מס הכנסה היה 8.6 מיליארד דולר לעומת 8.3 מיליארד דולר בשנת 1986. הרווח נטו של יבמ בשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר היה 5.2 מיליארד דולר, עלייה של 9.8 אחוז בהשוואה לרווח ב-1986. הרווח נטו למניה היה בשנה החולפת 8.72 דולר לעומת 7.81 דולר ב-1986. בשנת 1987 היו ההכנסות מפעילות יבמ ברחבי העולם מחוץ לארה"ב גבוהות יחסית והגיעו ל-29.2 מיליארד דולר, עלייה של 13.1 אחוז בהשוואה לשנה הקודמת.

140 מיליון דולר יצוא ברום

■ ייצור הברום בשנת 1987 הגיע ל-105 אלף טונות, 30 אחוז מהתפוקה העולמית - נמסר בהודעת החברה. קבוצת הברום סיימה את שנת 1987 במחזור של 212 מיליון דולר הכולל את החברות בחו"ל. היצוא הסתכם בכ-139 מיליון דולר, המהווים 96 אחוז מהמכירות של החברות הישראליות. סיכום שנת 1987 מצביע לדברי ההודעה, על הכפלת היקף הפעילות של החברות בארץ ובחו"ל. בשנת 1983 היה המחזור 110 מיליון דולר והיצוא 74 מיליון דולר. חברת תרכובות ברום היא הספק הראשי של ברום ומוצריו במזרח הרחוק. המכירות לשם הסתכמו בכ-50 מיליון דולר. החברה מספקת כשני שלישים מצריכת ברום באירופה.

מידע בטלפון

■ „ידעפון" לענייני מיסים ומודדים הוא שירות חדש, ערכני ומוקלט, הניתן חינם למנהלי חשבונות, חשבים ולמנויי „ידע למידע", ירחון למיסוי משפט וכלכלה ו„נטו עלוס", תקשורון לעוסק ולמעסיק. השירות ניתן חינם לכל מי שמטלפן: 03-287161 ובו נמסר מידע שוטף ועדכני במגוון נושאי עבודה וכלכלה.

בנייה נרחבת סביב הכורים הגרעיניים

החברה הממשלתית „מבני תעשייה" מקימה אתרים לתעשיות מדע הקשורות בכורים הגרעיניים, ליד הכור בדימונה וליד המרכז למחקר גרעיני בנחל שורק.

האתר הראשון, שבנייתו החלה בדימונה, על 85 דונם, נועד לענות על צרכי האיזור. שלושת המבנים הראשונים באתר מאכלסים מפעלים בתחומים של לייזרים רפואיים, מיכשור אופטי ותאים מבוקרים.

הקמת הפארק לתעשיות עתירות-ידע ליד הכור בנחל שורק נועדה להעמיק את קשריו עם המיגזר התעשייתי-עסקי. השירותים למגזר זה יכללו מעבדות, הדרכה, מחקר ופיתוח, בתי-מלאכה מיוחדים, שירותי הקרנה וספרייה טכנית. הפארק המתוכנן ישתרע על שטח של כ-630 דונם וייבנה על-ידי חברה בשלבים.

א.נ.

חברה שווייצית רכשה את „אינטר ידע"

חברת התרופות „ארס סרונו" הודיעה שרכשה דרך החברה-הבת שלה בתל-אביב, „אינטר פארם לבורטוריס", את כל מניותיה של „אינטר ידע". בהודעה שפירסמה בלוזאן הנהלת „ארס סרונו" נאמר, שהיא כבר החזיקה ב-60% של מניות „אינטר ידע" מאז 1981.

ל„אינטר ידע", המשווקת בעיקר את הטכנולוגיות של מכון וייצמן, היה אשתקד מחזור עסקים של 6 מיליון דולר. והיא תתרכז במחקר בייצור „אינטרפרון" ומוצרים ביולוגיים אחרים, נאמר בהודעה.

מחזור עסקיה של „ארס סרונו" ב-1987 הגיע ל-227 מיליון פראנק (כ-175 מיליון דולר) והחברה שיווקה את מוצריה ב-70 מדינות. באחרונה עלו מניותיה בבורסות של ציריך ולוזאן.

יוסף אלפרן, ז'נבה

מכוף ומשם

מה חדש?

מדונה בתקציב נמוך

מה לא עושים כדי להחזיר מעט מן הכבוד המקצועי? מסכימים אפילו לרדת ברמת השכר בצורה דרסטית, תמורת הזכות להוכיח את הכשרון והיכולת. הכוונה למדונה, ששני סרטיה האחרונים — „הפתעת שנחאי" ו„מי הנערה הזאת" — נכשלו בקופות ובביקורת. לאחרונה הופיעה, תחת מעטה סודיות כבד, בסרט חדש, במשכורת מגוחכת, רק משום שהתסריט נראה לה, וגם משום שראתה בסרט החדש הזדמנות לשקם את מעמדה — בתחום הקולנוע.

הסרט נקרא „בלבי הצייר של ברודווי" והוא מבוסס על סיפוריו של דיימון ראניון. עלילת הסרט מתרחשת בשנות ה־20, במנהטן. מדונה מגלמת זמרת־רקדנית טובת־לב, הורטנס התאווי שמה, לצידה, מופיעים השחקנים מאט דילון ורוטגר האואר. כל השחקנים ואנשי צוות ההפקה הוחתמו על מסמך המבטיח, כי לא ידליפו פרטים על העלילה, או על מיקום צילומי הסרט — מחשש שמעריציה של מדונה יפריעו למהלך ההסרטה. העיקר: מדונה, שכפי הנראה התלהבה מאוד מן הרעיון להופיע בסרט זה, שבו היא רואה הזדמנות לשוב ולהוכיח את כשרונה כשחקנית קולנוע, הסכימה להצטלם תמורת פחות מ־400 דולר ליום!

צנזורה על ג'ורג' מייקל

התערבות הצנזורה בחופש הביטוי האמנותי מבטיחה, לא רק בארץ, כיסוי נכבד בעיתונות. קרוב לוודאי, שגם הצלחה מסחרית. ג'ורג' מייקל למד את הטריק הזה מלהיט־הסולו שלו, „אני רוצה את הסקס שלך", שסרטון־הווידיאו שלו נאסר לשידור. לחילופין, קוצץ הסרטון באכזריות, בגלל סצינות נועזות מדי, לטעמם של בכירי רשתות הטלוויזיה, באנגליה וארצות־הברית. גם הקליפ ללהיט החדש שלו, „רמות־אב", צפוי לבעיות מסוג הזה.

הטלוויזיה הקרינה גירסה מקוצצת, במסגרת תכניות הפופ המשודרות בשעות הלילה. בתכניות המשודרות בשבת בבוקר, שצופה בהן קהל צעיר, ילדים ובני־נוער, הוחלט להקרין גירסה מקוצצת עוד יותר. הכל בגלל כמה סצינות, שהוגדרו „עסיסיות", מצד אחד ו„נועזות", מן הצד המחמיר.

דרך אגב, ג'ורג' מייקל ייצא בעוד חודשים אחדים, למסע־הופעות ראשון כסולן. כבר עתה נקבעו שתי הופעות בלונדון, באולם „ארל'ס קורט" הענק, לאמצע חודש יוני. גם אנדרו ריג'לי, שותפו לשעבר בצמד „וואם", חוזר לפעילות ומתכנן אלבום, בקרוב.

„מדונה" — פחות מ־400 דולר ליום

הכי גדולים, בכל הזמנים

תחנת הרדיו של לונדון, „קפיטאל רדיו" עורכת, מדי ארבע־חמש שנים, משאל בין מאזיניה, לדירוג מאה השירים הטובים ביותר, בכל הזמנים. השנה נטלו חלק במשאל הזה, למעלה מ־35 אלף מאזינים. התוצאות, עשרת הראשונים, מתוך מאה השירים הטובים ביותר, לפניכם:

1. „מעלות לרקיע" — „לד זפלין" (מקום ראשון גם במשאל הקודם, לפני ארבע שנים).
2. „רפסודיה בוהמית" — „קווין"
3. „אינני מאוהב" — „עשרה סי.סי."
4. „לחישה פזיזה" — „ג'ורג' מייקל"
5. „רחוב בייקר" — גארי רפארטי
6. „לעולם לא אוותר עליך" — ריק אסטלי
7. „רומיאו ויוליה" — „דייר סטרייטס"
8. „מלון קליפורניה" — „הנשרים"
9. „ריפוי מיני" — „מארווין גיי"
10. „ליילה" — „דרק והדומינוס"

שמתם־לב ודאי, שכל המדורגים בעשירייה הראשונה הם גברים, יחידים ולהקות. היכן הנשים? רק תשע נשים סולניות ומדונה וכן וויטני יוסטון מיוצגות פעמיים), במקומות לא גבוהים במיוחד.

הצד השלישי של התקליט

מן השוליים, למרכז הבמה

מאת עופר ניר

בשנים האחרונות מתפתח תהליך בריא מאוד בתוך הרוק המקומי, תהליך, שמזכיר מאוד את מה שמתרחש בלונדון. להקות מתחילות בקטן, מופיעות במועדונים ולא שיש רבים בארץ), מושכות קהל מועט. אחר־כך באים המפיקים ואחר־כך החוזה בחברת תקליטים. כל הלהקות, שהוציאו תקליטים בשלוש השנים האחרונות, עברו תהליך דומה, פחות או יותר, גם „נוער שוליים", שהוציאה תקליט ראשון בחברת „הד ארצי".

במבט ראשון אפשר להבין, שהחברה מתייחסת ברצינות רבה לתקליט וללהקה. יחסי ציבור מאסיביים הבטיחו כתבות (מפרגנות, לרוב), כמעט בכל עיתון, שבועון ומקומון, עטיפת כרומו, מסוגננת, קפדנית. בחרו בצלם „נכון" (רניאל אבידן, שמצלם ל„העיר"), במעצבת סטייל מתאימה (שירה ברוייר, שכותבת ל„חדשות"). הכל נמצא במקום, כמו שצריך — מן התסרוקת ועד למיקס, באחרון הקטעים שבתקליט.

„נוער שוליים"

אבל, רק תעזו לרמוז להם, שהם ממלאים למעשה משבצת בלוח התכנון של חברת התקליטים, שגם היא רוצה להקת־רוק מקומית בקטלוג — והכעס על הצגת תיאוריה המופרכת הזאת, יחלחל בכל מילה. „אנחנו לא חושבים", אומרים הנערים מן השוליים, „שמחתימים להקה כדי למלא חלל ריק, כנראה שבהד־ארצי הגיעו למסקנה, שהגיע הזמן להחתים להקה מקומית, ומצאו לנכון להחתים אותנו."

לא שזה סותר את ההנחה שהועלתה קודם, אבל, הסנגוריה ממשיכה בטיעוניה. „הוצאנו תקליט במטרה לעשות מוסיקה, עשינו מוסיקה. עכשיו, בכל מה שמעבר לזה, אנחנו מקווים שכמה שיותר קהל, יאהב את התקליט. בזמן העשייה לא חשבנו על קהל מסוים, לא חשבנו למי אנחנו פונים. עשינו דברים שכולנו אוהבים. זה החומר שמופיע בתקליט הזה."

החומר, כולל 11 שירים, עשרה מהם מקוריים, ואחד — גירסה חדשה, לא רעה בכלל, לשיר של אילנה רובינא, „לך איתה", שכתבו קובי רכט וקובי אשרת. בעל הזכויות לרעיון הביצוע המחודש הוא המפיק רונן בן־טל, איש אולפני „רי.בי.", שהציע מבחר של קטעים ישנים. הם נדלקו על השיר הזה, רוב השירים המקוריים הם פרי־עטם המשותף של חברי „נוער שוליים", למעט „החלום של כל אשה", שכתב שמעון גלבץ ועוד שני שירים, שמיקיאגי, הסולו, כתב את מילותיהם.

מיקי מהו? כן, עוד גימיק מיוחד ל„נוער שוליים": שמות פרטיים, או כינויים, בבקשה. שמות משפחה, מחוץ להרכב. זה טוב לתעודת הזהות, זה טוב לצבא (וכולם, למעט מיקיאגי, עדיין בשירות חובה), אבל רע לדימוי. ואלה שמות: קובי הקלידן, צורף הגיטריסט, אורן הבאסיסט, איבו, הגיטריסט, רונצי המתופף (שהצטרף לאחרונה, בתקליט עצמו מתופף אלון הללי), וכאמור, מיקיאגי הזמר.

ההתחלה היתה בלהקה בשם „מריום", עם ארבעה מתוך השישה. מיקי וקובי הצטרפו לפני כשנתיים. הלהקה בחרה בשם חדש, אנגלי כמובן, אחרת קשה להופיע ב„פינגווין". הם קראו לעצמם „עבריינים נוער". למהזה לשם לא. כשהחליטו „לעשות עלייה" ולהתחיל לשיר בעברית, בחרו לעברית את השם והפכו ל„נוער שוליים".

„אחרי כמה הופעות בפינגווין, הרגשנו שאנחנו דורכים במקום", אומרים החברים. ודרך אגב, הם נוקטים בשיטת „אחד בעד כולם, כולם בעד אחד" ומגיעים, כל השישה, לראיון — מה שמציב בעיה טכנית רצינית למראיין. אבל, האחדות הרעיונית עוזרת ומכאן, לשון הרבים של התשובות. „באנו לאולפני ריבי. כדי להקליט תקליט־שדרים ושם פגשנו ברונן בן־טל, ששמע אותנו והתלהב, הקלטנו את ,קיר של אהבה'. רונן השמיע את זה ליאיר ניצני מ„הד ארצי". גילה עניין לשמוע חומר נוסף שלנו. כתבנו, השמענו לו והוא החתים אותנו."

נשמע פשוט, נכון? אלא שלא תמיד ולא עם כל זמר או להקה, התהליך כל־כך מהיר ויעיל. ל„נוער שוליים", כאמור, היה גם מזל, לבוא בעיתוי הנכון. החוזה שלהם מבטיח אופציה לשני תקליטים נוספים, והם מקווים שהאופציה הזו תתממש. הם גם חושבים על הופעות, לא עכשיו, כמובן. ברקורד שלהם שתי הופעות במסגרות מכובדות. שתיהן של המקומון „העיר" — במרתון בבית־ליסין ובאירוע שנערך באתר התחנה המרכזית החדשה. בסך־הכל, בסדר. השירים בסדר. הם נראים בסדר, מרגישים בסדר. משלימים בסבלנות עם שאלות שנשאלו, במהלך שבוע אחד, יותר מפעם אחת.

לחוצים? מרגישים שעכשיו, אתם חייבים לשחק את המשחק ולהסל סדר ילדים־בשתור נוסח פינגווין? הם מחייכים. נינוחים. „אנחנו לא נלחצים," מגיעה התשובה הקולקטיבית. „אנחנו יודעים שזה חלק מן העניין של להיות להקת רוק. לא מרגישים רע עם זה, מתרגלים. לא נורא."

יוצאים מן השוליים, עכשיו, בצעדים קטנים, אבל בטוחים, הם בדרך למרכז.

מופע

מילת המפתח - אמינות

מאת יוסי ונונו

עולם המוסיקה הישראלי ידע נסיונות אחדים לשלב בין מוסיקה מזרחית למערבית. רובם אינם מצליחים לטעמי. הסיבה העיקרית היא שילובים שנטו לפיקנטיות. היינו: הכנסת אלמנטים מזרחיים במוסיקה מערבית, ולא נסיונות כנים לשלב בין תרבויות וסגנונות. „אנסמבל מזרח מערב" הוא דוגמה לאיך אפשר לעשות את זה טוב, בלי קישוטיות מיותרת, ובעיקר — בלי ההתנשאות המיותרת, שאותה מגיעים מוסיקאים מערביים, כשהם באים לשלב מוסיקה מן המזרח.

מילת המפתח בהופעת האנסמבל (בית לסין 17/1) היא אמינות. מעבר לאיכויות המוסיקליות, ועוד נגיע לזה, את הפשוט מאמין למוסיקאים שעל הבמה. הם מצליחים לשדר את התחושה, שהם באמת נהנים (ולא רק מנסים לצבור יחסי צבור. שני צידי משוואה — מזרח־מערב מקבלים במוסיקה יחס שווה. לכן התוצאה מצליחה כל־כך, היא באה מן הבטן. אני לא בא לטעון שלהאמין במשהו זה מספיק, אבל, מבחינתי, זהו שלב ראשוני והכרחי. אחר־כך בא הכשרון, וב„אנסמבל מזרח־מערב" יש כשרון רב.

המוסיקה של האנסמבל (ואת כל הקטעים כותב ישראל בורוכוב — הדמות המובילה בהרכב) היא לא רק ג'אז. יש בה גם ג'אז, אבל יש בה גם הרבה סגנונות אחרים. נדמה לי, שהסיווג של „האנסמבל" כהרכב ג'אז נובע מן העובדה, שההרכב זכה בפרס הלהקה המקורית בפסטיבל הג'אז באילת, ומופיע בדרך־כלל במסגרות ג'אזיות. ההגדרה במקרה הזה אינה חשובה, רוצים ג'אז שיהיה ג'אז, זה באמת לא משנה.

השילוב מתחיל בהרכב הלהקה — יובל מסנר, צ'לו, בא מן המוסיקה הקלאסית והרוק (והוא חבר בהרכב הרוק „סאטו") אבי אגבבה, תופים, בא בעיקר מן הג'אז: יעקב מירון, כלי נשיפה, מן הג'אז והמוסיקה היהודית; ויקטור עידה קאנון, מוסיקה ערבית; בורוכוב משלב בין כל הסגנונות. בהרכב עצמו מנגן אגבבה בכלי־הקשה, בעיקר בטרבוקות, ומחזק את האגף המזרחי. מירון עשה שימוש נרחב בקלרניט, עם הצליל היהודי־חסידי, ובורוכוב עובר מדולצימר — כלי מצפון אמריקה, עם צליל של מוסיקה פולקלוריסטית — לבאס חשמלי ג'אזיסטי. בקצוות המוסיקאלים יושבים מסנר ועידה.

החיבור ביניהם הוא סוד קסמו של ההרכב. בורוכוב כותב קטעים ארוכים. במהלך הערב, שנמשך שעה וארבעים דקות, נוגנו ארבעה קטעים מורכבים ועוד קטע קצר כהדרן. המוסיקה מתפתחת לאט, בתחילת הקטע עם מנגנים מתחום קבועים עם תבנית נוקשה, ברורה. בהמשך מגיע תורו של האלתור, שהוא הצומת שבו נפגשים המזרח והמערב.

חיבור סגנונות

הקטע הראשון „שוויא־שוויא" („לאט לאט" בתרגום לערבית) הוא מעין קטע פתיחה, כל נגן נותן את הסולו שלו כמעט ללא ניסיון לשלב אחרים. הסינתזה היא ראשונית: קודם כל, נגנן ביחד, כל אחד את המוסיקה שלו. ועכשיו אפשר לעבור לקטעים שיחברו את הסגנונות. הקטע השני „זכרונות סיני" הוא גם הקטע הטוב של הערב; שיא מוסיקאלי, שראוי לעלות על תקליט.

בורוכוב מסביר שהקטע מנסה לשלב בין סיני המיתולוגית (מעמד הר סיני...) לבין סיני של נואיבה וכו'. התוצאה יפה, עדינה, קטע שלוקח את הזמן שלו. הנגינה של מירון מצוינת, השילוב בין צליל הצ'לו של מסנר וקאנון של עידה מושלם. הנגינה הג'אזית של בורוכוב על הדולצימר נותנת את הקצב הנכון, הנגיעות של אגבבה במצילות מדויקות, נותנות את האווירה הנכונה, יופי של קטע, חובה לשמעו.

הקטע הבא, „טריו לכלי קשת וקאנון" כשבהמשך מצטרפת תזמורת ג'אז, מדגים פעם נוספת את השילוב. הפתיחה היא חיבור בין מוסיקה קלאסית, בצלילי הצ'לו והקונטרבאס, לקנון, כשבהמשך מצטרף מירון בסולו מצוין על סקספון ג'אזי. סיום הקטע, שבו כל ההרכב מנגן כיחידה אחת, הוא גם הסינתזה, וגר קאנון עם סקספון וטרבוקה עם צ'לו ירבץ.

הקטע הרביעי „ברוקלין אמריקה" הוא שלוב בין ג'אזרוק, מוסיקה יהודית־חסידית וצליל מזרחי; קטע מעניין עם דואט מוצלח בין בורכוב, באס חשמלי, למסנר, כשעידה נותן את צלילי המילוי בקאנון.

בצוע מצויין

הביצוע המוסיקאלי בכל הקטעים מצוין, מדובר בנגנים טובים, חלקם אפילו טובים מאוד. ההרכב הזה מתאמן כבר הרבה זמן, ואין ספק שהקטעים שנוגנו בערב הם רק ההתחלה. אם היינו מדינה מתוקנת, היו חברי האנסמבל נכנסים לאולפן הקלטות, מקליטים וממשיכים הלאה. אבל אנחנו לא: מה שנשאר לעשות זה לתפוס אותם מופיעים בבית לסין, בפרגוד או במרתף 10 בחיפה. בהמשך הם מתכננים להופיע עם החומר שלהם בכפרים ערבים. מומלץ ביותר.

טלוויזיה

גרייסלנד ב־2

מאת עופר ניר

ביום ו' הקרוב, 29 בינואר בערוץ 2, תוקרן תוכנית תיעודית על פול סיימון ותקליטו האחרון „גרייסלנד". תקליטו שהוקלט ברובו בדרום־אפריקה, בהשתתפות מוסיקאים מקומיים. בתכנית — מוסיקה וראיונות, עם סיימון ועם מלוויו.

„גרייסלנד" הוא תקליטו המצליח של פול סיימון, כסולן, וגם מעורר המחלוקת ביותר. ארגונים הלוחמים באפרטהייד, בתוכם גם מוסיקאים רבים, האשימו את סיימון בתמיכה, אם גם פאסיבית, ושלא במכוונה, במשטר הדרום־אפריקני, בכך ששבר את חרם התרבות [illegible] על דרום־אפריקה [illegible] התקליט, [illegible] עם המוסיקאים [illegible]

[illegible] האפריקני הפעיל נגד האפרטהייד. זה הביע תמיכה בתכניתו, בתנאי שסיימון יבהיר היטב, כי מדובר בתקליט שמטרתו שילוב בין מוסיקה מערבית לבין האפריקנית־פופולרית. זאת בסיוע ממשי למוסיקאים השחורים הדרום־אפריקנים. סיימון התחייב לשלם לכל אחד מן הנגנים שכר גבוה, 190 דולר לשעה. יתר על כן, המוסיקאים השחורים עצמם קיימו הצבעה והחליטו לעבוד עם סיימון. „הם נימקו זאת בעובדה, שאני מוסיקאי בינלאומי ידוע, בשעה שהם מוסיקאים תחת שלטון דיכוי. המגע איתי יאפשר להם להגיע עם המוסיקה שלהם, לקהל מחוץ לדרום־אפריקה", הסביר [illegible].

הוא המשיך וטען, כי הצמד „סיימון וגרפונקל" והוא, כסולן, מעולם לא הופיעו בסאן־סיטי — אתר הבילויים ללבנים בלבד, בדרום־אפריקה. זאת, למרות שהציעו לו [illegible] תמורת הופעה שם. „התאהבתי בתרבות השחורים בדרום־אפריקה", אמר פול סיימון. זה בא לידי ביטוי בתקליט ובתוכנית הטלוויזיה, שתוקרן, כאמור, בערב שבת, בשעה 19.30. צפייה מהנה.

תקליט

טעם של פעם

מאת יוסי ונונו

שרה וואהן „רומנסה ברזילאית" הדפסה מקומית סי.בי.אס.

איזה תענוג כל תקליט של שרה וואהן זו חוויה בפני עצמה והתקליט הזה הוא חוויה נוספת בשרשרת החוויות שהזמרת הזו סיפקה לנו במהלך הקריירה הארוכה שלה. להזכירכם, וואהן היא אחת מזמרות הג'אז החשובות ביותר ששרו אי פעם ואולי זמרת הג'אז המודרני החשובה ביותר.

לוואהן קול מופלא ויכולת פנומנאלית כמעט הן בשירה והן באלתור. היא דרגה בפני עצמה. התקליט הזה, כפי שאפשר להבין משם התקליט, מוקדש כולו למוסיקה הברזילאית ולצליל הלטיני ובעיקר לקטעים רומנטיים שקטים עם כינורות וגיטרה אקוסטית. העיקר זה הרומנטיקה. שלושה קטעים שייכים למילטון אסקימנטו, ביניהם „אהבה ותשוקה" בו מבצעים השניים דואט נפלא, קטע של סרג'יו מנדס וקטעים של Caymmi.

השירה של וואהן נפלאה, לוקחת אותך למחוזות אחרים, מלטפת את האוזן במינון הנכון, עושה טוב. הביצוע המוסיקאלי והעיבודים משלימים בצורה טובה את הקול הנפלא. המוסיקאים הם: ג'ורג' דיוק, אלפונסו ג'ונסון, טום סקוט הרברט לאוס, פלויאן דה קוסטה ועוד. כדאי להקשיב במיוחד ל„שום דבר לא יהיה כמו שהיה", „רוצה יותר", „רומנס".

יש לתקליט הזה ניחוח של פעם, געגועים לנאיביות של הג'אז של העבר. משהו שהופך אותו לקלאסי. מומלץ לחובבי ג'אז ולסתם אוהבים שמחפשים רומנטיקה, לא צריך להתאמץ, רק להתמסר לצלילים. וואהן כבר תעשה את שאר העבודה.

ומה, נומה בן

„אונטער יענקלע לעס ויגעלע שטייט א קלאר – וויס ציגעלע"

„תחת עריסת בני הדך / עומד גדי צחור" — כך שרה האם היהודיה לתינוקה, לשינה מתוקה. אך הילד שאינו רוצה לישון, שואל: ואיפה הגדי? — אז עונה האם מתוך בדיחות־דעת: הגדי הלך לשוק לסחור בצימוקים ושקדים... — אבל, מייד היא תקנה את עצמה: אבי הלך לסחור סחורה, ובני ירדין ללמוד תורה, שבן תורה היא־היא הסחורה הטובה ביותר.

כך נולד אחד משירי־ערש היהודיים העתיקים ביותר, אשר השפיע על שירי־ערש רבים, שנכתבו אחר־כך על־ידי משוררים ממדרגה ראשונה, ויצאו לעם. אימהות [illegible] אהבו אותם והוסיפו ואריאנטים לרוב. [illegible] שאגאל וציירים יהודים אחרים שאבו את השראתם משיר־ערש זה. גולדפדן, אבי התיאטרון היהודי, הפך אותו ללהיט לדורות באופרטה שלו „שולמית". גולדפדן שואל [illegible]: מה יהיה מקצועך, יידעלע? במה תסחור? [illegible] נבואית הוזה שולמית זמנים של [illegible] ברזל, נורסות וניירות־ערך (!) — [illegible] יהיה עשיר מופלג, ואז ייזכר בשיר „צימוקים ושקדים". את התורה, גולדפדן [illegible] אינו מזכיר.

[illegible] גבירטיג בשיר־ערש המלבב שלו, „[illegible]", רואה — בעיני אמו של התינוק — את התפתחות הילד מה„חדר" ועד לחופה. [illegible] את התורה עם דרך־ארץ: „א [illegible] וואקס א תלמיד חכם / און א [illegible] סוחר אויך צוגלייך" — „ילד, [illegible] ויהיה תלמיד־חכם וכמו־כן סוחר [illegible]". אלא שבינתיים הוא מרטיב את [illegible]...

[illegible] לולילולו, ליולינקה־ליו־לו, אילי־[illegible] — איך להשוות את זה עם ה„תרגום" [illegible], עם זאת, האם המיסכנה, [illegible] לישון, ומתפשת בראשה העייף מה עוד [illegible] לו, לתינוק שלה. היא שופכת לפני [illegible] את כל מר־ליבה, כמו בשיר־ערש של [illegible] „שלאף מיין קינד, מיין קרוין [illegible] שיינער": „על ידך אמא יושבת, שרה [illegible] / את אשר אני חושבת, פעם עוד תדע". [illegible] חושבת שבעלה, שנסע לחפש „גליקן" [illegible], ישלח עשרים דולר ותצלום שלו.

[illegible] זאת, אמו של „קיוועלע", משיר־[illegible] אחר של גבירטיג, קיבלה מכתב מבעלה [illegible] מאיימת על הילד, שאם לא יפסיק [illegible] היא לא תיקח אותו אל אביו. בשיר [illegible] מבטיחה האם המסכנה, שתקנה לילד [illegible] סוס ועגלה, כדי שיוכל לנסוע ולחפש [illegible] בעולם: „אם תמצא אותו שאל אם את [illegible] הוא עדיין אוהב?"

[illegible] נישט, וויין נישט קליינער יתום" — [illegible] יתום שלי, חסוך את דמעותיך — [illegible] להם מאוד... הוי, כמה זה רע

„כאשר חסרה לך דמעה עת הלב דואב" — מי ששרה כך לתינוקה, לא ידעה עדיין לאן יתגלגל שיר־ערש יהודי בשקיעתו...

השואה הביאה עימה גל אחרון — ומה נורא! — של שירי ערש יהודיים. אין עוד אמהות. הם מושרים על־ידי ילדי בית־הספר בימי זיכרון לשואה ולגבורה. עשרות של שירי־ערש „צימוקים ושקדים" חוזרים בגילגולם האחרון אצל ישעיהו שפיגל — „ניט קיין רוזשינקעס, ניט קיין מאנדלן" — אבא לסחור לא נסע — נומה ילדי, נומה בני...

„אי־לו־לולי־לו, גרמני בלילה בא, את אביך הוא לקח: תלוי על העץ, יתנדנד האב ברוח". את שיר הערש הזה (של פסח בינצקי) שמעתי בבית־יתומים בהלנובק שליד לודז', מפיה של ילדה בת 15, ששרה אותו לילדים בשעה שהשכיבה אותם לישון. את המנגינה העצובה הזו לא אוכל לשכוח.

אך הידוע בין שירי־הערש של השואה הוא של ש. קאצ'רגינסקי (בתירגומו של שלונסקי) — „שקט, שקט בני, נחרישה... אל פונאר דרכים יובילו / דרך אין לחזור". האם יבינו זאת הילדים, החוזרים על שיר זה מדי שנה בהופעתם על הבמה?

מה שרות האימהות לילדיהם היום? הן בוודאי מלאות אהבה, גאווה ותקווה כמו הסבתות שלהן: „למי ילד כה חמוד כמו שליז", „אוצרי", „אפרוחי", „כתר ראשי", „נשמתי" — בינתיים הוא בוכה, עושה צרות: „ס'וועט קאסטן נאך פיל מי און מאמעס טרערן / ביז וואגען ס'וועט א מענטש ארויס פון דיר ווערן" — „אמך תזיל דמעות רבות כמיים / עד שתגדל, תהיה לבן־אדם*)"

נתן גרוס

*) הטקסטים והתרגומים המחורזים נלקחו לרוב מאנתולוגיה לשירי־עם בידיש בעריכת אהרן וינקובצקי, אבא קובנר וסיני ל„כתר", הוצאת האוניברסיטה העברית בירושלים — 4 כרכים (1983־1988).

לאכול המבורגר במכונית

„דרייב ראנץ'" ראשון בישראל יפתח סניף של רשת „בורגר ראנץ'", בכביש המוביל מראשון־לציון לבית־דגן. הסניף החדש בנוי בדומה לרגס רשתות ההמבורגר בארה"ב ובאירופה. שיטת ה„דרייב ראנץ'" של ההמבורגר כוללת אפשרות של ישיבה במסעדה נוחה, והנאה מארוחה קלה ובהגשה מהירה, במסלול מהיר לנהגים. אפשר לקנות ארוחה מבלי לעזוב את המכונית, ולהמשיך לנסוע.

הנוהגים בדרך לתל־אביב וממנה יוכלו להתרענן באמצע הדרך, 200 מטר מראשון־לציון בנסיעה או במסעדה.

אפשר להיפטר משערות ברגלים

משרד הבריאות אישר ניסוי רפואי בבני־אדם, בנוגע לטיפול בשיעור־יתר של הרגליים אצל נשים. פרופ' אמנון דוד, מנהל המחלקה הגניקולוגית של המרכז הרפואי זמנהוף של קופת־חולים, עוסק עתה בניהול המחקר ובניסוי דרכי ה־טיפול. מסתבר, כי אפשר לטפל בשיעורי־יתר של הרגליים, מהברך עד לקרסול, בעזרת מכשיר „סופט אנד איזי", ומבלי להזדקק לטיפול הורמונלי. לגבי אזורי ה־גוף האחרים, אפשר לשלב טיפול הורמונלי עם העזרות ב„סופט אנד איזי". השילוב הזה מוריד את רמת ה־צמיחה של השיער, והן להארכת משך תרדמת הצמיחה של השיער.

פרופ' דוד ציין, כי יתכן מהפך בהכנת שטחים קטנים של הגוף לפני הניתוח — לא יהיה צורך בהכנות מיוחדות. השימוש במכשיר „סופט אנד איזי" עדיף על שיטות אחרות: „ראשית, לא הופיעו מקרי פציעה, או מקרי גירוי תת־עורי. שנית, הטיפול במכשיר לא משאיר שאריות שיער, היכולות להפריע לאחר־מכן להצטלקות טובה אחרי הניתוח. המכשיר אינו מסורבל, ללא סיכונים, או תופעות לוואי".

שיער בלתי־רצוי גורם לא פעם לסיבוכים נפשיים, לדיכאון ולהפרעות פיזיולוגיות בהתפתחות נערות ואף נשים, אומר פרופ' דוד. במספר ניכר של המקרים, הסיבה לשערות־יתר אינה הורמונלית בעיקרה, זו רגישות־יתר של מנגנון־שורש אצל נשים, שלהן רמה נורמלית של הורמונים גבריים.

החוקרים מניחים, כי יש לטפל בתאים האחראים של מנגנון השורש על־ידי שימוש בהורמון, הבולם את חדירת ההורמון הגברי לתא הרגיש של שורש השערה. כמו כן, יש להיעזר במכשיר קוסמטי, כמו „סופט אנד איזי".

יוסף שמי

„מזכירות בכירות" קורס לחיילות יוצאות צה"ל

[illegible] המיכללה למינהל בגבעתיים [illegible] בימים אלה קורס מזכירות בכירות, [illegible] לחיילות המשתחררות מצה"ל.

הקורס יתקיים בשתי מסגרות: קורס [illegible], הנמשך שלושה וחצי חודשי לימוד, [illegible] ערב, הנמשך 8 חודשים. בין [illegible] שילמדו בקורס: ייעול עבודה [illegible], הפעלת משרד וניהולו, עיבוד [illegible], התכתבות עברית ואנגלית, [illegible] ציבור, דיני עבודה, הנהלת חשבונות [illegible].

[illegible] מרלוב ציינה, כי למשוחררות [illegible], המופנות לקורס על־ידי היחידה [illegible] חיילים משוחררים, נקבעו תנאי [illegible] מיוחדים.

חבלי המעבר

„שתזכו במהרה להתאחד עם משפחותיכם שנשארו באתיופיה!" ברכה זו הודהדה במסיבה ל־17 משפחות מקרב עולי אתיופיה, שנקלטו השנה בכפר־סבא. המשפחות המטופלות בילדים אומצו על־ידי חברי „מועדון שרון", אירגון התנדבותי צעיר, שמטרתו היא עזרה לזולת בקהילת מגוריהם. לדבריהם, האימוץ מתבטא ב־ביקור בדירותיהם, ליווי במגעים עם ה־רשות המקומית ומוסדות שונים, וכן בנכונות לבוא לעזרתם בכל תחום, ה־עשוי להקל עליהם את חבלי המעבר מארץ מוצאם וממרכז קליטה — לצורת חיים עצמאיים בשכונת יוספטל בכפר־סבא", בליבם דאגה עמוקה לגורל בני משפחותיהם אשר נשארו באתיופיה — מסתבר משיחה עם מאמצות ומאומצות, בין ברכה ומנגינה, במהלך המסיבה.

חברי „מועדון־שרון, שהתנדבו לעזור להם להתחיל הכל מחדש", אירגנו עבורם, בין היתר, גם כיתת לימוד עברית, עם שמרטפיה בשלב ראשון. בכיתה, שהוקמה בבית־הספר עציון, בשיתוף עם בית־הספר למבוגרים „תהילה" לומד בשקידה כל מי שלא הספיק, או לא הצליח לקלוט את שפת ארצנו במרכז הקליטה. את ה„שמרטפייה" אגב, התנדבו להפעיל תלמידות „אמנה" בשיתוף עם חברות מועדון שרון.

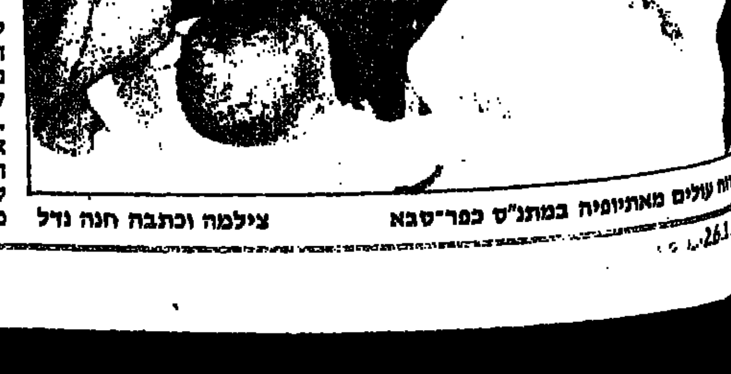

[illegible] עולים מאתיופיה במתנ"ס כפר־סבא

צילמה וכתבה חנה נדל

שוויון זכויות לנשים

בימים שבהם סוערות הרוחות והגועשות בוויכוח הציבורי סביב השאלה האם מותר לנשים להשתתף בגוף שיבחר את רבה הראשי של העיר תל־אביב — יזם ארגון נעמ"ת ויכוח צבורי, שענייננו שוויון זכויות לאשה במדינת ישראל.

עיקרון השוויון בין הגבר לבין האשה הוכרז לראשונה במגילת העצמאות כערך חברתי בסיסי. בשנת 1951 קיבלה הכנסת לראשונה את חוק שוויון זכויות האשה. אמרו אז, שזהו חוק מהפכני ומשנה סדרי חברה. למרבה הצער, הופר החוק לא אחת על־ידי חוקים מאוחרים יותר. לא מכבר יזמה קבוצת פרופסורים למשפטים באוניברסיטת תל־אביב הצעת־חוקה. האם השוויון המוצע בחוקה טוב לנשים?

הפרופסור אוריאל רוזן־צבי מאוניברסיטת תל־אביב ואחד מיוזמיו של החוק טען, שהחוקה מעצם טיבעה להגן על מקופחים. חוקה, משמעת, איזון בין שלטון הרוב וערכי חברה יסודיים, שגם הרוב אינו יכול לשנותם או לתקנם. כך, למשל, קיים ניגוד של אינטרסים בין רצונות שהרוב מבטאם באמצעות חקיקה בכנסת, לבין ערכי יסוד שוויוניים כמו זכויות האדם, כמו שוויון לנשים. החוקה נועדה להגביל את הרשות המבצעת ואת המחוקק, ובאה גם כדי למנוע חוקים העשויים לפגוע בעקרונות יסוד.

הפרופסור רות בן ישראל, אף היא מן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל־אביב, אומרת כי — חוקה כן, אולם בנוסח שונה שלא יפגע בזכויות קיימות. היא טוענת, שהשוויון כפי שנוסח במגילת העצמאות, אינו שוויון הזדמנויות ואינו עונה על הצרכים. בלי חוק לא נגיע לשוויון, ואל לנו לשאול האם החוק טוב לנשים, אלא — איזה חוק יש ביכולתנו להעביר. אין גם לשכוח, שהחוק יכול לפגוע במצב הקיים.

שוויון הזדמנויות, משמעו: שמירה על זכויות־יתר קיימות וחקיקה גמישה, שתיבדק מחדש בפרקי זמן מסויימים, כך יושג בהדרגה השוויון האמיתי, שיתממש רק כאשר החברה תהיה בשלה לקראתו. בחוקה המוצעת לא קיים שוויון זכויות. הפרופסור בן ישראל טוענת גם, שאי־אפשר לסמוך על פרשנותם של בתי־משפט. כך היה, למשל, במקרה של הדוקטור נעמי נבו, סוציולוגית בסוכנות היהודית, שעתרה לבית־המשפט, כשלא רצתה לפרוש לגימלאות כשמלאו לה 60 שנה. היא לא זכתה בבית־המשפט האזורי לעבודה וגם לא בארצי, אבל הפרשה נתנה דחיפה לחוק גיל פרישה גמיש לנשים. הפרופסור בן ישראל מסיקה מכך, שגם בהסכמי־עבודה קיימת אפליית נשים, ולכן, בלי חוק לא ניתן להשיג שוויון.

גם הדוקטור פרנסיס רדאי, מרצה בכירה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים, שנטלה חלק בוויכוח הציבורי שיזמה נעמ"ת, מצדדת בחוקה, אבל בנוסח שונה. היא נגעה במלחמתן של נשים לשוויון ולשמירה על זכויותיהן בהלכה. הדוקטור רדאי חוששת, שהחוקה אינה מקדמת הרבה את שוויון האשה בתחום זה ועל כן צריך להמשיך ולהיאבק.

בהמשך הערב ניטש הוויכוח בין גבר לנשים. הפרופסור רוזן־צבי יצא להגנת החוקה, באומרו כי חוקה אינה מגדירה שוויון כשוויון־הזדמנויות ואינה יכולה לשמש תחליף לחוקים. לכן, הוא סבור כי צריך להגן על עקרון השוויון כמוטל בסיסי. לדעתו, העדפת־יתר של נשים, פוגעת בה. כפי שבוטאה בחוק עבודת נשים, ואילו חוקה יוצרת, לדעתו, דינמיקה חברתית. המעשי שבמשתתפי הוויכוח היה חבר־הכנסת חיים רמון. הוויכוח בין הפרופסורים המלומדים על שוויון ושוויון הזדמנויות הוא, לטעמו, תיאורטי לחלוטין. אם לא יתחולל שינוי פוליטי קיצוני הוא ימשיך להיות כזה. ומסר נוסף שלו הוא שנשים צריכות לאפשר גם לגברים ללחום את מלחמתן. שוויון־זכויות אינו עניין סקטוריאלי לחברות־כנסת או לעסקניות.

מזכ"ל נעמת מאשה לובלסקי סיכמה את הוויכוח. דבריה גישרו בין גישתו הפסימית של חבר־הכנסת רמון לבין ה„נאיביות" של המשפטנים: „במציאות הפוליטית שלנו צריך להעריץ יוזמים כדוגמת יוזמי החוקה. אסור להרים ידיים. החוקה חשובה, אבל אסור לבטל עדיפויות, שנשים כבר זכו להן כמו תקופת שרות בצה"ל, גיל פרישה גמיש וזכויות בנין אמהות ולידה."

יעל ענבל

נעליים מעולם אחר

סיפור דרמטי כמו מאחורי הסרטים היפאנים הידועים: בשנת 1947 נולד ביפאן טוקיו קומאגאי. היה ילד טוב, למד וסיים את לימודיו בבית־הספר, הרגיל ואחר־כך עבר ללמוד בבית־ספר ללימודי אופנה. טרם סיים את לימודיו וזכה בפרסים על עיצוב בגדים ונעליים. בשנת 1970 עבר לפאריס והתחיל לעצב בגדים לאופנאי הצמרת כגון: איב סן לורן, קסטלבראק, רודיה, פירוצ'י ואחרים. בשנת 1981 פתח בית אופנה כשהתרכז דווקא בנעליים. הן נושאות את שמו שלו: טוקיו קומאגאי. למרות שנעליו תמיד היו מיוחדות ולא לכל טעם ובטח לא לכל כיס, היו להן הצלחות אדירות וכבר אחרי שנתיים הפך טוקיו לחברה בינלאומית שהחלה לשווק את הנעליים בעיצובו לכל העולם.

טוקיו נשאר יפאני בלבו. הוא עיצב בגדי גברים ונשים ואותם שיווק אך ורק ביפאן. כל מי שרצה בגד כזה כמובן היה צריך להגיע לשם. לא ההצלחות הגדולות ולא הכסף הרב שהרוויח עזרו לו ובשנת 1987, והוא בן 40, טוקיו נפטר. הוא לא זכה לראות את העלייה לחנותה של טובליה בעלת החנות ברחוב דיזנגוף 220 שם היא ועוזרותיה מוכרות את הנעליים האלה. היא גם זאת המייבאת אותן. הוא לא זכה לראות איך משלמים עבור זוג נעליים 390 ואפילו 430 ש"ח וכמה שטובל'לה תייבא יותר נעלי טוקיו, הן ימצאו תמיד מישהי שמאוד מאוד תרצה בהן. אז מה לומר? הן יפות ומיוחדות הנעליים האלה ואומרים שהן גם מאוד טובות. אין כמעט הבדל בין נעלי נשים ונעלי גברים. הן מנוקדות בשלל צבעים, ונסגרות בשרוכים ובסרטי מגע. הנעליים הגבוהות קצת דומות לנעלי טיפוס הרים והנעליים העדינות יותר בעלות צורות א־סימטריות, מקושטות בסרטים רחבים ועקבים נמוכים בצורות פיסוליות.

חיה יוסף

צביה בן־שלום בחופש
את המדור עורכת חיה יוסף

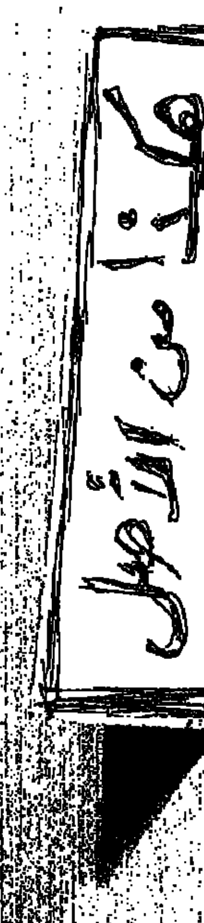

שתי הפתעות בירושלים וברמלה במחזור מלהיב בליגה בכדורסל

ירושלים עלית וגליל תחתון — אליצור זה לא רק נתניה

מנחם הראה לגליל את האטלס בהארכה – 73:76 ★ ובסטר הותיר את אליצור נתניה פעורת־פה – 93:95 ★ בורמור איכזב את הפועל חיפה בסיום דרמטי – 74:75 ★ מכבי רמת־גן חוללה מהפך נגד מכבי חיפה – 95:107 ★ כמו בכדורגל: הפועל – בית"ר בדרבי ת"א – 88:115 ★ מכבי ת"א בהילוך ראשון – 81:109 נגד מכבי נתניה

● בכדורסל

שתי הפתעות היו אמש במחזור הי"14 בליגה הלאומית בכדורסל, בהן נפלו שדרוזות שתיים מחמש הגדולות: הפועל ירושלים, הלוחמת על חייה בלאומית, הדהימה בהארכה בנצחון על הפועל הגליל־העליון — 73:76 ואליצור רמלה הותירה פעורת־פה את אליצור נתניה, שאיבדה את מקומה החמישי — 93:95.

דייוי בורמור מנע הפתעה ברוממה. שתי שניות לסיום קלע כדורסלן הפועל חולון סל שוויון וסחט עבירה וסייע לקבוצתו לגבור על הפועל חיפה — 74:75.

משחק הפכפך היה בכפר־המכביה בסיומו הכניעה מכבי רמת־גן את מכבי חיפה — 95:107.

בדרבי התל־אביבי בין הפועל ובית"ר היה כמו בכדורגל: הפועל ת"א, בכושר מצויין, הביסה את יריבתה — 88:115.

בקרב־קצוות בנתניה: מכבי ת"א — מכבי נתניה 81:109.

פיני ניצח בדרבי האליצוריות

אליצור נוה דוד רמלה — אליצור נתניה 93:95 (52:43)

סל נצחון שקלע פנחס חזיז, 4 שניות לסיום המשחק חרץ את גורל דרבי האליצוריות לזכות רמלה שגברה בביתה על קבוצת הצמרת של אליצור נתניה 93:95. במחצית הוליכו חזיז ויטמן וחבריו מנתניה — 43:52.

לאחר מחצית ראשונה שהתנהלה ביתרון של האורחים מנתניה, פתחה אליצור רמלה את המחצית השניה בבליץ מהמם של 8 נקודות ללא מענה שצימק את יתרון נתניה לנקודה — 51:52 (דקה 22). כעבור 3 דקות עלתה רמלה ליתרון ראשון במחצית השניה, 56:58 יתרון אותו לא שמטו הרמן ובסטר המצויין וחבריו עד לסיום.

רמלה הוליכה 77:81 ו־84:88 (36). שתי דקות ו־27 שניות לסיום כאשר לוח התוצאות הראה 88:90 לרמלה, קלע ובסטר קליעת עונשין אחת והעלה את קבוצתו ליתרון בן 3 נקודות — 88:91. ויטמן צימק — 91:90 (38), ארל ויליאמס קלע מקו העונשין וקבע 90:93. 44 שניות לסיום איבדה רמלה כדור לאחר 3 שניות של ארל ויליאמס. הכדור עבר לנתניה שהישוותה — 93:93 מסל 3 נקודות של קארל גברסון. אולם האקורד האחרון היה שייך לפנחס חזיז שחתם את התוצאה.

הרמן ובסטר קלט 16 כדורים חוזרים וקלע 31 נקודות. פיני חזיז היה המצויין במחצית השניה בה קלע 16 נקודות. ארל ויליאמס היה כרגיל מצויין מתחת לסלים וקלט 16 כדורים חוזרים.

באליצור נתניה בלטו חזוה ויטמן וקארל גברסון. אור גורן סבל מיום קליעות לא מוצלח.

1100 צופים נלהבים סייעו לקבוצתם בעידוד קולני שנמשך 40 דקות.

שפטו ראובן וירובניק ושלום וולצר ברמלה.

● קלעו לאליצור רמלה: ובסטר 31, חזיז 21, וילאמס 20, מקנזי 13, גנדלמן 8 וברוילי 2.

● קלעו לאליצור נתניה: ויטמן 25, גברסון 22, לוקאת 16, מלוביק 12, גורן 11, קדמן 5 ופייר 2.

שלמה חזן

לפי ורשיצקי: "בורמור שודד"...

הפועל חולון — הפועל חיפה 74:75 (45:38)

"זה היה שוד לאור יום" אמר מאמן הפועל חיפה יריב ורשיצקי עם שריקת הסיום שמצאה את חניכיו הלומי רעם, שרועים על משטח הפארקט ומררים בבכי.

הפועל חולון שהוליכה רק פעם אחת לאורך כל המשחק "חטפה" את הנצחון, מסל וקליעת עונשין של דייוי בורמור, שתי שניות מהסיום.

חולון השיגה בשתי הדקות וחצי האחרונות 10 נקודות רצופות והפכה פיגור — 74:65 לנצחון 74:75.

הנצחון החולוני גרם עוול משווע להפועל חיפה, שהוליכה בהפרשים די משמעותיים בנשך כל דקות המשחק. רק רפיון בלתי מובן בדקות הסיום איפשר לחולונים לעשות את מה שהם לא האמינו, לזכות בנצחון.

חיפה ללא דורון קטקי הפצוע, שיתפה כמעט לאורך כל המשחק חמישיה אחת אך כוחה לא עמד לה בסיום. רונלד יוסטון עם 32 נקודות, מהן 21 במחצית הראשונה, היה מצויין וגם קלפטריק וולס ורוברט יוברט היטיבו לשחק. בעוכרי המארחים היתה חולשתם של אבנר שם־טוב וגיא גורס.

חולון שיחקה גרוע. ג'יימס טרי ושמואל זיסמן הציגו יכולת עלובה. קני אורנג' וג'ו ראוסן הבריקו רק לעיתים רחוקות, לעומת דקות חולשה ממושכות. דייוי בורמור וישראל אלימלך היו הפחות גרועים.

חיפה פתחה בתנופה 3:9 ו־9:21, אך חולון צימקה ל־19:25. וולס הגדיל ל־30:40, אך אורנג' צימק ל־38:45 בהפסקה.

חיפה הגדילה ל־38:50 אך דקות מצויינות של אלימלך הביאו לשיוויון ראשון — 56:56 וליתרון ראשון — 58:59. חיפה הגיבה ב־8 נקודות רצופות — 59:66 וניצלה את פציעתו של אלימלך (חתך מעל עינו) — 61:70 ו־65:74 שתי דקות ו־40 שניות לפני הסיום.

כאן נטלה חיפה פסק זמן ודווקא חולון היתה זו שהתארגנה וקלעה 10 נקודות רצופות. בוגין בסל של 3 נקודות, ראוסן ובורמור צימקו — 72:74, יוסטון החטיא 6 שניות מן הסיום ובורמור מתחת לסל השווה ל־74:74 כאשר שם־טוב ביצע עליו עבירה חמישית. בורמור ניצב על קו העונשין וחרף שריקות הבוז דייק וקבע נצחון לקבוצתו 74:75.

שפטו דוד רגן (מצויין) ואריק דילברגרג (לא מורגש), לעיני 1500 צופים, בהיכל הספורט ברוממה.

● קלעו להפועל חולון: ראוסן 19, בורמור 17, אורנג 12, אלימלך 9, בוגין 8, זיסמן 7 וטרי 3.

● קלעו להפועל חיפה: יוסטון 32, וולס 17, יוברט 13, שם־טוב 7 וגורס 5.

יוסף גלזר

רמת־גן נהנתה מהחלפת פלאורס

מכבי רמת־גן — מכבי חיפה 95:107 (55:47)

יכולת מצויינת של הרולד קילינג (33 נקודות, מתוכם 22 במחצית השניה) סייעה אמש לנצחונה הראשון של מכבי רמת־גן בסיבוב השני על מכבי חיפה 95:107 (55:47).

קילינג היה מצויין ועשה ככל העולה על רוחו במחצית השניה. לעומתם שחקני עיר הכרמל לאחר שהוליכו ברוב דקות המשחק איבדו את העשתונות לא מעט באשמתו של המאמן חיים בוכבינדר. כשמכבי חיפה הובילה 57:68 הוציא בוכבינדר את ג'ון פלאורס. זה היה האות להסתערות הרמת־גנית.

במחצית הראשונה לא שיחק במכבי רמת־גן הרכז עמי נאווי. רמת־גן הוליכה 8:11 בדקה הרביעית. בהמשך העלו שפע וביניון את יתרון החיפנים ל־20:27, 45:51 ועד למחצית 47:55.

בפתיחת המחצית השניה עלו שחקני מכבי חיפה ל־57:65, 57:68 ואז באו הדקות היפות של מכבי ר"ג שבהם צימק בינו ל־82:80 וקילינג הישווה ל־87:87. לסיום העלה מאיו ל־91:101 ו־95:107 בסיום.

בשורות הרמת־גנים יש לציין את אבי שילר שבדקות הרבות ששיחק היה מעולה. בקליטת הכדורים החוזרים שלט ג'ון ביניון ממכבי חיפה עם 14 כדורים חוזרים. ברמת־גן קלט אמיר בינו 7 כדורים חוזרים.

שיפוטם של הבינלאומיים טוד וורניק ורמי פישר לעיני 300 צופים בכפר המכביה היה חלש.

● קלעו למכבי רמת־גן: קילינג 33, מאיו 24, בינו 14, שילר 10, ארדיטי 9, שורצמן 9 ורכליס 8.

● קלעו למכבי חיפה: ביניון 22, פלאורס 18, שפע 15, גורדון 14, רוזנברג 14 ושטיינהאואר 12.

יוסף חכם

כולם קלעו

מכבי תל־אביב — מכבי נתניה 81:109 (41:53)

מכבי תל־אביב לא נזקקה אמש למאמץ רב כדי להביס את סוגרת הטבלה מכבי נתניה — 81:109 לאחר שבמחצית הוליכה — 41:53.

מכבי נתניה, ללא שחקניה הזרים וללא מייקל קרטר ושי כספי הפצועים, היתה בתמונת המשחק רק במחצית הראשונה, כל זאת בזכותו של סטיב שלכטר הותיק שהזכיר את ימיו הגדולים מהעבר. שלכטר קלע 31 נקודות, 18 במחצית הראשונה וקלט 9 כדורים חוזרים. גם דייויד בלאט עם 23 נקודות, 17 במחצית השניה, ודייויד רוס היו טובים בשורות נתניה.

במכבי ת"א הייטיב לשחק קווין מאגי שקלע 31 נקודות חוזרים. גם קן בארלו עם 17 נקודות ומיקי ברקוביץ במחצית השניה (16 נקודות) בלטו במכבי ת"א.

במחצית הראשונה התנהל משחק שקול. נתניה הוליכה 0:2, 13:14 (7), ובדקה ה־8 — 15:16. החל מהדקה ה־14 (29:36 למכבי ת"א) החלה הבריחה של מאגי וחבריו. 35:43 (15), 35:47 (17) ובמחצית — 41:53.

במחצית השניה צמח יתרון האלופה. שלכטר ובלאט ניסו להותיר את נתניה בתמונה, אך מאגי, ברקוביץ ובארלו סחפו את חבריהם ליתרון בסיום — 81:109.

רלף קליין מאמן מכבי ת"א שיתף את כל סגל שחקניו וכולם קלעו.

שפטו נפתלי עובדיה וזאב נוימן, לעיני 300 צופים, באולם בן־גוריון בנתניה.

● קלעו למכבי ת"א: מאגי 31, בארלו 17, ברקוביץ 16, דניאל 10, שטרייכמן 10, ג'מצ'י 8, סימס 6, איציק כהן 4, ליפין 3, ארואסטי 2 ובין 2.

● קלעו למכבי נתניה: שלכטר 31, בלאט 23, רוס 11, עמר 5, רייסנר 5, דובריש 4 ורייס 2.

דוד בכר

ההפתעה: סימפסון קלע רק 19

הפועל תל־אביב־בית"ר תל־אביב 88:115 (40:53)

הפועל תל־אביב השיגה אמש נצחון קל על יריבתה העירונית בית"ר תל־אביב 88:115 (40:53).

דייוי בורמור
התרוממות ברוממה

שחקניו של משה וינקרנץ המצוים כיום בכושר משחק מצויין פתחו את המשחק בסערה ולאחר שתי דקות כבר הוליכו 5:15.

פתיחה זו הוציאה את העוקץ ממשחקם של הבית"רים, שהיו עסוקים ברוב דקות המשחק במירדף חסר סיכוי אחר יריביהם.

לינטון טאונס, שצלף בעיקר במחצית השניה, לאוואן מרסר במספר הטבעות דימיוניות וקארל אימוס בשמירה מעולה על סימפסון הקהו לחלוטין את משחקם של הבית"רים שסבלו מיום חלש במיוחד של מארק סימפסון שקלע חמישה סלי שדה בלבד בכל המשחק והיה עצבני מאוד. גם ג'ורג' מורו החטיא רבות מתחת לסל.

היחיד שבלט בבית"ר היה עופר יעקבי. חיים זלוטיקמן, למרות ששיחק דקות מעטות יחסית בגלל ריבוי עבירות, מצוי בכושר מצויין וניווט כהלכה את חבריו.

לאחר הפתיחה המצויינת של טאונס, מרסר ודלול — 5:15 הקטינו שחקני בית"ר בניצוחו של עופר יעקבי ל־15:19 ו־20:24. מרסר וטאונס לא איפשרו לבית"רים לאיים עליהם יותר וברחו ל־22:35, 28:40 ו־40:53 הסיום המחצית הראשונה.

פתיחת המחצית השניה היתה שייכת ללינטון טאונס שקלע מכל מצב והיתרון גדל 44:60 ו־60:79. יעקבי שנלחם כמעט לבדו עם מעט עזרה מסימפסון סייעה לבית"ר לצמק את התוצאה ל־76:90.

כאן חזרו טאונס ומרסר לתמונה והיתרון צמח ל־87:106. בסיום ניווט זלוטיקמן את כל שחקני הספסל של קבוצתו לנצחון 88:115.

לפני המשחק כיבדו השחקנים והצופים את זכרו של העיתונאי יוהר ברנר בדקת דומיה.

שפטו אסא קמינר ונמרוד בריו, לעיני כ־900 צופים, באולם "אוסישקין" בתל־אביב.

● קלעו להפועל תל־אביב: טאונס 31, מרסר 27, זלוטיקמן 16, דלול 14, לאסוף 8, איימוס 8, פרישמן 6, גרוזביס 2, ארליך 2 ואמסלם 11.

● קלעו לבית"ר תל־אביב: יעקבי 211, סימפסון 19, מורו 15, קולחס 14, מוסקוביץ' 10 והבארוד 9.

אריה גיטליס

● מלך הסלים

1.	סמפסון	(בית"ר ת"א)	451
2.	יוסטון	(הפועל חיפה)	370
3.	טאונס	(הפועל ת"א)	357
4.	ראוסן	(הפועל חולון)	355
5.	ליף	(גליל־עליון)	335
–.	מאגי	(מכבי ת"א)	335
7.	מקנזי	(אלי. רמלה)	317
8.	ביניון	(מכבי חיפה)	316
9.	קילינג	(מכבי ר"ג)	310
10.	מאיו	(מכבי ר"ג)	306

● טבלה לאומית

1.	מכבי ת"א	14	14	—	1161-1378	8
2.	הפועל ת"א	14	11	3	1164-1316	5
3.	הפועל חולון	14	10	4	1149-1245	4
4.	הגליל־העליון	14	9	5	1126-1228	3
5.	מכבי רמת־גן	14	8	6	1176-1211	2
6.	אליצור נתניה	14	8	6	1230-1284	2
7.	מכבי חיפה	14	6	8	1389-1318	0
8.	אליצור רמלה	14	6	8	1297-1198	0
9.	הפועל חיפה	14	5	9	1162-1141	9
10.	הפועל ירושלים	14	4	10	1229-1167	8
11.	בית"ר ת"א	14	3	11	1387-1282	7
12.	מכבי נתניה	14	—	14	1319-1040	4

המשחק המרכזי

אטלס סידר סיבה למסיבה

הפועל ירושלים — הפועל הגליל העליון 73:76 (35:29, 69:69)

מאת איתן אייל

חמש־עשרה דקות של כדורסל שאפתני, תוך שמירה הדוקה ולחימה על כל כדור, במעט והלכו לאיבוד ברקת הסיום של המשחק. גל קנז בעבירה מיותרת וארז חזן בספירת מי לנגע הנפלה, איפשרו לגליל להשוות את התוצאה 23 שניות מהסיום — 69:69.

ההארכה היתה שקולה — 69:71 לגליל, 71:71, 71:73 לגליל, עד יציאתו של ריקי בראון שתי דקות וחצי לסיום וכניסתו של מנחם אטלס הפיחה בירושלמים רוח קרב עילאית. אטלס בשלוש זריקות עונשין וזריקה רביעית 9 שניות לסיום, שפגעה בטבעת פגשה את ידו של טרי מרטין מהגליל שניסה להוציא את הכדור מהסל. הכדור עלה למעלה ונחת חזרה ברשת. השופטים העניקו לירושלמים שתי נקודות נוספות, ואת הנצחון המיוחל 73:76.

לא היה זה משחק מבריק, אך הגנות טובות (ירושלים ויזון מתחלפת במחצית הראשונה) ושמירה אישית הדוקה בשניה, לעומת שמירה אישית של הגליל גרמו למצבי קליעה קשים והחטאות רבות שהתבטאו בתוצאה נמוכה.

בירושלים בלט כריס האריסון מעל כולם: 18 נקודות ו־9 כדורים חוזרים. לצידו בלט בילי מילר בדקות ששותף וגל קנז שצלף במחצית השניה ללא רחם. ארז חזן היה חלש.

בגליל יצויין טרי מרטין ונדב הנפלד שהיו יציבים לאורך המשחק כולו.

המשחק ככללו היה שקול מתחילתו ועד סופו. המחצית השניה היתה מרתקת. בדקות הראשונות של המחצית השניה שמרה הגליל על יתרונה עד לדקה ה־26 — 43:43 ואז התנהל משחק הפכפך עד לדקה ה־30. במצב של 47:47 קלעה ירושלים 7 נקודות רצופות — 47:54. הפרש זה נשמר עד לדקה ה־35. אז הגליל צימק — 58:54, 58:56, 60:59 וטרי מרטין הביא יתרון 3 דקות לסיום לגליל — 60:61.

קנז בסל של 3 נקודות החזיר היתרון לחבריו ועד לסיום המחצית התנהל משחק הפכפך.

שפטו שי שטירקס ורני בורנשטין, לעיני 1100 צופים, בירושלים.

● קלעו להפועל ירושלים: האריסון 18, קנז 16, בראון 13, גנס 12, מילר 10, אטלס 3, סלימי 2 וחזן 2.

● קלעו להפועל גליל עליון: הנפלד 19, מרטין 18, פרימן 18, ליף 11, פליישר 5 ובן עטר 2.

הפועל חיפה הביסה את גבעת־חיים 46:81

מאת יוסף חכם

במשחקי המחזור הי"14 בליגה הלאומית לנשים בכדורסל הביסה קבוצת הפועל חיפה במפתיע את הפועל גבעת־חיים — 46:81 (22:36).

כתבנו בחיפה יוסף גלזר דיווח ששחקניות הפועל גבעת־חיים (הפסד שני ברציפות) היו חלשות. הירבו לקלוע להפועל חיפה: דינרמן 27, מוסקוביץ' 14 וגולדשטיין 11. לגבעת־חיים: גורן 16. שפטו: הלר ובלומנטל, לעיני 700 צופים, בהיכל־הספורט ברוממה.

● באולם ביה"ס ישורון בפתח־תקוה הפתיעה קבוצת אליצור פ"ת כשניצחה את הפועל גלבוע — 59:61 (27:30). הירבו לקלוע לאליצור פ"ת: רחנקופף 20 ו־18. להפועל גלבוע: ברס 15 ו־13. שפטו: כיטון ווילברג.

● קבוצת מכבי תל־אביב ניצחה באולם גושן בקרית־מוצקין את מכבי המקומית — 47:68. הירבו לקלוע למכבי ת"א: ג'וסטר 19, לב 14 וקסטן 9. לקרית־מוצקין: יערי 19 ואמסלם 11.

● בבירה הפתיעה האלופה אליצור ת"א, את הפועל ירושלים — 42:102 (66:27). הירבו לקלוע לאליצור ת"א: גרוסמן 34 ודרייזנר 26. להפועל ירושלים: מושיוב 20.

● קבוצת בני־יהודה ת"א גברה בבית־ברבור על אליצור קרית־אונו — 46:87 (20:41). הירבו לקלוע לבני־יהודה: מזרחי 22 ורבינוביץ 22. לאליצור קרית־אונו: מייק 12. שפטו היטב גלילי ואלקלעי.

● באולם אוסישקין בת"א ניצחה הפועל ת"א את אליצור ראשון־לציון — 60:73 (30:40). הירבו לקלוע להפועל ת"א: קנציפולסקי 20, וולף 17 ומקובר 15. לאליצור ראשל"צ: פרחיה 16 וסיאני 15. שפטו: אפשטיין וולר.

טבלת הנשים (אחרי המחזור הי"14)

1.	אליצור ת"א	730-1181
2.	מכבי ת"א	828-1012
3.	הפועל ת"א	776-904
4.	גבעת־חיים	808-952
5.	מכבי מוצקין	810-806
6.	הפועל חיפה	859-879
7.	הפועל גלבוע	847-861
8.	בני־יהודה	896-1019
9.	הפועל י־ם	1046-744
10.	אלי. ק.אונו	1008-900
11.	אליצור פ"ת	975-813
12.	אלי. ראשל"צ	1041-733

● במחזור הבא

(שני, 1.2.88)

הפועל ת"א — מכבי נתניה; בית"ר ת"א — אליצור נוה־דוד רמלה; אליצור נתניה — מכבי רמת־גן; הפועל חולון — הפועל ירושלים; מכבי חיפה — הפועל חיפה; הפועל הגליל־העליון — מכבי ת"א.

● מלך 3 הנקודות

1.	סימפסון	(בית"ר ת"א)	60
2.	גורן	(אליצור נתניה)	57
3.	רוזנברג	(מכבי חיפה)	46
4.	שם־טוב	(הפועל חיפה)	40
5.	גברסון	(אליצור נתניה)	28
6.	קנז	(הפועל ירושלים)	27
7.	ג'מצ'י	(מכבי ת"א)	26
–.	טאונס	(הפועל ת"א)	26
8.	זיסמן	(הפועל חולון)	25
9.	יעקובי	(בית"ר ת"א)	25

● חמישיית המחזור

● לינטון טאונס (הפועל ת"א).
● הארולד קילינג (מכבי רמת־גן).
● הרמן ובסטר (אליצור רמלה).
● כריס האריסון (הפועל ירושלים).
● רולאנד יוסטון (הפועל חיפה).

סיני ביקש ושוחרר מהסגל

מאת ראובן חנניה

משה סיני, כדורגלן הפועל תל־אביב, שוחרר אתמול מן הסגל הלאומי על פי בקשתו.

סיני ביקש מן המאמן מיחיץ' לשחררו מן המשחק נגד צרפת מחר בגלל סיבות אישיות.

מיחיץ' ניפה מן הסגל את כדורגלן מכבי חיפה ליאור רוזנטל ואת יעקב שוורץ מבית"ר ירושלים שהתמקד באימון אחר ולאחריו גופה.

שוורץ, יחד עם עוד ארבעה מוזמנים, קיים אתמול אימון ראשון במרי הסגל הלאומי ב־12 בצהרים ברמת־גן.

להיום נקבע אימון ב־7 אחה"צ באיצטדיון רמת־גן שלאחריו יתכנסו הכדורגלנים עד למועד המשחק מחר מול צרפת.

לנבחרת ה"טריקולור" אין עדיין תחליף לפלאטיני

לפני עייש היו שני יהודים בנבחרת צרפת

מאת שבח בן־גבריאל

רק פעמיים התמודדה נבחרת ישראל בכדורגל עם נבחרות צרפתיות. ההיכרות הראשונה היתה באוקטובר 1957 כשבאיצטדיון ברמת־גן התארחה נבחרת־המשנה של צרפת, וניצחה את ישראל — 4:1.

כעבור 19 שנה התקיים המיפגש השני. היה זה נייחה רשמי, בטורניר האולימפי במונטריאול. המשחק הסתיים בתיקו — 1:1. את השער לישראל הבקיע וייך פרץ ולצרפת כבש גדול כדורגלניה בכל הזמנים, מישל פלאטיני, שעשה במשחקים האולימפיים בקנדה את צעדיו הראשונים. הוא כבש בדקה ה־34.

אלף צופים חזו במשחק.

מההרכב הישראלי ב־1976 שרד בנבחרת רק אבי כהן, אם־כי עוד שניים מחבריו עדיין פעילים, גדעון דמתי וחיים בר.

מאותו הרכב צרפתי שיופיע מחר בארץ נותר רק לואי פרננדז. גם המגן הנודע באטיסטון שיחק נגדנו במונטריאול.

הבן בעקבות האב

נריימון קופה עד מישל פלאטיני, לא קם כפלאטיני, שידע הייצב את מלאכת ה"בישול" וההבקעה. הוא פרש אשתקד, בגיל 32, כשעדיין הופיע בנוי הנבחרת וכיכב בקבוצה האיטלקית יובנטוס, בשורותיה זכה שלוש עונות רצופות בתואר מלך־השערים בליגה האיטלקית.

גם קופה וגם פלאטיני סייעו ל"נבחרת הטריקולור" לתפוס את המיקום השלישי במונדיאל. קופה, ששיחק בריימס ובריאל מדריד, היה הכוכב הגדול במשחקי הגביע העולמי ב־1958 בשבדיה, כש"בישל" את השערים לז'וסט פונטן שקבע באותם משחקי־הגמר שיא הבקעה — 13 שערים, שיא שלא נשבר עד היום.

צרפת ניצחה בשבדיה את מערב־גרמניה — 3:6, בשחק על המקום השלישי, אבל ב־1982 וב־1986 גמלו הגרמנים לצרפתים, אם־כי בצורה יוצאת־דופן ב־1982 הציל השוער טוני שומכר את נבחרת גרמניה כשפגע בגסות בבאטיסטון ושיגר אותו לבית־החולים עם לסת שבורה, ואילו ב־1986 לא שיחק המזל לפלאטיני וחבריו.

מאותה נבחרת שסיימה שלישית במכסיקו ואשר תופיע מחר מול ישראל נותרו: השוער ג'ואל באטס; המגינים, היהודי ויליאם עייש ומנואל אמורוס; הקשר לואי פרננדז והחלוצים יאניק סטופירה (אביו כיכב בנבחרת צרפת באותו תפקיד בראשית שנות השישים), ז'אן־פייר פאפה, איוון להדרה, ברונו בלונה וז'אן מארק פררי, שהבקיע שער בנצחון 2:4 על בלגיה במשחק על המקום השלישי.

מחפשים כוכבים

הישגים נכברים נוספים לכדורגל הצרפתי: זכייה בתואר האירופי ב־1984 על אדמת צרפת, וזכייה בתואר האולימפי באותה שנה בלוס־אנג'לס, עם המאמן הנוכחי, אנרי מישל.

למאמן החדש, מישל, אין עדיין נחת מכדורגלניו. נבחרת צרפת כשלה לחלוטין במשחקים המוקדמים באליפות אירופה, כשסיימה ככיתה אחרי ברית־המועצות ומזרח־גרמניה.

נוסף לעייש כיכבו עוד שני יהודים בנבחרת צרפת: השוער הדגול ז'וליין דהרואי, שנפטר לפני כמה חודשים בגיל 71, ואשר התייצב בשער נבחרת היבשת ב־1947, שהובסה 6:1 ע"י נבחרת בריטניה בגלאזגו, וכן הקיצוני השמאלי וייסקופף ב־1939.

לצרפת לא קמו יורשים לכוכבים הגדולים כמו מישל פלאטיני, אלן ז'ירס, ז'אן טיגאנה ובאטיסטון.

פרס: להשקיע יותר בספורט

"המדינה צריכה להשקיע יותר בספורט. הספורט הוא לא רק נחלתם של כל העשירים, אלא של כל העם. צריך לעודד את הרשויות המקומיות להשקיע בהקמת תשתית לספורט, על ידי כך שהמדינה על כל שקל תשקיע שקל נוסף". דברים אלה אמר מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס בעת מיפגש עם שדרות הספורט של מרכז מפלגת העבודה שנערכה בתל־אביב.

פרס הוסיף ואמר שיכול להיות שלספורט יש ערך אלקטורלי ודיפלומטי, אך דבר ראשון, כתנועה, יש להחדיר את ההרגשה בקרב התושבים שהעיסוק בספורט הוא למען בריאות הגוף. אם היינו יותר עוסקים בספורט ופחות במסערות היינו נראים אחרת.

מזכ"ל הפועל, יצחק אופק שאירח את פרס, פתח את הדיון ואמר שכל הממשלות, במשך 40 שנות המדינה, לא ייחסו לספורט את משקלו הסגולי הנכון. הוא קרא הן למדינה והן למפלגת העבודה להתייחס לספורט ביותר תשומת לב ולהשקיע בו יותר משאבים.

ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס בביקורו במרכז הפועל. מימין מזכ"ל הפועל יצחק אופק (צילום: אריה קנפר)

דו"ח ביניים של מבקר ההסתדרות על הנעשה בהפועל ת"א

חוב 3 מיליון ו־886 אלף — יותר מחצי למועצת הפועלים

הגרעון הצבור והמצטבר בהפועל מחוז ת"א לשנת התקציב 1985 ועד 31 במארס 1988 יהיה שלושה מיליון ו־886 אלף שקל — קובע דו"ח ביניים של מבקר ההסתדרות שנערך בעקבות תלונות שנתקבלו במשרד המבקר על דרך תפקודו של הפועל מחוז ת"א.

על מזכירות מועצת הפועלים ומוסדות הפועל במחוז לדון בממצאי ביקורת אלה ולהוציא את כל המסקנות העקרוניות, והתפעלויות מהמצב הנתון כפי שמצאה אותו הביקורת. הדו"ח מופנה למזכיר מ.פ. ת"א, סדי קאממן ולמחזיק תיק הפועל אלי מילר.

המבקר מציין כי מתוך הגרעון 2 מיליון שקל חייב הפועל למועצת הפועלים מיליון ו־700 אלף חובות לפני הכנסה.

מבקר ההסתדרות התייחס גם לשורה ארוכה של תלונות שהגיש עמוס רודין, חבר מועצת פועלי ת"א ולשעבר מראשי הפועל במחוז ת"א. מדו"ח המבקר מתקבל הרושם כי הוא קיבל על אחת מהתלונות תשובות שהניחו את דעתו ברוב המקרים.

בסיכום בדיקת התלונות קובע המבקר: "במספר מקרים אכן היו חריגות מסדרי מינהל תקין אולם חריגות אלו אינן מחייבות המלצות להסקת מסקנות אישיות".

דנמרק זכתה

הנבחרת האולימפית של דנמרק בכדורגל זכתה בטורניר גביע המלך בבנקוק כשגברה בגמר על הקבוצה האוסטרית טירול 0:1. שער הנצחון הובקע בדקה ה־43 ע"י נילסן.

נבחרת תאילנד זכתה במקום השלישי לאחר שניצחה את נבחרתה הצעירה של בריה"מ 2:4.

הויזמן: "ראיתי היריקה וסיפרתי"

שופט הכדורגל אמנון הויזמן ששימש בשבת קוון במשחק הליגה הלאומית בין הפועל באר־שבע לשמשון (1:3 לשמשון) הפר אמש בחצות את הוראת יושב ראש איגוד שופטי הכדורגל, אברהם קליין והתראיין בתוכנית הספורט "חצי פינלי".

הויזמן סיפר כי ראה ממרחק של חמישה מטרים את היריקה של אלי אוחנה מהפועל באר־שבע בפניו של יגאל הלל משמשון. לדבריו הוא סיפר את המקרה לשופט המשחק אריה פרוסט ואולם פרוסט החליט שלא להתייחס למקרה.

הויזמן אמר אמש בשידור: "אני לוקח בחשבון שאחרי הראיון ישעו אותי, אבל אני מקווה שהאחראים על אברהם קליין יתייחסו למקרה".

עד לסגירת הגיליון לא ניתן היה לקבל את תגובתו של אברהם קליין.

הסגל האולימפי במפעל הזדהות עם קרית־שמונה

חברי הסגל האולימפי ואלופי ישראל בשמונה ענפים ישתתפו ב־23 במרץ במפעל ההזדהות של הספורט הישראלי עם תושבי קרית־שמונה ואצבע הגליל, המאורגן ע"י ההתאחדות לספורט ועיריית קרית־שמונה.

במסגרת חגיגת הספורט בקרית־שמונה ייערכו מופעי ראווה של ספורטאי הצמרת, יתקיימו תחרויות בענפים שונים ותושבי העיר והאזור ישולבו בפעילות המגוונת. ענפי הספורט השונים יציגו את הציוד והפעילות האופיינית שלהם בתצוגות חיות ובתערוכות־יוזמה במתנ"סים ובמועדוני הנוער בקרית־שמונה ובני הנוער יקבלו הדרכה ממאמנים בכירים בכל ענף.

ישראלים ישפטו בחצי גמר המחזיקות

מאת יצחק ויטהוף

ריגאס מיוון וקיאורג מגרמניה ישפטו ב־10 בפברואר במשחקה הראשון של הפועל תל־אביב נגד ציבונה זאגרב בחצי גמר גביע קוראץ', המשחק יערך ביד־אליהו.

בשיבוץ השופטים מטעם פיב"א להמשך משחקי גביע אירופה נקבע כי שני שופטים ישראליים — טוד וורניק וראובן וירובניק — ישפטו במשחקי חצי גמר גביע אירופה למחזיקות גביע.

וורניק ישפוט ב־16 בפברואר בגרמניה במשחק בין לברקוזן לברצלונה מספרד ואילו וירובניק ישפוט באותו יום במשחק פוזארו האיטלקית עם לימוז מצרפת.

בין לאומי נוסף — דוד רגן — ישפוט בגביע אירופה לאליפות נשים במשחק בין ווינצנצה מאיטליה לטוולה מיוגוסלביה.

● כדוריד

בכדוריד אנו מנצחים את המבורג

מאת יוסף חכם

נבחרת הכדוריד של ישראל, המתכוננת למשחקי אליפות העולם דרגה ג' שייערכו בחודש הבא בפורטוגל, גברה אמש במשחק אימון באולם בנס־ציונה על נבחרת המבורג ממערב גרמניה 18:35 (8:19).

את השערים לישראל כבשו: זלינגר 8, סומך 6, אוסלנדר 5, ורד 4, גוו 4, דרוקר 3, עמר 3, צרפתי 1 וקושניר 1.

שפטו אבנר זינגר ודוד בוקר.

הערב יתקיים משחק נוסף בין השתיים, בשעה 7, באולם האוניברסיטה ברמת אביב.

● קבוצת הכדורגל ניוואלס צועדת בראש טבלת הליגה הארגנטינית לאחר שניצחה את דפורטיבו 1:2.

● ליגות אזוריות

חפציבה/בית־אלפא — רמות־מנשה 1:2

קבוצת חפציבה / בית־אלפא חוללה בשבת הפתעה במחזור הי־12 בליגות העמקים בכדורגל כשניצחה את קבוצת אייל רמות־מנשה — 1:2, משעריהם של סטיוארט קוב ואבנר צברי.

שאר התוצאות: אסי תענך — גבעת־עוז 2:3; הזורע — גזית 0:2; בית־יוסף / ירדנה — אלונים 3:5; גבע — תל־יוסף 1:6. במשחק־דחוי: אסי תענך — הזורע 0:6.

אסי תענך מובילה עם 19 נקודות, לפני בית־יוסף / ירדנה — 18; אייל רמות־מנשה 18 והזורע — 17.

אפיקים בראש

אפיקים מובילה בליגה האזורית בכדורגל בעמק־הירדן לאחר שניצחה במחזור הי"ד את חוקוק — 1:6. אחרי אפיקים מדורגות כנרת וכפר־עבודה פוריה.

תוצאות נוספות: שער־הגולן — כפר־עבודה פוריה 1:8 (הופסק בדקה ה־81); כנרת — מעגן 2:2; רמת־הגולן — דגניה 1:3.

הפתעה: גבע — בית־אלפא 71:81

הפתעה נרשמה בסוף השבוע במשחקי אליפות־הדורף של אזור בית־שאן/גלבוע לקבוצות המשחקות בליגות של איגוד הכדורסל כשהפועל גבע מליגה ב' גברה על הפועל בית־אלפא מליגה א' — 71:81.

שאר התוצאות: הפועל ניר־דוד — הפועל בית־שאן 31:56; אליצור שדה־אליהו — הפועל מעוז־חיים 62:66; הפועל גבע — הפועל עין־חרוד, איחוד 61:90.

במשחקי חצי־הגמר שייערכו בסוף השבוע יתמודדו: ניר־דוד — בית־אלפא; גבע — שדה־אליהו.

● במשחקים דחויים בליגה האזורית בית־שאן/גלבוע. נווה־אור — יורעאל 32:46, תל־יוסף — כפר יחזקאל 58:63.

משה סיני לפני הדרבי בת"א בשבת:

אנו קבוצה טובה ממכבי אך בדרבי הכל מעורפל

מאת יצחק ויטהוף

מאז שובו של משה סיני מבלגיה, שם שיחק בשורות בוורן, נעוריכים בהפועל ת"א אנו תרמונו והשירה בב־13 נקודות ליגה. שערי־נצחון של סיני, "בישולים" להבקעת שערים ובעיקר כושר המנהיגות שלו הם שסייעו להפועל ת"א להגיע לשוויון נקודות עם מוליכת הטבלה, מכבי נתניה, לשתיהן 38 נקודות.

בדרבי התל־אביבי הגדול הראשון בין הפועל ומכבי לא שותף העונה סיני. בלעדיו ניצחה הפועל ת"א — 1:2.

מה יהיה בשבת?

סיני: "הדרבי הזה חשוב במיוחד לשתי הקבוצות. הפועל ת"א נמצאת בעמדה טובה ורוצה לנצח כדי להמשיך ולהיאבק על הבכורה, ואילו מכבי ת"א נמצאת במצב קשה בתחתית הטבלה. תמיד הוכח כי אין קשר בין יכולות הקבוצות ומצבן בטבלה, ערב הדרבי, למה שקרה לאחר־מכן על כר־הדשא. כיום אני יכול לקוות כי ניקח את המשחק ברצינות מאחר שאנו קבוצה טובה".

על הצלחתה של הפועל ת"א מאז שובו מבלגיה מוסיף סיני: "תמיד אמרתי כי הפועל ת"א טובה, גם בלי משה סיני, אבל עוד יותר טובה עם משה סיני. לקבוצה היה חסר באופן טבעי שחקן שיוסיף כח ומנהיגות. אלי כהן ויוסי זאנה, מוותיקי הקבוצה, לא יכולים ליטול לבד את המעמסה על שכמם. הוספתי את שהיה חסר. אמנם גם אני מבקיע שערים, אבל שיהיה ברור שהכל בזכות חברי לקבוצה, שעוזרים לי רבות לבד לא הייתי מסוגל למאומה".

סיני לא אוהב את המילה אליפות. כאשר אני שואל אותו אם הפועל ת"א בדרך לאליפות, הוא השיב: "על אליפות לא מדברים. אליפות עושים. אנו חיים ממשחק למשחק. המשחק נגד בית"ר ת"א שייך כבר לעבר. כיום הפנים לקראת הדרבי נגד מכבי ת"א. אנו בצמרת, והולכים חזק על המקום הראשון. הטבלה לא משקרת".

ארבע הראשונות במאבקים בניהן הערב:

מטה אשר בכפר־סבא — קרית־אתא נגד המעפיל

● כדורעף

מחזור מרתק יהיה הערב בליגה הלאומית בכדורעף. ארבע הראשונות יקיימו מאבקי־צמרת בינן לבין עצמן במחזור הי־20. המובילה, הפועל מטה אשר, תשחק בכפר־סבא, נגד הרביעית בטבלה, והשניה, הפועל קרית־אתא, תארח את השלישית, הפועל המעפיל.

● כדורעפני הפועל מטה אשר יצטרכו להתאמץ הערב בחוץ נגד הפועל כפר־סבא חסרת היציבות, שפיטרה בסוף השבוע את מאמנה, אליהו רבינא. כפר־סבא, השרוייה במשבר, תשתדל להוות יריב לקבוצה עדיפה ויציבה כמטה אשר, שניצחה בסיבוב הראשון — 0:3. ישפטו: רדו רוזנטל ואברי בן־דרור.

● קבוצת הפועל קרית־אתא, הנמצאת בכושר טוב, תארח באולמה את הפועל המעפיל. בסיבוב הראשון ניצחה קרית־אתא בחוץ — 1:3. גם הערב יש לה יתרון על שחקניה הצעירים של הפועל המעפיל, שישתדלו לתת "פייט" רציני. ישפטו: גבי קראוס ונתי הר.

● מאבק מעניין יהיה בשריד, בין שתי קבוצות מרכז הטבלה — הפועל שריד והפועל רמת־אביב. המארחים מקווים לנצל את ביתיותם ולגמול לרמת־אביב, שניצחה בסיבוב הראשון — 0:3. ישפטו: עזרא כהן וגבי לוטן.

● דרקרב מסקרן אחר יהיה בחיפה בין קבוצות מכבי חיפה והפועל איחוד עירון, שעדיין יש באפשרותן תיאורטית להתברג בפליי־אוף העליון. למכבי חיפה, שניצחה בסיבוב הראשון 2:3, עדיפות ביתית. ישפטו: זאב שוהם ואלכס רוזנברג.

● קבוצת הפועל בתיים שתארח את היורדת, א.ס. רמת־השרון, תזכה, קרוב לודאי, לנצחון קל, כמו בסיבוב הראשון — 0:3. ישפטו: אריה מונק ואהרון קמל.

● קבוצת הפועל העוגן, שתשחק באולמה עם מכבי פ"ת, תנסה להפתיע, אך סיכוייה קלושים. בסיבוב הראשון — 0:3 למכבי פ"ת. ישפטו: מיכאל סלע ויותם פינשטיין.

תחילת כל המשחקים ב־7 בערב.

טבלת הכדורעף (אחרי 19 מחזורים)

1.	הפ. מטה אשר	1-57	38
2.	הפ. קרית־אתא	7-55	37
3.	הפועל המעפיל	24-41	32
4.	הפ. כפר־סבא	30-44	31
5.	הפועל בתיים	28-30	31
6.	הפ. רמת־אביב	32-36	29
7.	מכבי פ"ת	40-29	27
8.	הפועל שריד	41-28	27
9.	הפ. איחוד עירון	45-26	25
10.	מכבי חיפה	47-26	25
11.	הפועל העוגן	51-12	21
12.	רמת־השרון	55-7	19

● שייט

השנטלים שניים באליפות העולם

צמד השייטים ניר ורן שנטל מדורגים במקום השני באליפות העולם לנוער בסירות מדגם 420 לנוער המתקיימת באוסטרליה.

באליפות משתתפות 15 מדינות. עד לסיום האליפות נותרו ארבעה שיוטים. הצמד הישראלי מפגר בנקודה אחת בלבד אחרי צמד צרפתי שזכה זה לא מכבר באליפות אירופה.

הנחה לקיבוצניקים

אוהדים של הפועל ת"א מהתנועה הקיבוצית הגיעו להסכם עם מחלקת הכדורגל של האגודה על הנחה במחירי הכרטיסים לבלומפילד. מחיר הכרטיס יהיה 10 שקלים. כרטיסים באלה ניתן להשיג בבית־ברנר או בהפועל ת"א.

נבלמו הישגי הבית של סיאטל

אלופת האנ.בי.איי לוס אנג'לס לייקרס קטעה את הישגי הבית של סיאטל סופר סוניקס כשגברה עליה 108:116.

דומיניק וילקינס קלע 31 נקודות וסייע לקבוצתו אטלנטה לנצח את הנץ 111:118.

וושינגטון בולטס הביסה את פילדלפיה 59:131.

מרחב תכנון מקומי
רחובות
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה
בקשה למתן הקלה

בהתאם לסעיפים 146–150 מחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה של קומה נוספת לתוספת בניה בבנין על חלק מחלקה 226 בגוש 3705 רח' כובשי החרמון רחובות, כך שמספר הקומות בבניין יגיע לסך־הכל של שבע קומות במקום שש קומות המותרות.
כל המעוניין יוכל לעיין בתוכנית הבניין, ללא תשלום במשרדי הועדה המקומית קומה ד', כל יום בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתוכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתון.
יחזקאל הרמלך,
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — רחובות

ועדת המשנה לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי
ראשל"צ
הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזאת הודעה, כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ובניה בראשל"צ, בקשה למתן הקלות. חלקה 29 גוש 3937 רחוב לבונטין פינת בלקינד לפי תוכנית מיתאר/תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ג' ומותר לבנות עליה בית מגורים 7 קומות 14 דירות. בקשת בעלי החלקה: הקלה להשלמת דירה 14 הקלה 2.5% עבור קומה שביעית.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך מועד של 15 יום החל מיום פרסום הודעה זו.
באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל תובא הבקשה לאישור.
מ. ניצן, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה — ראשל"צ

חוק תכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
אילת
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אילת הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 12 לתכנית מפורטת 102/03/2 ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: התוויית דרך חדשה וביטול חלק מדרך קיימת, כולל שינוי יעוד מדרך לשטח מסחרי ולשטח ציבורי פתוח ומשטחי מסחרי לדרך שינוי בהנחיות בניה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית כ־9.36 דונם. גושים: 40002 חלק מחלקה 64 גוש: 40003 חלקות 1, 64 חלקי חלקות 3, 5, 63, 70, 85.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל עניין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה.
התנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מתבססת ההתנגדות.
שלום דנינו, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

הוועדה המקומית לתכנון ובנייה ועדת משנה לישובי הבדואים
„שמעונים ב"
הודעה עלפי סעיף 149 (1) לתכנון ולבנייה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדת בניין ערים מקומית „שמעונים", בקשה למתן היתר לשימוש חורג, חריגה מתכנית מתאר מקומית מס' 319/03/7.
מהות הבקשה: בקשה להיתר לשימוש חורג להפעלת מתפרה ל־3 שנים בבית קיים בקומת קרקע בשכונה 43, מגרש 32, בכסייפה.
שם המבקש: סלימאן מחמד זבאריקה, ת.ז. 5247414: חורה אחמד סאלם, ת.ז. 3518803.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה ובתכניות המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה „שמעונים ב"".
כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע מעניין הבקשה רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של ההודעה בעיתון זה.
ראובן זיסוקי — יו"ר ועדת משנת לתכנון ובנייה „שמעונים ב"

תן טרמפ לחייל

הועדה המקומית לתכנון ובניה
רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965 להלן החוק
ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 7656 חלקה 63, רח' יהודה הנשיא מבוקשת הקלה 10% בקו בנין צדדי דהיינו: 2.7 מ' במקום 3 מ' המותרים.
כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העיריה.
ב. וולוביץ,
יו"ר הועדה לתכנון ובניה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמת־גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס בגוש 6156 חלקה 463 רחוב המאה ואחד מס' 1 דהיינו הקלה 6% משטח החלקה:
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה.
ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 רמת־גן תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתונות.
אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
נס־ציונה
הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה נס־ציונה בקשה להקלה באחוזי בניה בחלקה 71 בגוש 3850.
החלקה נמצאת באזור תעשיה א', בו מותר לבנות בהתאם לתכנית המיתאר נס/1/1 — 120% סך־הכל זה — 40% בקומה משטח החלקה. נאויל אט בלנק בע"מ מבקשים להתיר תוספת של 156.54 מ"ר בקומת הקרקע המהווה הקלה של 6% משטח החלקה. אין חריגה בסך־הכל אחוזי הבנייה.
לכל מי שיש לו התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בתוך מועד של 15 יום החל מיום פרסום הודעה זו. לאחר מועד זה, תובא כל התנגדות שתוגש כנ"ל לדיון בועדה המקומית לתכנון ולבניה והיא תחליט בנדון.
ניסן קרוסקי יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

מדינת ישראל
חוק התכנון והבנייה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
הגליל המרכזי
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 69 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה–1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז הצפון ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ובנייה הגליל המרכזי, שבשטח עילבון, עכו, מופקד שינוי תכנית מתאר, תקרא תכנית מס' 4704, שינוי לתכנית מס' 984 — שינוי יעוד למגרש ספורט הדרך גישה, עכלין, ביחד עם תשריט המצורף אליו.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 12205, חלקי חלקות 19, 21, 24, 83.
עיקרי מטרת שינוי התכנית: הקמת מגרש כדורגל ודרך גישה.
כל המעוניין בשינוי התכנית יכול לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בניין או בכל פרט תכנוני הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הוועדה המקומית שבמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אתו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הוועדה המקומית האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובליווי תצהיר התום על־ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.
עמרם קלעג'י — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, צפון
בשבט התשמ"ח — 25.1.1988

טלוויזיה
(ט) כתוביות מיוחדות ללקויי שמיעה.
08.00 עד כאן, חדשות קול ישראל. 08.05 שעת כושר. 08.15 חשבון פשוט ד' גיאומטריה הווית וכו'. 08.40 ראשית קריאה, כלי סורות צ' כ'. 09.00 אנגלית ח'. 09.20 אורחות בכלכלה אינפלציה ותרגום לערבית. 10.10 אנגלית ו'. 10.30 רחוב סומסום. 11.00 צרפתית ועל יסודי. 11.15 חשבון ה' השבר העשרוני. 11.30 גיאוגרפיה של א"י פני הארץ בצל הזיה וכו'. 12.00 גיאוגרפיה כללית (ג' ט') גורמים לעונות השנה. 12.25 ספרות (על יסודי) סוקר, הרב. 13.00 מוסיקה (על יסודי) המוסיקה של ג'מאיקה, רגאי. 13.30 מדעי הטבע, ניסוי באימוץ. 14.00 עד כאן חדשות קול ישראל. 14.05 פרס קולנוע הגדל. 16.05 פרפר נחמד. 16.30 רומנטיקים. 17.00 ערב חרש מנחה: גדעון רייכר. 17.30 וגב לחדשות. 18.00 אלף. 18.30 קיצור החדשות וערבית. 18.32 נקודת מוצא, תעשיינים. 19.30 חדשות וערבית. 20.00 כותרות מבט. 20.02 מישהו מסמל בךז הפרק השישי: ידידים ושכנים. לצוות בכלכו מוצע דיור, כדי שיוכלו לחסוך את כספי הנסיעה. אך במהרה הם מגלים, כי שותפות במגורים איננה גן של שושנים. 20.30 כלבוטק, מגזין לצרכנות ולאיכות חיים. 21.00 מבט לחדשות. 21.40 מבט שני. 22.20 גן העדן המובטח — פרק תשיעי: פצצות למיניהן. טיסמוס רץ לבחירות של 1979. שרלוט מנסה בלא הצלחה למנוע שליחת כנם לבית הסוהר, והיחסים בין השניים מתערערים. קופסת התכשיטים של ליידי גריים נגנבה. 23.10 קלי תלות. 23.35 פסוקו של מקום מבט אל אשדוד. חדשות הלילה.

ערוץ 2
08.30 משפט דמיאניוק שידור ישיר. 18.30 קימבה האריה הלבן. 19.00 האחים פרה חמישי: המסיבה. 20.00 תקציר משפט דמיאניוק. 20.30 מנצח בעבורה: קלאודיו אבאדו. 21.30 פופ 2: שירים של מינימל קומפקט, גל קוסטה, ג'ימי הנדריקס.

רדיו
קול המוסיקה
06.01 צלילי בוקר. 07.05 בהאונה נינוחה — קריסימי משפט שלמה, קנטטה. ת. סטאמיץ: קונצ'רטו כמי מפול מג'ור, לקלרינית ותז: בטחונכן: מחולות גרמניים: מברט סנטטית צ'ייקובסקי: מוצרטיאנה, סויטה מס' 4 במול מג'ור; סן־סנס: הבגן, לכנור ותזמורת. 09.00 קונצרט בוקר — היידן: סימפוניה מס' 104, ברה מג'ור, לונדון (פילהרמונית מלונדון/ ג. שולטי); מוקריני: קונצ'רטו בסי במול מג'ור, לצ'לו ותזמורת. ו. טורקובסקי/א. מוציד מונטוראולו; מנדלסון: קטעים מתוך המוסיקה לחלום ליל קיץ וסימפונית המונטוראל/ש. דיטואה; שומאן: קונצ'רטו בלה מינור, לספנתר ולתזמורת. (א. ברנרל/סימפ. מלונדון/ק. אבאדו: ראבל: רביעייה בפה מג'ור, לכלי קשת ורביעיית אלבן ברגג: יאנאצ'ק: סינפוניאטה והפיל. הצ'ית/וצ'לב נוימן). 11.57 פינת השיר — משירי ארז ביטון. 12.00 מן הסרטיה. 13.05 בהאונה נינוחה — ברהמס: סרנדה אופוס 16 וורדי: אריות מתוך אותלו וכוחו של גורל; רחמנינוב: קונצ'רטו מס' 2 לפסנתר ותזמורתו קודאי: מחולות גלנטה. 15.00 מוסיקה צעירה. 16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם — מיצירות דריוס מילו ואגדה קפלה ורביעית מונרידאן/מרלן מילו מילו — סופרן/ל. פנייר — חליל/א. סטום — נבל/ס. הונלגר - פסנתרא קפלה: ספור פנטסטה מילה רביעייה מס' 3, קנטטה הילד והים, סויטה מתוך בריאת העולם. 17.30 קולות — המקהלה הקאמרית של בית הספר תגבוה בויימאר. 18.00 ממרף התקליטיה. 19.00 פניני אופרה — מפי לאונטין פרייס וצ'וארה סיימי אריות של מוצ'ינו, ורדי, מוצרט, כליני, רוסיני ו־ביזה. 20.05 אינטרלוד. 20.27 פינת השיר. 20.30 קונצרט התזמורת הסימפונית רים רשה"ש — מנצח: מנדי רודן; סולנית: אילנה ורדי; כרליוז: הפתיחה קרנבל רומאי; מנתכן: קונצ'רטו מס' 5 לפסנתר ותזמורת; ברהמס: סימפוניה מס' 4. אנתולוגיה קטנה לשירה. מוצרט: רביעייה בלה מג'ור והרביעייה הישראלית. 22.30 ג'ז קלאסי. 23.00 מחזורי יצירות — ק.פ.ע. באך: המוסיקה הקאמרית; היידן: הסימפוניות.

רשת א'
07.30 דרידיקל. 08.05 הפוגה מחזות. 08.27 משפט דמיאניוק, שידור חי מבניני האומה בירושלים. 13.05 שירים עבריים. 13.30 חדשות יומן בצרפתית. 13.45 חדשות ויומן באנגלית. 14.05 בראש צעיר מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.27 האוניברסיטה הפתוחה — תכנון המשפחה: אמצעי מניעה הורמונליים, פרופ' אמנון דויה. 15.57 משפט דמיאניוק, שידור חי מבניני האומה בירושלים. 19.05 סיכום המשנה היומית. 19.30 שירותים לעולים. 22.05 שניט יחד וכל אחד לחוד, עורך ומנחה: יובב כץ, קשיים הנובעים מתפער בין דרישות הקריירה האישית לבין הציפיות מהנישואין. עם הפסיכולוגים ד"ר ניירה כפיר וד"ר דני רוזין.

רשת ב'
07.00 הבוקר הזה. 08.05 עושים עניין. 09.05 ביקור בית, עם רבקה מיכאלי. 10.05 כל צבעי הקשת. 12.10 אלף־אלף בבית, עם אהוד מנור. 13.05 בחצי היום. חדשות ופזמונים. 14.05 לראות או לא לראות, יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 בת צחוק, הווי והומור. 15.05 סירים ושעורים. 15.55 קוראים ספר, קוראים כפליציס. 16.05 יומן כלכלה. 16.30 על ספרים ואנשים. מגזין המשק והחברה. 17.05 רגעי הסם. 18.06 אצבע על הדופק, שבועון בעניני בריאות ורפואה עם אברהם מרון. 18.45 היום בספורט. 19.00 היום הזה. 19.35 עולם חרים, מגזין תרבותי לעניני האדם וסביבתו. 20.05 פריקי חוגות כבקתקר מזמור שיר. 22.05 צריך לצלצל פעמים, שירים עבריים. 00.15 להאזין בחלום, שירים לסיום של יום.

גלי צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת — מבוא לתולדות המתמטיקה מהותה של ההיסטוריה של המתמטיקה. מרצה: פרופ' סבתאי אונגורו. 06.30 פוקחים עין. 07.07 שבע אפס שבע עם איתן ליפשיץ. 08.05 רוקן טור ישראל. 09.05 אילה ניקר, עם אלי ישראלי. 10.05 עשו — שירים עבריים. 11.05 נכון לעכשיו, עם רפי רקף. 13.05 רו רה יומי. 13.55 40 לאתור, סיפור היום בתש"ח, עם דודו דיין. 14.05 פגישה יומית, עם יצחק קדנר. 15.05 שירים לתג, עם ארז טל. 16.05 ארבע אחר הצהריים. 16.54 באופן מילולי, פינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.45 חמש עשרה קטנות. 19.05 ראיון מיוחד עם האלוף בר־ציון פרחי, נשיא בית הדין הצבאי לערעורים. (ש"ח). 19.53 פינה חמה ללב. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 בעיקר מוסיקה, המכללה המוסיקלית המשודרת של גלי־צה"ל. פרופ' יצחק סדאי מגיש הרצאה בנושא: יסודות ההכרה של המוסיקה. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת — מבוא לתולדות המתמטיקה, מהותה של המתמטיקה. מרצה: פרופ' שבתאי אונגורו. 22.05 על הרבש ועל הכיפאק. 23.05 עשרים וארבע — היום שהיה, עם ירון וילנסקי. 23.55 שיחת חצות — עם פרופ' ירום ודרימון מעבר גראסי. 00.05 ציפורי לילה עם אביהו מרינה. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 2
08.30 תיק פלילי 171/86 מדינת ישראל נגד ג'ון איוואן דמיאניוק, שידור חי. 10.05 רדיו רריה, עם יואב קוטנר. 20.05 צרה — תוכנית יומית לחיילים, עם אברי גלעד. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 הפסקת עשר, עם מיכל ניב. 23.05 קול הג'אז הזה, עם רני קרמל.

רשת ג'
08.04 בחזרה לאושר, להיטים וותיקים. 07.07 שיר בבוקר בבוקר, שירים עבריים. 09.05 מה, כבר תשע, עם אבי אתגר. 10.05 דברים טובים, עם שמירה אימבר. 11.05 שבעים מי יורעו. 12.05 אהבה יומיומית, עם יוסי סיאס. 13.05 רק בימי חול, עם מנחם פרי. 14.05 לי ולך, שיר וברכה. 15.05 חריש ומחורש. 16.05 הצגה יומית, עם יקיר אביב. 18.05 מקום בצמרת, מצעד הפזמונים הישראליים עם ניהה סרי. 21.05 ארום עתיה, שירים יילא נס ליהם, עם רן עוזרי. 23.05 פניני ו' אז, עם לאה ליאור.

קולנוע
תל־אביב
9.10 ,7.15 ,4.10
אסתר: קתיתות בגדול — 5, 7.15, 9.40
אורלי: הגיאבה לחיים — 1, 7.15, 9.10
בן־יהודה: אבא גנוב — 4.10, 7.00, 9.30
גת: הקיסר האחרון — 1.15, 6.15, 9.15
גורדון: ביטורף עליך — 7.00, 9.30
דיקל: נאריו, אהבה מסוריינת — 5, 7.15, 9.10
דרייב אין: ועית הנשרים — 7.45
הוד: ריקוד מושחת — 5, 7.15, 9.30
לימור חדש: ללא מוצא — 4.10, 7.15, 9.10
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: שגעון בחלל — 5, 7.15, 9.10
פאר: יופיו של החטא — 5, 7.10, 9.10
פאריס: גדול מהחיים — 2.12, 7.15, 9.10
רב־חן:
חן 1: מעקב צמוד — 5, 7.10, 9.30
חן 2: הנסיכה מבברלי הילס — 5, 7.25, 9.15
חן 3: מחלון חדר המיטות — 11, 2, 4, 7.40, 9.45
חן 4: המכשפות מאיסטוויק — 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: חנות מעבר לפינה — 11, 2, 5, 7.30, 9.40
שחף: עבור הבארים — 4.10, 7.00, 9.10
תל־אביב: הסוטר מלוס אנג'לס — 5, 7.15, 9.10
תכלת: גן השיס — 4.10, 7.00, 9.15
לב 1: נערות עוברות — 2, 5, 7, 10.00
לב 2: טמפופו — 2, 4.10, 7.15, 9.50
לב 3: המשפחה — 2, 5, 8, 10.00
לב 4: מגדל הדבורים — 2, 5, 7.40, 10.00

רמת־גן
אלאויס: מעקב צמוד — 4, 6.40, 9.10
לילי: יופיו של החטא — 7.15, 9.30
רב־גן:
גן 1: הנסיכה מבברלי הילס — 5, 7.20, 9.40
גן 2: יום במלכודת — 5, 7.20, 9.40
גן 3: עבור הבארים — 5, 7.30, 9.40
גן 4: ללא מוצא — 6.15, 9.15

ירושלים
אורים: הסוטר מלוס אנג'לס — 4.10, 7.15, 9.30
אורנע: יום במלכודת — 4.10, 9.15
רון: תלאביבי ברלין — 4.10, 7.00, 9.00
בית אגרון:
מל ברוקס מתח גבוה — 21.00
עמנואל — 22.30
עמנואל — 24.00
כפיר: עבור הבארים — 4.00, 7.00, 9.30
אורגיל: הקיסר האחרון — 4.10, 7, 9.15
מיטשל: שגעון בחלל — 7.00, 9.00
סמדר: מלאכים בשמי ברלין — 7.00, 9.15
חבירה: סגור לרגל שיפוצים
אוריון
אור 1: הצייר — 4.10, 7.15, 9.15
אור 2: ועקת הנשרים — 4.10, 7.15, 9.10
איר 3: זאב ברלת — 4.30, 7.00, 9.00
איר 4: יופיו של החטא
איר 5: הבלתי משוחדים — 4.30, 7.00, 9.00
עדן: אבא גנוב — 4.30, 7.00, 9.30
תיאטרון ירושלים — 4.30, 7, 9.30
מאנון • ז'אן דה פלורט — 18.45, 21.15

חיפה
אורה: ריקוד מושחת — 4.30, 7.00, 9.15
חן: יום במלכודת — 4.30, 7.00, 9.00
עצמון 1: ללא מוצא — 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2: שגעון בחלל — 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3: הבלתי משוחדים — 4.10, 7.00, 9.15
רון: אבא גנוב — 4, 6.30, 9.00
אורלי: בוקר טוב בבילוניה — 6.45, 9.15
ירן אור המתעדש:
יופיו של החטא — 7.00, 9.15
פאר: מעקב חושני — 5.00, 7.30, 9.30

נתניה
שרון: ללא מוצא — 5, 7, 9.15

חולון
סבוי: הסוטר מלוס אנג'לס — 5, 7.15, 9.30
מגדל: מעקב צמוד — 6.00, 9.00
אירמון: אבא גנוב — 5, 7.30, 9.10

בת־ים
עצמאות: מחלון חדר המיטות — 5, 7.15, 9.00

הרצליה
היכל: אבא גנוב — 5.00, 7.15, 9.30

פתח־תקוה
היכל 1: אבא גנוב — 5, 7.15, 9.30
היכל 2: ללא מוצא — 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3: ריקוד מושחת — 7.15, 9.30

עפולה
מיסחרון: המשפחה — 9.00

ראשון־לציון
רון 1: אבא גנוב — 7.30, 9.30
רון 2: ריקוד מושחת — 7.30, 9.30

תיאטרון
הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ג', 26.1
מעגל הגיר הקווקזי: 20.30
אנשים קשים: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג' 26.1 בשעה 20.30
סנג'ר

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת
בת־ים
גני בת־ים — הנביאים 1.
חולון
אהרון — הופיין 52.
ירושלים
ירושלים — יפו 212.
נתניה
הנשיא, שד' וייצמן 36.
פתח־תקוה
קופ"ח — חיים עוזר.
רמת־גן
המגן — ביאליק 30.
תל־אביב
לב העיר — אחד העם 69.
קינג ג'ורג' — קופ"ח — המלך ג'ורג' 25.
חיפה
נורדוי — נורדוי 13.
רעננה־כ"ס
ארזה — אוסטרובסקי 36, רעננה.

משטרה
ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות
מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'–ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'–ו': 7.00
מתל־אביב לחיפה:
בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע [illegible] חג בלבד.

תורנות בתי־חולים
תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית. ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה' שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
שערי צדק – ילדים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים. ביקור חולים – פנימית, נשים, א.א.ג.
מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' בין 20.00–08.00, בימי ו': 15.00–08.00. טלפונים: 03-433300, 03-433500.
"יד ביד" – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ירושלים – 02-243558
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04-229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04-922222
קו פתוח לנוער במצוקה בימי ב' וד' – טל. 222732.
„קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה
עזרה ראשונה לשיניים שליד החסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב – בימים א'–ה' בין השעות: 21.00–23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 24.00–18.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00–21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנפן 26, קומה ג', טל' 331566.
פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות במסרו טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה ה' טל: 294869, 03-285822.
מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'–ה' בשעות 21.00–17.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03-261113
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-38316
סילוק מיטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א
ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, חדרה, רמלה — 101, טל' 221022, טבעון — 101, טלפון 065-93534, נהריה — 04-931401, בת־ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057-74767, שח"ל בגוש דן טל' 03-530848.

עובדה שנתגלתה במהלך משפט הנהג מאסון הבונים:
נהג קטר שמאט הרכבת „ללא סיבה מוצדקת" נענש בידי ההנהלה
דברי מהנדס הרכבת, יגאל בר יאיר, עוררו את זעמם של הורים שכולים שנכחו באולם המשפט, אחד מהם זעק: „לוח הזמנים של הרכבת חשוב מחיי אדם"

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"
נהג קטר של רכבת ישראל שמאט את נסיעת הרכבת ובבירור מתברר, כי ההאטה אינה מוצדקת נענש בהטלת סנקציות מצד הרכבת. כך התברר אתמול בבית משפט השלום לתעבורה בחיפה, במהלך עדותו של מהנדס הרכבת יגאל בר־יאיר, שהעיד במשפטו של שלמה סומך, נהג הקטר המואשם בגרימת מותם ברשלנות של עשרים ושניים בני אדם.
דברים אלה שנאמרו לקראת סיומה של עדותו הביאו עימם תגובה זועמת מצד ההורים השכולים שהיו נוכחים באולם בית המשפט, ואשר זעקו: „לוח הזמנים של הרכבת יותר חשוב מחיי אדם".
עדותו של המהנדס נסבה סביב נוסחאות לחישוב תאוצת רכבת. אתמול העיד לראשונה בבית המשפט פרופסור משה ליבנה, מי שהיה יושב ראש הוועדה לחקירת האסון, שמונתה על ידי שר התחבורה. ליבנה העיד מטעם ההגנה במשפט לאחר שהגיש חוות דעת נוספת.
פרופסור ליבנה הרבה להתנגח עם התובע עו"ד משה כהן. במהלך הדיון ביקש העד להפתיע את הנוכחים כשאמר, כי סלע המחלוקת באשר לנקודת עצירת הרכבת כלל אינו חשוב. לדבריו, אין חשיבות לעובדה היכן הרכבת עצרה, ומה שחשוב הוא מה רשם הטכנוגרף.
התובע כהן הציע לעד לומר כי יתכן שהנחתו מוטעית. אז פנה ליבנה לשופטת ואמר לה, כי הוא מבקש לרשום בפרוטוקול בית המשפט שאם הוא טעה הוא מוכן להחזיר את הדיפלומה לאקדמיה. התובע כהן הציע לו להחזיר לשר התחבורה דבר מה אחר. אך הוא המשיך ושאל מדוע בכלל ציין ליבנה את מרחק העצירה, וליבנה תירץ זאת כאווירה שנוצרה בארץ וכלחצה של העיתונות אותה היה צריך לשכנע כי מרחק העצירה של רכבת גדול הרבה יותר ממרחק העצירה של מכונית.

קרון של עבודות
פרופסור ליבנה הרבה במהלך עדותו להציע לבית המשפט את תאריו ונסיונו, ואף הגדיל לעשות כששאל את התובע אם הוא מעוניין להזמין קרון עם כל עבודותיו ומחקריו.

הכבוד שלו
לקראת סיום הדיון המשפטי התבקש פרופסור משה ליבנה ליטול נייר ועט ולחשב חישובים לבקשת התובע.
העד הודיע לשופטת כי הוא חש עצמו מבוזה, והשופטת רחל חווה אמרה, כי בית המשפט איננו הפורום המתאים להבעת רגשותיו של העד. אב שכול, יהודה שחר, לא עצר עוד ברגשותיו והתפרץ לעבר העד: „מה אני צריך להרגיש, הכבוד שלך יותר חשוב מהאמת?" בתשובה לשאלה ישירה של השופטת אמר ליבנה, כי לדעתו נהג הקטר לא היה יכול למנוע את התאונה.

פרופ' יופה: „הגלסנוסט" גם מאפשר לאנטישמים לפעול בגלוי בבריה"מ
מאת קובי מנדל, כתב „על המשמר"
„הגלסנוסט פועל בשני כיוונים. מצד אחד ניכרת פתיחות מסויימת מצד המישטר הסובייטי, אבל מן הצד השני מסתמנים גם תהליכים שליליים המסוכנים מבחינתם של היהודים החיים בבריה"מ. הגלסנוסט גרם לכך שקבוצות אנטישמיות שלא יכלו לפעול עד כה בגלוי בבריה"מ, פועלות כיום־עקב „הפתיחות" ללא חשש. גם מספר הפרסומים האנטי ישראליים לא קטן מאז הנהיג מנהיג בריה"מ מיכאל גורבצ'וב את המדיניות החדשה". דברים אלה אמר אתמול פרופ' אלכסנדר יופה (49) שעלה שלשום לארץ עם אשתו ובתו בת ה־15 לאחר 12 שנות המתנה. הוא דיבר במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול לכבודו בטכניון בחיפה.
פרופ' יופה החל בעבודתו כמתמטיקאי בפקולטה למתימטיקה שבטכניון, שאימצו ועודדו בשנות מאבקו לעלות לישראל.
לדעת יופה, לעולם לא ייפתחו שערי בריה"מ לחלוטין, בפני היהודים, כיוון שהדבר נוגד את האידיאולוגיה הסובייטית לפיה „אין מקום לעזוב את המדינה הטובה בעולם". הוא הדגיש בדבריו כי יש להמשיך בלחץ מצד דעת הקהל בישראל ובעולם על שלטונות בריה"מ, כדי שיתירו עלייה חופשית של יהודים. הוא הזהיר מפני מגמה להפריז בהערכת מדיניות הפתיחות הסובייטית.

האטת העלייה
יופה העריך שעתה תסתמן בלימה במתן אישורי עלייה ליהודים, כיוון שהרוסים השלימו לבצע את ההתחייבויות שנתנו בין השאר לאדגר ברונפמן, ממנהיגי יהדות העולם, לפיהן תותר עלייתם של כ־12,000 יהודים ותוקם מסעדה כשרה וכן כמה בתי כנסת במוסקווה. הבלימה בעלייה קשורה גם לדעתו להעדר שיחות פיסגה בין בריה"מ למערב שעומדות עתה על הפרק, ולכן אין עתה לרוסים עניין להצטייר כמקלים על העלייה.
יופה ציין עוד, כי גילויי אנטישמיות אסורים על פי חוק בבריה"מ, אך מוצאים בכל זאת ביטוי גם במוסדות להשכלה גבוהה, בהם מחוייבים המועמדים היהודים מבין המועמדים ללימודים לעבור בחינות קשות בהרבה מאלה הניתנות לכלל המועמדים. „ניסינו, קבוצה של פרופסורים למתימטיקה לפתור בחינה כזו, ולא הצלחנו לעשות זאת בזמן המוקצב לכך בבחינה".

הבן בעקבותיו
לפני כשנה עלה בנו דימיטרי (25) לארץ, וכיום הוא משלים תואר דוקטור במתימטיקה, ופרסם גם כמה ממאמריו שהוברחו מבריה"מ, בכתבי עת מדעיים בעולם.

„חידון הגבורה היהודית" יערך בוורשה בחסות ממשלת פולין
מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"
ממשלת פולין תסייע בארגונו של חידון הגבורה היהודית במלחמת העולם השניה. החידון יערך בוורשה שבפולין באפריל השנה, לציון 45 שנה למרד גיטו וורשה.
יו"ר הנהלת החידון, אברהם הירשזון, אשר שב זה עתה מפולין מסר במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב, כי הממשלה הפולנית הבטיחה סיוע לסיקור טלוויזיוני של האירוע ובשידורו לכלי התקשורת העולמיים. בחידון יטלו חלק כאלפיים בני 16־18 מ־10 ארצות. בתחרות סופית יטלו חלק כ־30 בני־נוער. כל המשתתפים יחולקו לקבוצות אשר יבקרו במדינות שונות באירופה אשר בתוכן היו גירושים והשמדה: איטליה, דנמרק, הולנד, הונגריה, יוון, צ'כוסלובקיה וצרפת. במהלך המסע לפולין והסיורים לארצות אירופה יפגשו הנערים והנערות עם לוחמים ופרטיזנים.
ביום הזכרון לשואה יערך „מצעד החיים" בו ישוחזר נתיב המוות מאושוויץ לבירקנאו. במצעד יטלו חלק אישים כמו ברונפמן, שמעון וויס, הרב יעקובוביץ ועוד. למחרת החידון ב־18 לאפריל יוטסו המשתתפים לישראל וישתתפו באירועי יום העצמאות. חידון הגבורה היהודית במלחמת העולם השניה נערך ביוזמת תנועת הנוער הלאומי העובד והלומד בשיתוף הסוכנות היהודית, יד ושם ארגון הפרטיזנים, משרד החוץ, החינוך ועוד. החידון יערך על פי ספרו של פרופ' ישראל גוטמן ליהדות בת זמננו.

נציגי הקואליציה הודיעו לנשיא על תמיכתם במועמדותו לכהונה נוספת
מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת
נציגי הקואליציה, בראשותו של רפי אדרי, הודיעו אתמול לנשיא חיים הרצוג, בלשכתו, כי יתמכו בבחירתו לתקופת כהונה נוספת בת חמש שנים.
במאי ימלאו חמש שנים לבחירת חה"כ חיים הרצוג לתפקיד של נשיא. רפי אדרי אמר לנשיא כי הוא „גאה לבקש ממנו שיסכים למלא את התפקיד תקופת כהונה נוספת". אדרי שיבח את הנשיא על שמילא את התפקיד לשביעות רצון הכנסת".

ערפאת: המהומות יימשכו גל אחר גל — עד שיסתיים הכיבוש
יאסר ערפאת התנבא ביום א' שהמהומות בגדה המערבית וברצועת עזה יימשכו. הוא אמר כי על ישראל לנקוט בצעד הראשון לקראת הכרה הדדית עם אש"ף.
„קימת החלטה, גלים אלה של התקוממות עמנו יימשכו... גל אחר גל עד שיסתיים הכיבוש הישראלי" הטעים המנהיג הפלשתיני בראיון שנתן לטלוויזיה ההולנדית.
כשנשאל למה לא נקט בצעד הראשון לקראת השכנת שלום על ידי הכרה בישראל, השיב ערפאת: „לפני שדורשים מהקורבנות להכיר במרצחים, הכובשים והפולשים, יש לדרוש מהם תחילה להכיר בזכויותינו". (רויטר, עתי"ם)

אונית המשא התורכית התקועה בחוף קריית־ים (תצלום: פול מלינג / ישראל סאן)

אוניה תורכית עלתה על שרטון לאחר שנסחפה בסערה במפרץ
מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"
אוניית המשא התורכית „קוסמטין 1" עלתה על שרטון בחוף קרית ים. האוניה התורכית שסיימה שלשום בלילה לפרוק את מטענה בנמל חיפה ויצאה להפלגה. לאחר שעזבה את הנמל החליט קברניטה לעכב את ההפלגה, משום שהתחוללה סערה.
האוניה הטילה עוגן, וסמוך לשעה 4 לפנות בוקר חשו אנשי צוותה בטלטלה עזה והבחינו כי הם קרובים לחוף. הם ניסו להניע את מנועי האוניה אולם לא עלה בידם לעצור את הסחיפה לחוף.
מבדיקת הפרשה עולה כי ככל הנראה כבל העוגן של האוניה נקרע. על האוניה בעלת המעמס של 4700 טון מצויים 16 אנשי צוות ולאחר בדיקת רב החובל של נמל חיפה נקבע, כי אין סכנה לצוות ולאוניה.
בעליה התורכים של האוניה פתחו במגעים עם „חברת דיזנגוף" שתחלץ את האוניה.

תלמידים בנתיבות שבתו מלימודים וניקו אשפת החוגגים בקבר הבאבא
מאת שלי יחזקוביץ, כתבת „על המשמר"
מאות מתלמידי בית־הספר הממלכתי דתי בנתיבות, „נתיבי נועם," הושבתו אתמול מלימודיהם למשך מספר שעות, וחוייבו לנקות את הפסולת שהשאירו החוגגים בהילולה השנתית לזכר הבאבא סאלי. מחלקת החינוך של העיריה חייבה את התלמידים לעשות זאת.
הורים נזעמים ששמעו על כך רק לאחר שהילדים כבר עסקו בניקוי השטח מספר שעות, הגיעו לבית־העלמין והורו לילדיהם להפסיק לנקות. „זו שערוריה", אמר אחד מחברי ועד ההורים, „אני שולח את הילדים שלי ללמוד ולא לנקות רחובות. חמור מכל הוא, שביקשו מן הילדים הקטנים לנקות את הרחבה, בשעה שבמקום עוד נשארו חוגגים רבים. ראיתי במו עיני את החוגגים זורקים זבל — ואת הילדים מתכופפים מייד להרימו".
מנהל מחלקת החינוך של נתיבות, יוסי ביטון, סירב בתחילה להגיב, אולם אחר־כך אמר, כי כדאי לבקש תגובה מאשת נשיא המדינה שבחסותה מטופח נושא „ארץ־ישראל יפה ונקיה".
ביטון גם איים כי יוציא מכתב חריף נגד ההורים שהתלוננו בפני העתונאים, מכתב שיישלח לאירגון ועד ההורים הארצי. יצויין כי התלמידים בנתיבות נשלחים מידי שנה לנקות את רחבת הקבר של הבאבא סאלי.

אלמוזלינו: האוצר מתעלם ממני ומגיש תקציב בריאות כראות עיניו
מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת
תקציב הבריאות, לשנה הבאה יונח על שולחן הכנסת, זו הפעם הראשונה מאז הקמת המדינה, שלא על דעת משרד הבריאות — אמרה שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו בישיבתה של ועדת העבודה והרווחה.
היא תבעה מן האוצר להעמיד את מחירו של יום אשפוז על בסיס ריאלי של 280 שקלים. כן תבעה מן האוצר להסכים למרידת נורמות ופרמיות לעובדי רפואה. שושנה ארבלי ציינה בסקירתה על מצב מערכת הבריאות, כי תפוקת הניתוחים ירדה בשליש, בשל העיצומים. היא תבעה להחיל על רופאי המדינה את ההסכם שחל על רופאי קופת־חולים ולחייב את הביטוח הלאומי לשאת במלוא הוצאות האשפוז ליולדת, במקום 80 אחוזים כיום.
סגן יו"ר ארגון בתי־החולים, פרופ' דן מיכאלי אמר שהגרעון התקציבי של כל בתי החולים יגיע עד סוף מרץ ל־25 מיליון ש"ח. מקור הגרעון איננו בחוסר יעילות, אלא בהתייקרות הרפואה. המעו[..] תושכת, לא משום שמישהו יחליט על כך, אלא משום שהע[..] עוזבים בשל שכר נמוך.
הממונה על השכר באוצר, יע[..] רבנן הסכים לתביעת שרת הבר[..] למדור נורמות ופרמיות, כבסיס לקביעת שכר העובדים. הוא תקף את קופת־חולים שאיננה מסכימה להתערבות האוצר, אך מגישה לו את החשבון לפרעון. לדבריו, תוספת של עשרה אחוזים לשכר 50,000 עובדים תחייב הגדלת התקציב ב־125 מיליון שקלים.

טלקסט

● התנגדות לסגירת עתונים בצו מינהלי
האיגוד הארצי של עתונאי ישראל מתנגד לסגירתם של עתונים בדרך של צו מינהלי, ולא באמצעות בית־המשפט.
בהודעה שפירסמה אתמול להנהלת האיגוד נאמר, כי סגירתו של כל עתון יש בה פגיעה קשה בחופש העתונות ובחופש הביטוי, שהן ביסוד הדמוקרטיה. (שע"ת)

● הושחת מטע עצי אגוז של כפר עציון
מטע עצי אגוז השייך לקיבוץ כפר עציון הושחת במהלך השבת. חלק מהעצים נשברו ונוסרו בצורה שתמנע צמיחתם.
עובדי המטע, הנמצא דרומית־מערבית לקיבוץ, גילו שלשום כי מטע העצים נוסר. העצים ניטעו לפני כשבע שנים והשנה היתה השנה הראשונה בה הניבו פרי.
יו"ר המועצה האזורית גוש עציון, שילה גל, שהינו חבר הקיבוץ, אמר, כי הנזק שנגרם, מוערך ברבבות שקלים. הוא הוסיף, כי נסיונות של גורמים עויינים לעקור את הישוב היהודי מגוש עציון לא יצליחו.
מזכירות הקיבוץ הגישה תלונה משטרת בית־לחם ולכוחות הביטחון באיזור. (עתי"ם)

● הודעות „בזק" — לא לגברים בלבד
בפגישה שנערכה בסוף השבוע שעבר בין מיזרוצקי, דובר „בזק", לרחל אוסטרוביץ ודינה בלכמן, מנהלות „פורייקט נשים במדינה" ו„נשים נגד פרסום פוגע", סוכם, כי חברת „בזק" תפעל לשינוי נוסח ההודעות המוקלטות שלה.
במקום „אנא המתן", הפונה בגוף שני זכר, יוחלף הנוסח לפנייה נייטרלית – „נא להמתין".
פורום ארגוני הנשים מציין, כי חברת „בזק" נענתה עבר בעבר לפנייתם שתבעה ניסוח הפרסומות של „בזק" בלשון הפונה לשני המינים, ובמקום „אנא היכנס לבזק" פנות המודעות בלשון רבים לקהל – „אנא היכנסו לבזק".
נציגות ארגוני הנשים הביעו שביעות־רצון מההיענות והחבנה של חברת „בזק" ואמרו, כי הן מקוות שחברות מפרסמות אחרות ילכו באותה הדרך. ורד לוי

● 3 נותחו בעקבות אכילת אפרסמונים
שלושה חולים, אשה ושני גברים בני 45, נותחו בשבועות האחרונים במחלקה הכירורגית א' במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה מחמת חסימת מעיים כתוצאה מאכילת אפרסמונים.
שלושת החולים נותחו בעבר בשל כיב של התריסריון. הם אושפזו בבית־החולים כשהם סובלים מכאבים עזים באיזור הבטן, שנבעו לאחר אכילת אפרסמון מקולף אחד.
רופאי בית־החולים נאלצו לנתחם בדחיפות, כדי לסלק את החסימה במעי הדק, שנגרמה מאכילת האפרסמונים. (עתי"ם)

שר־החוץ שמעון פרס סייר אתמול בקריית המדע של חברת עתידים בשכונת נווה־שרת בתל־אביב. בצילום. פרס בודק תוצרת של חברת „סאיטקס" צילום. מאיר כפיר/י.פ.פ.א.

עו"ד רונלד חיים נעצר עד תום ההליכים המשפטיים
השופט: זהו קצה קרחון העלול לפגוע במהימנותה של מערכת שלמה

שופט בית־המשפט המחוזי בת"א החליט אתמול לעצור את עו"ד רונלד חיים עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.
„האישומים שיוחסו לנאשם, גם הם יוכחו רק בחלקם, חושפים שחיתות אישית מופלגת בחומרתה... נראה כי לטענות התביעה מבוססות דיין, עד כדי אפשרות הוכחה והרשעה בבית־הדין", הטעים השופט ארמונד לוי בהחלטתו.
כזכור, נאשם עו"ד חיים בשישה סעיפי מירמה, שוחד, גניבה איומים. באישום החמישי בכתב־האישום מאשימה אותו התובעת, עו"ד הלנה ביילין, כי נתן לידידו, עד המדינה יהודה פרנקל, 600 דולר, כדי לשחד פקיד בבית־המשפט לתעבורה בתל־אביב. לאישום זה, הקושר אותו לפרשיות השחיתויות בבית־המשפט לתעבורה בתל־אביב, התייחס גם השופט ארמונד לוי במירב החומרה בהחלטתו.
„האישום החמישי", כתב השופט, „הוא אולי רק אחד משישה אישומים, אך משקלו הסגולי רב ביותר. אם יתאמת הנטען על־ידי הנאשם ופרנקל בלבד, גם אז עלול להתברר שזהו קצה של קרחון המצביע על תופעה חמורה ביותר שיש בה לפגוע במהימנותה של מערכת שלמה... יש לעקור אבן אחר אבן על מנת לבער כל עשה שוטה, כי חוסנה ואמינותה של המערכת נבחן גם ביכולתה לעקור מתוכה את אלה שסרחו".
עוד ציין השופט, כי למרות הזמן הרב שעבר מאז ביצוע העבירות, הרי שעדיין קיימת, לדעתו, סכנה מוחשית שהנאשם ימשיך במעשיו — דהיינו שיבוש הליכי משפט — אם ישוחרר. (עתי"ם)

פרופ' לרנר שיגיע מחר לארץ מווינה:
אין סימנים לפתרון בעייתם של מסורבי העלייה בבריה"מ

מסורב העלייה פרופ' אלכסנדר לרנר, השוהה בווינה לקראת עלייתו ארצה מחר, אמר אתמול בשיחה טלפונית, כי „לרוע המזל אין כל סימנים לפתרון בעייתם של מסורבי העליה בבריה"מ".
הוא הביע עם זאת את תקוותו, כי בחודשים הקרובים, לרגל פגישת הפיסגה הבאה שתיערך במוסקבה בחודש מאי, יתירו הסובייטים למסורבי עליה נוספים לעלות לישראל.
„חלמתי שנים להתאחד עם עמי, בתי ומשפחתה, ידידי וחברי, והנה החלום מתגשם" — אמר פרופ' לרנר בשיחה טלפונית מווינה עם מזכ"ל המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ, חיים צ'סלר, שפעל רבות לעלייתו.
„אני חושב עכשיו על ידידי הקרובים שנותרו בברית־המועצות, ביניהם פרופ' נחום מיימן, נטליה חסינה ויורי קושירובסקי, שעדיין נמצאים במצב בו הייתי עד ליציאתי מברית־המועצות. ישנן שמועות שפרופ' מיימן יקבל היתר, אך הדבר עדיין נגדר שמועות בלבד. בישראל אהיה מוכן לעשות כל דבר שאידרש כדי לתרום למדע בארץ", אמר.
המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ מכינה לו קבלת פנים בשדה התעופה, שם יקבלו את פניו חבריו, ידידיו ומשפחתו וכל מוקירי עבודתו המדעית.

התחדשו הנפילות ב„חופשיות"
מאת אלחנן הורוביץ, כתב „על המשמר"

הגאות ה„טכנית" במניות החופשיות נמשכה רק יום אחד. אתמול עלו ההיצעים ל־3.6 מיליון ש"ח, מזה כ־3.9 בשער „בסט" („הכל מחיר") ורק 192 אלף ש"ח „בשער" (לא סחות

גלגלי הבורסה
משער אחרון). לעומתן ירדו הביקושים ל־2.1 מיליון ש"ח. ה„מרסף" שחל שלשום והמיסנה מאתמול מוסברים במניפולציות של בעלי־עניין.
במניות ההסדר ירדו ההיצעים ל־689 אלף ש"ח והביקושים עלו ל־3 מיליוני ש"ח. 12 עלו 4 ירדו ו־18 נשארו בלי שינוי. במניות החופשיות עלו 76, 208 ירדו ו־132 נשארו בלי שינוי.
בשוק איגרות החוב היתה מגמה מעורבת בצמודות למדד. בצמודות לדולר היתה נטייה לעליות בחלק מהן.
מקרנות הנאמנות נמסר על פעילות כמעט אפסית.
סל המטבעות ירד אתמול ב־0.04 אג', ל־1.7179 ש"ח, ושער הדולר היציג עלה ב־0.22 אג', ל־1.5775 ש"ח. דולר נוסעים — 1.6722 ש"ח.
הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.64 ל־1.65 ש"ח.
בעולם חלו אתמול שינויים קלים יחסית בשער הדולר, שירד ל־1.674 מ"ג ו־1.357 פר"ש ועלה ל־5.6425 פר"צ ול־127.6 יין יפאני. הלירה האנגלית נמכרה ב־1.7765 דולר.
שערי המניות עלו אתמול בטוקיו באחוז אחד וירדו בהונג־קונג. באוסטרליה היו הבורסות סגורות לרגל חגיגות ה־200. במערב אירופה נפתח אתמול המסחר במניות בהפסדים קטנים.
מגמת העלייה בבורסת טוקיו מוסברת בציפיות להורדת שיעורי הריבית השבוע, בירידות במחירי הנפט ובהתגברות הדעה נגד כל ירידה נוספת של הדולר.
מחיר הזהב, שנע בשבוע שעבר, בין 475 ל־478 דולר לאונקיה, נסחר אתמול ב־476.65 דולר האונקיה.
במסחר הרב־צדדי במניות לפני הצהריים היתה מגמת השערים מעורבת. העליות הגדולות ביותר — ב־0.25% — היו בשופרסל ב', דלק ג' ובמרכזית. הירידה הגדולה ביותר — ב־1.01% — היתה בכלל ישראל.
במסחר במניות בשערים משתנים אחה"צ נשארו 2 שערים ללא שינוי. כל השערים האחרים ירדו. הירידה הגדולה ביותר — ב־3 אחוזים — היתה בדיסקונט השקעות.
המחזור הגדול ביותר — 82 אלף ש"ח — היה בכלל תעשיות. מדד המניות ירד אתמול ב־1.27%.
במניות ההסדר שפדיונן ב־1988 נעו עליות השערים בין 0.1% (אי די בי רג', אי די בי ב' ומזרחי מ') ל־0.8% (פועלים מ"ב). לעומתן נעו הירידות בין 0.1 (כללי ש"ה 7) ל־0.7% (דיסקונט שה ב'). תשואותיהן השנתיות נעו בתחום 13%.
במניות ההסדר שפדיונן ב־1989 היו רק עליות שערים, שנעו בין 0.3% (כללי) ל־0.8% (אגוד, דיסקונט א' ומזרחי ע"ש).

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 25.1.88

	היחידה	בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
		קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.7064	1.7277	1.7179
דולר אמריקני	1	1.53	1.60	1.5662	1.5858	1.5775
מרק גרמני	1	0.92	0.96	0.9370	0.9487	0.9424
לירה שטרלינג	1	2.76	2.86	2.7808	2.8155	2.8027
[illegible]	1	0.27	0.29	0.2780	0.2815	0.2796
ין יפני	100	1.21	1.26	1.2284	1.2437	1.2358
גילדן הולנדי	1	0.82	0.86	0.8339	0.8443	0.8389
פרנק שווייצרי	1	1.14	1.19	1.1564	1.1708	1.1627
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2608	0.2640	0.2623
[illegible]	1	0.24	0.25	0.2459	0.2489	0.2475
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2442	.2472	0.2456
מרק פיני	1	0.38	0.40	0.3851	0.3899	0.3879
דולר קנדי	1	1.20	1.26	1.2234	1.2386	1.2322
[illegible]	1	1.08	1.17	1.1232	1.1372	1.1311
ראנד דר' אפריקני	1	0.47	0.80	0.7884	0.7982	0.7940
פרנק בלגי	10	0.44	0.46	0.4485	0.4541	0.4510
שלינג אוסטרי	10	1.31	1.37	1.3327	1.3493	1.3403
לירה איטלקית	1,000	1.25	1.33	1.2753	1.2913	1.2826

המאסר עולם לרוצח אשתו על רקע כבוד המשפחה

נאסר עולם הוטל אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב על עבדול והב אבו־גאנם (41) מרמלה, לאחר שהורשע ברצח אשתו על רקע חילול כבוד המשפחה.
התביעה טענה, כי באוגוסט 1986 נעלמה הנרצחת, שרה אבו־גאנם (40) ממקום עבודתה ברמלה יחד עם גבר איתו היו לה יחסים רומנטיים. יום לאחר בריחתה היא נמצאה ובתיווך המשטרה היא הובאה לביתו של שייח כדי למנוע פגיעה בה לאחר שחיללה את כבוד משפחתה. באותה סיבה, ובהתאם למנהגי העדה הבדואית, היא נישאה שבוע לאחר מכן לבן־דודה, עבדול והב אבו־גאנם, שהיה מבוגר ממנה ב־17 שנים. למרות זאת, היא עברה לאחר חתונתה לגור בביתו של ידידה ברחובות, עד שיימצא לה מיקום מגורים שיבטיח את שלומה.
כמה ימים לאחר מכן הופיע בביתו של הידיד בעלה של הנרצחת ולקח אותה עימו בתואנה שהוא נוסע איתה לכפר קאסם כדי לבחון במשותף דירה למגורים. השניים נסעו ולאחר זמן מה סטה הבעל לעבר פרדסי מושב גאליה, שם תפס בגרונה של אשתו, חנק אותה למוות והשליך את גופתה לבאר בעומק שישה מטר שהיתה במקום.
השופטים שולמית ולנשטיין, יעקב קדמי ועדנה שצקי הרשיעו את הנאשם וגזרו עליו מאסר עולם. (עתי"ם)

גניקולוג מואשם בביצוע מעשים מגונים בלקוחותיו
מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

דיון מקדים בעניינו של ד"ר פנחס רחמני, גניקולוג בן 44 מפתח־תקווה המואשם במעשים מגונים בלקוחותיו, התקיים אתמול בפני השופט אהרון פס בבית־משפט השלום ברמלה.
הגניקולוג, המשמש כרופא נשים בבית־החולים „אסף הרופא" ובקופת־חולים לוד, מואשם בחמישה מעשים מגונים בשלוש נשים שבאו להיבדק אצלו. על־פי כתב־האישום ליטף החשוד את אברי־מינן ללא כפפות וחיבקן בניגוד לרצונן.
בדיון שנערך אתמול טען הסניגור, כי מרשו מודה בעובדות אך כופר באשמה. שלב ההוכחות נקבע לחודש מאי.

הוארך מעצר החשוד ברצח בסופרמרקט

פרוספר לוגסי, החשוד במעורבות ברצח הכפול בסופרמרקט בירושלים בחודש נובמבר אשתקד, טען אתמול בבית־המשפט, כי הוא יודע מיהו הרוצח האמיתי.
בדיון שנערך בבית־משפט השלום בירושלים האריכה השופטת יפה הכט את מעצרו של פרוספר לוגסי ב־15 יום נוספים.
בא־כוח המשטרה, מפקח ששון בסון, הגיש לשופטת תזכיר חקירה נוסף שאספה המשטרה במשך 15 הימים שעברו מאז הדיון האחרון בבית־המשפט.
החשוד ברצח, שהופיע בדיון ללא ייצוג עורך־דין, אמר לשופטת, כי חוקרי המשטרה הציעו לו להיות עד מדינה. לדבריו בידי המשטרה נמצא האדם שרצח את מנהל הסופרמרקט דפי וייצמן וקצין הבטחון זכריה מימוני.
הוא הכחיש מכל וכל את מעורבותו ברצח ואמר „למה שאני אהיה עד מדינה אם לא ביצעתי את הרצח".
פרוספר לוגסי אמר עוד, כי המשטרה „שתלה" בתאו עבריין שניסה לסחוט ממנו הודאה לפיה הוא ביצע את הרצח. עוד אמר החשוד, כי במשטרה נאמר לו שהאדם שביצע את הרצח סיפר בחקירתו במשטרה כי הוא דיבר עימו ולכן המשטרה מעוניינת שהוא יהיה עד מדינה.
השופטת יפה הכט אמרה כי ישנה התקדמות בחקירה ולכן מאריכה את מעצרו של החשוד ב־15 יום נוספים. בא־כוח המשטרה אמר לשופטת, כי בכוונת המשטרה להגיש כתב־אישום לפני מועד סיום 15 ימי המעצר. (עתי"ם)

לקיבוץ גת
אתכם באבלכם במות חברכם
יואב אטר
עובדי „גניר" וקיבוץ בית־ניר

לערנה אראלי
משתתפים בצערך במות
האם
מצוות הוידאו — „הגשה עצמית" ומערכת „השבוע" בקיבוץ הארצי

לחברנו עמי מימיס והמשפחה
אתכם באבלכם הכבד
במות האם
רבקה מימיס
קיבוץ רן

26.1.88

קרול פולארד: אני מקווה לקבל סיוע רשמי מישראל
מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

קרול פולארד, אחותו של ג'ונתן פולארד, התקבלה אתמול בפרחים ובדגלים על־ידי ילדים ממצפה־רמון. מצפה רמון אימצה את בני הזוג פולארד, המרצים עונשי מאסר בכלא האמריקני לאחר שהורשעו בריגול למען ישראל.
הילדים הגישו לקרול פולארד חוברות ובהן מאוגדים ציורים שציירו לאן ולג'ונתן. על הציורים נכתב: „אנו אוהבים אותכם ומחכים שתבואו לגור אתנו".
קרול פולארד, נרגשת עד דמעות, סיפרה, כי בתאו של ג'ונתן בכלא תלויה מפת ארץ־ישראל והישוב מצפה־רמון מוקף כציור של לב. „נגע מאוד לליבם שאימצתם אותם. הם מאושרים לדעת שהם זוכים לתמיכה כאן. מה שאתם יכולים לעשות זה להמשיך במה שעשיתם עד עכשיו: להעניק להם תמיכה, לשלוח מכתבים. אן חולה מאוד, היא איבדה הרבה ממשקלה והיא סובלת מכאבון קשה. הציורים שאביא לה ודאי יחממו את לבה", אמרה קרול פולארד.
היא הוסיפה, כי בפגישה עם אליקים רובינשטיין, מזכיר הממשלה, היא ראתה רגע היסטורי. לדבריה, זו הפעם הראשונה שנציג רשמי של ממשלת־ישראל נפגש עם מישהו מבני משפחת פולארד.
„אני מקווה לקבל סיוע רשמי מישראל, זה עשוי לפתור את הבעיה של אחי וגיסתי", אמרה קרול פולארד.

צבן: יבוא עובדים מחו"ל יעמיק הפער הטכנולוגי
מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר" בכנסת

שר־העבודה, משה קצב, דיווח על הופעת 85 אחוז מפועלי השטחים לעבודה הסדירה בתחומי הקו הירוק. השר הסביר, כי לישראל אינטרס חיוני שתהיה תעסוקה לעובדי השטחים. עד כה סירב משרד העבודה לאשר יבוא זרים, אך יחד עם זאת מועסקים במשק כרבבה של פועלים תושבי ארצות חוץ, מרביתם עובדים ללא היתר.
בדיון בנושא זה אמר יאיר צבן (מפ"ם), כי „יבוא עובדים מחו"ל, כמקביל לעובדים מהשטחים, יגביר את מכבש הלחץ של העבודה הזולה בארצנו, המופעל במיוחד כלפי מקבלי השכר הנמוך והבינוני, יגביר את הפערים בחברה הישראלית ויעמיק את הפיגור הטכנולוגי. ישראל היא המדינה היחידה בעולם המערבי שבה משך הבנייה של דירה לא התקצר, אלא הוכפל כמעט ב־20 השנים האחרונות, וזאת בגלל העבודה הזולה של עובדי השטחים שמנעה קידום טכנולוגי".
לדעתו, עם יותר יבוא עובדים מחו"ל, ניצור במו ידינו שכונות סלאמס ענקיות של עובדים זרים ונעניק לגיטימציה גוברת לבריחה מעבודה יצרנית.

החייל יונתן ברנס הובא למנוחות

טוראי יונתן ברנס, שמת מפצעיו לאחר ההיתקלות עם חוליית המחבלים ליד קיבוץ מנרה, הובא ביום אתמול למנוחת עולמים בחלקה הצבאית של בית־העלמין בפרדס־חנה.
מאות הלכו אחר ארונו. בני המשפחה, אנשי יחידת הצנחנים בה שירת, חבריו לעבודה של אביו ותושבי המושבה פרדס חנה.
האלוף מאיר זורע מקיבוץ מעגן מיכאל, שיונתן ברנס נקרא על שם בנו שנפל במלחמת ששת־הימים, השתתף גם הוא בלוויה.
ראש המועצה המקומית שלום ברזילי הספיד את יוני ואמר, כי למרות שבני המשפחה הגיעו לא מזמן לישוב, היתה ליוני יכולת אדירה לייצור קשר עם מרבית בני הנוער. לאחר שסיים את בית־הספר מבואות־ים ואמור היה להתגייס לחיל הים, בחר להתנדב ליחידת צנחנים מובחרת בדרך חיים, כפי שבחר בעבר אביו, אמר.

סכסוך עבודה במפעל נוסף של „תדיראן" בחולון
מאת אשר שילוני, כתבנו בחולון

סכסוך עבודה במפעל המכני של תדיראן בחולון, שראשיתו פיטורי חלק מהעובדים או העברתם למפעל אחר, הורחף אתמול על רקע סכסוך נוחי לקיים את הפסקת ארוחת־הבוקר. ההנהלה הפסיקה את זרם החשמל וסגרה את שערי המפעל.
לפני זמן מה עמדה ההנהלה לפטר כ־100 עובדים מתוך 400. הוועד הודיע שהוא מוכן לדון על תוכנית חלופית, בין היתר העברה ממפעל למפעל, תוך מתן פיצוי כספי למועברים. ההנהלה, על דעת עצמה, הודיעה לכמה עובדים שעליהם לעבור למפעל שלה שברחובות, ללא פיצוי כספי. ועד העובדים הורה לעובדים אלה לא לעבור. שלשום היתה הפסקת עבודה במפעל על רקע זה.
אתמול בבוקר פרץ הסכסוך מחדש כאשר ההנהלה הורתה, ללא תיאום עם הוועד, להקדים ברבע שעה את ארוחת הבוקר של המשמרת הראשונה. במהלך הסכסוך ניתקה ההנהלה את זרם החשמל במפעל, הודיעה על ביטול עבודתן של שתי המשמרות הנוספות והסתלקה מהמקום.

מנהל בית־ספר ערבי קובל על השפלתו בידי שוטרים
מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

סגן מנהל בית־ספר במשולש נקרא לחקירה במשטרה לאחר שדיבר באוזני שר־החינוך־והתרבות על הקושי בהענקת חינוך פוליטי לתלמידים ערבים.
ח"כ אמירה סרטני (מפ"ם) הציגה אתמול בפני ועדת החינוך את ההזמנה ששלחה המשטרה לסגן המנהל. היא עשתה זאת בעת דיון על המחנך הערבי במצב של קונפליקט.
מנהל בית־הספר בבית־צפפא, עותמאן עמאר, סיפר לוועדה, כי תלמידים בבית־ספרו השליכו אבנים על מכונית יהודית. לאחר מכן הגיע לחצר צלם והחל לצלם. המחנכים ביקשו מהצלם להסתלק כדי שיוכלו להרגיע את הרוחות. כתוצאה מכך נקרא המנהל למשטרה, הושפל לעיני מוריו, ושוטרים צעקו עליו: „נשבור ידיים ורגליים".
„אנחנו חשופים, העירייה לא דאגה לי. בכפר היו כאלה שחשדו כי הלשנתי על תלמיד, איך אתם רוצים שנחנך ונתמודד עם בעיות אקטואליות?", אמר המנהל.

עם רחל ומשפחתה
על פטירת יקירם
אהרון פיודק
אבד לנו חבר, הלכנו דרך ארוכה יחד
משה גורדון – קיבוץ געתון
מלך שורין – קיבוץ עין־הכרמל

26.1.88

צבן בעתירה לבג"ץ: לעצור חלוקת „הכספים הייחודיים"
צירף רשימה של כ־40 גופים הקשורים עם מפלגות הקואליציה וחברי כנסת מסויימים המקבלים תמיכה שלא כדין ● „החלוקה נקבעת בעסקות פוליטיות בין מפלגות הנעשות במסתרים" — נטען בעתירה

מאת יצחק שור, כתב „על המשמר"

ח"כ יאיר צבן עתר אתמול לבג"ץ נגד שרי האוצר, הדתות והחינוך, כדי לעצור את החלוקה הבלתי חוקית, לטענתו, של „הכספים הייחודיים" למוסדות וגופים שונים הקשורים עם המפלגות החברות בקואליציה.
צבן ביקש באמצעות פרקליטו, ד"ר אביגדור קלגסבלד, להוציא צו על תנאי המורה לשרים לנמק מדוע לא יימנעו מלחלק את „הכספים הייחודיים" שלא עפ"י הסמכה מפורשת בחוק.
כן מבקש העותר משרי האוצר והדתות לנמק מדוע לא יקיימו את המלצת מבקר המדינה ויתבעו השבת „הכספים הייחודיים" מגופים שזכו להם שלא כדין.
ח"כ יאיר צבן מתבסס בעתירתו על הדו"ח האחרון של מבקר המדינה, הכולל ביקורת חריפה על הנעשה בתחום זה במסגרת הפרק המוקדש לנעשה במשרד הדתות: „כל חלוקה שרירותית של כספי ציבור ללא קריטריונים ואסמכתאות, ויהא הדרג המאשר אשר יהא, מנוגדת לחוות דעת שהגיש היועץ המשפטי לממשלה בנדון ולפסיקת בג"ץ. בנושא זה חלה איפוא נסיגה".
עוד נטען בעתירה, כי „במידה שנעשו (לאחר דו"ח מבקר המדינה) שינויים במערכת סבוכה זו של „הכספים היחודיים", הרי שהם היו חלקיים ולעיתים קוסמטיים ולא היה בהם כדי לפתור את הפגמים היסודיים העומדים בבסיס חלוקתם של כספים אלה".

עסקות פוליטיות במסתרים
כן מדגיש העותר, כי העתירה וצו־הביניים מיועדים להסדיר „נושא עצום ממדים, שמרבית חלקיו נסתרים ולא ידועים. ברגל גסה נדרסים אמות מידה שוויוניות ושיקולים עניינים הנדחים מפני עסקות מפלגתיות הנעשות בהיחבא".
עוד נטען בעתירה, כי עד עתה חולקו 55 אחוז, כ־8 מיליון ש"ח, מהכספים הייחודיים במשרד־הדתות להקמת מיבני דת ולישיבות לפי מספר התלמידים שבהן. שאר הכסף יחולק בימים הקרובים עפ"י רשימה סודית שעליה מסכימים נציגי המפלגות עפ"י ההסכם הקואליציוני.
העותר צירף לעתירה מסמכים שבהם מפורטים כ־40 גופים המקבלים הקצבות נדיבות. חלק מהגופים הרשומים קשורים למפלגות וחלק מהם גם לחברי כנסת באופן אישי. „זה שלב בו ניתן עדיין למנוע את חלוקת רוב הכספים הייחודיים הנעשית ללא קריטריונים, עפ"י עסקות פוליטיות בין מפלגות הנעשות במסתרים", נטען בעתירה.
העתירה הועברה לעיונו של השופט התורן בבג"ץ וטרם נתקבלה החלטה ראשונית בעניין.

10 אלפים ש"ח לתנועה שאינה קיימת
מאת עזרא אבירן, כתב „על המשמר"

משרד־הפנים הקציב 10 אלפים ש"ח לתנועת „אל המעיין" של ש"ס, העוסקת גם בחזרה בתשובה, באיזור לכיש, על אף העובדה שתנועה זו אינה פעילה כלל באיזור זה.
ראש עיריית קרית־גת, זאב בוים (ליכוד), אישר, כי אמנם נתקבלה החלטה במועצת העירייה על שורה של גופים מקבלי הקצבות ממשרד־הפנים, בסך כולל של 170 אלף ש"ח, ו„אל המעיין" בתוכם.
לדבריו, דרש מנציגי „אל המעיין" שפנו אליו למצוא מבנה לפעילותם ולהציג בפני הגזבר אישורים על היותם מסגרת מוגדרת, רשומה ומנהלת חשבונות כדין. בשלב זה לא נמסר לידיהם שום כסף.
בתשובה לשאלה אמר ראש העירייה, כי משרד־הפנים טרם העביר את הכסף.

ראשי הקונגרס היהודי האמריקני ייפגשו גם עם חסן מלך מרוקו
בשיחותיהם עם חוסיין ומובארק התרשמו כי הם מודאגים מסכנת הפונדמנטליזם האיסלאמי ומעוניינים בקידום השלום ● שמיר לא גילה כל גמישות – ציינו

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

משלחת של מנהיגי הקונגרס היהודי העולמי, שנועדה לאחרונה עם נשיא מצרים ומלך ירדן ונפגשה עם ראשי הממשל בישראל, תיוועד בדרכה חזרה לארה"ב גם עם חסן מלך מרוקו ותדון עימו בנושאים הקשורים לאיזור.
„בביקורינו בירדן, מצרים וישראל התרשמנו, שכל הצדדים, לרבות ארה"ב, מאמינים שישנם סיכויים ריאליים למשא־ומתן לשלום. כל הארצות הללו מודעות לסכנת הפונדמנטאליזם האיסלאמי ומודאגות מעליית כוחו", אמרו תאודור מאן והנרי זיגמן, ממנהיגי הקונגרס היהודי העולמי במסיבת עיתונאים שערכו אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב.
הדוברים מסרו, כי בשיחתם עם חוסיין, מובארק ומדינאים מצרים וירדנים התרשמו, כי אכן הם מעוניינים בקידום השלום באיזור.
בתשובה לשאלה אמר תאודור מאן, כי ראש הממשלה יצחק שמיר, עימו נפגשו שלשום, לא גילה כל גמישות בעמדתו כלפי הוועידה הבינלאומית. הוא ציין, כי המשלחת האמריקנית איתנה בדעתה לגבי הצורך בקיום הוועידה ו„נגד הדיכוי בשטחים".
בשיחתם עם שר־הביטחון, יצחק רבין, נדון המצב בשטחים והדוברים הביעו התנגדותם לשימוש בכוח ומכות, שהוא „אמצעי לא הזמני ולא מקובל ועלול לגרום נזק לתדמיתה של ישראל בארה"ב ובעולם".
הדוברים מסרו, שחלק מחברי המשלחת ייפגשו בדרכם חזרה לארה"ב עם חסן מלך מרוקו וידונו עימו בנושאים הקשורים למזרח־התיכון.
עם שובם לארה"ב ייפגשו מנהיגי הקונגרס היהודי העולמי עם ג'ורג' שולץ וריצ'ארד מארפי לדיון ב„תחושה שהמצב במזרח־התיכון תובע יותר מעורבות אמריקנית וצריך לעשות משהו לכיוון של דיפלומטיה יצירתית", כדברי מאן.
בתשובה לשאלה אם הנשיא מובארק נשאל לגבי רעיון האוטונומיה על־פי הסכם קמפ־דייוויד השיב תאודור מאן: „דיברנו באריכות בנושא זה ולא יוסיף דבר אם אחזור על מה שאמר לנו מובארק".
הדוברים הטעימו עוד, כי לא ינסו להשפיע על מנהיגי ארה"ב להפעיל לחצים על ראש ממשלת ישראל כדי שיגמיש את עמדותיו.

נשיא הקונגרס היהודי העולמי, תאודור מאן (משמאל), ומנכ"ל הקונגרס, הנרי סיגמן, במסיבת עתונאים אתמול
(צילום: ניסים עוזרי / ישראל סאן בע"מ)

שריד בדיון על העוצר בא־טור ואירועי הר הבית:
כאשר החיה שבאדם משתחררת ומשתלחת היא מכה בלי הבחנה
מאת כתב „על המשמר" בכנסת

שר־המשטרה, חיים בר־לב, יצא אתמול להגנת העוצר שהוטל על הכפר א־טור שבהר הזיתים. בר־לב לימד גם סניגוריה על דרך הטיפול של זרועות הבטחון בהתפרעויות בהר הבית בתום תפילת יום השישי לפני כעשרה ימים.
הפתרון לפי בר־לב יימצא בשני מישורים: השקטת השטחים ופתרון מדיני. שר־המשטרה הזהיר, כי הוא מתכוון להפעיל את כל האמצעים והדרכים כדי שהתושבים יוציאו מראשם שבהפרות חוק יוכלו להשיג משהו.
„לעולם לא נסלח לאיש, לאנשים, לפקידות הממשלה, שקראו דרור לשד השחור שמקנן בלב כל אחד מאיתנו. ששיחררו את החיה שרובצת בתוכנו, החיה שבאדם. כאשר החיה הזאת משתחררת ומשתלחת, היא מכה בלי הבחנה והיא פראית ומסוכנת" — פתח יוסי שריד (ר"צ) את שורת ההצעות לסדר היום על רקע אירועי הר הבית והעוצר בא־טור.
„ירושלים, במיוחד הר הבית, חייבים להיות מחוץ לתחום הפעלת הכוח" — אמרה חייקה גרוסמן (מפ"ם). „ההסדר בין טדי קולק למופתי הוא שהביא לשקט ביום ו' האחרון, ולא הגז שהפעילה המשטרה שבוע קודם לכן", אמרה.
חייקה גרוסמן פנתה גם למוסלמים שיוציאו את הר הבית ואת „אל־אקצה" מתחום הפגנותיהם.
באשר לפקודת המכות שניתנה לחיילי צה"ל, אמרה שיהא זה ציני להחליף את הפסוק „וכיתתו חרבותם לאתים" ל„וכיתתו טיליהם לאלות". היא גינתה את ההוראה הזו שניתנה לחיילים ועוברת גם לשוטרים ולסתם אזרחים. „מדינת ישראל", אמרה, „אינה יכולה להסתתר מאחורי מעשי אלימות שנעשים במדינות אחרות, היא חייבת להישאר במשפחת העמים, ומעצמות אדירות מאיתנו נכנעו לזעם של הנכבשים".